

Kristin Stevik

BOSETTING ÅMOT

om forutsetninger for bosetting av ansatte fra
Rena leir

Høgskolen i Hedmark
Rapport nr. 16 – 2005

Online versjon

Utgivelsessted: Elverum

Det må ikke kopieres fra rapporten i strid med åndsverkloven og fotografiloven eller i strid med avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Forfatteren er selv ansvarlig for sine konklusjoner. Innholdet gir derfor ikke nødvendigvis uttrykk for Høgskolens syn.

I rapportserien fra Høgskolen i Hedmark publiseres FoU-arbeid og utredninger. Dette omfatter kvalifiseringsarbeid, stoff av lokal og nasjonal interesse, oppdragsvirksomhet, foreløpig publisering før publisering i vitenskapelige tidsskrift etc.

Rapporten kan bestilles ved henvendelse til Høgskolen i Hedmark.
(<http://www.hihm.no/>)

Rapport nr. 16 – 2005

© Forfatteren/Høgskolen i Hedmark

ISBN: 82-7671-513-3

ISSN: 1501-8563

Høgskolen i Hedmark

Tittel: Bosetting Åmot – om forutsetninger for bosetting av ansatte i Rena leir			
Forfattere: Kristin Stevik			
Nummer: 16	Utgivelsesår: 2005	Sider: 97	ISBN: 82-7671-513-3 ISSN: 1501-8563
Oppdragsgiver: Åmot kommune			
Emneord: Åmot kommune, Rena leir, forsvarsansatte, pendling			
<p>Sammendrag: Det er en positiv sammenheng mellom antall innbyggere i en kommune, inntektene til kommunen og hvilket velferdstilbud kommunen kan tilby sine innbyggere. Derfor er det viktig for Åmot kommune å lykkes i å øke antall innbyggere i kommunen. Relativt få av de ansatte i Rena leir er i dag registrert i folkeregisteret som bosatt i Åmot. Det var derfor interessant for Åmot kommune å gjennomføre en utredning rettet mot denne gruppa. Resultatene fra utredningen skulle kunne gi kommunen tilstrekkelig informasjon til å kunne finne fram til tiltak som får flere av de som bor i kommunen (men som ikke er registrert i folkeregisteret i Åmot) til å levere flyttemelding og flere av de som jobber i Åmot til å bosette seg i kommunen.</p> <p>Konklusjonene i denne rapporten bygger på en spørreundersøkelse blant ansatte i Rena leir og informasjon hentent fra andre kilder. Svarprosenten i undersøkelsen var noe lavere enn man kunne ønske, men de som har svart ser ut til å være rimelig representative for de ansatte i Rena leir med hensyn til bostedskommune og personellkategori. Dette gjelder med unntak av personellkategorien grenaderer, som knapt er representert.</p> <p>Resultatene av denne utredningen tyder på at de mest <i>avgjørende</i> årsakene til at så mange forsvarsansatte velger ikke å bosette seg i Åmot, er</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ønske om å gi barna stabile oppvekstvilkår. • Ektefeller ønsker ikke å flytte. • Mangel på passende arbeidsplasser for ektefelle i rimelig reiseavstand fra Åmot. • Usikkerhet på grunn av omstilling i Forsvaret. • Usikkerhet rundt boliginvestering i Åmot, også sammenliknet med Elverum. • Mulighet til å ha det sosiale livet man ønsker.			

Høgskolen i Hedmark

Title: Settling in Åmot – conditions for settlement of employees in Rena leir			
Authors: Kristin Stevik			
Number: 16	Year: 2005	Pages: 97	ISBN: 82-7671-513-3 ISSN: 1501-8563
Financed by: Åmot Kommune (Åmot Municipality)			
Keywords: Åmot Municipality, Rena leir, commuting			
<p>Summary: There is a positive relationship between the number of inhabitants in a municipality, the income of the municipality and the welfare-services offered to its inhabitants. Hence the importance of increasing the number of inhabitants in Åmot. Currently relatively few of the employees in Rena leir are registered with the Registrar Office in Åmot. The aim of this survey is to provide the municipality with information that enables it to take actions that will result in a higher number of those staying in the municipality actually registering with the Registrar Office in Åmot and a higher number of those working in Åmot settling in the municipality.</p> <p>The conclusions of this survey are based on a questionnaire distributed to the employees in Rena leir, as well as other sources. The response on the questionnaire was lower than expected, but the respondents seem to be reasonably representative for the employees in Rena leir with respect to personnel category and municipality of registration. That is except for the personnel category called grenadiers. The conclusions of this report are therefore not necessarily relevant for this category.</p> <p>This survey concludes that the most crucial reasons for employees in Rena leir not to settling in Åmot seem to be;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Their wish to give their children a stable childhood. • Spouse does not want to move. • No suitable work for spouse in Åmot or within reasonable distance. • The reorganization process of the National Defense creates uncertainty. • Uncertainty of investment in real estate in Åmot, also compared to Elverum. • Social life in Åmot is not to their desire.			

FORORD

Dette forprosjektet er gjennomført av Høgskolen i Hedmark på oppdrag fra Åmot kommune og i samarbeid med Forsvaret, Rena leir. Bakgrunnen for oppdraget er Åmot kommunes målsetting om å øke antallet innbyggere i kommunen.

Åmot kommune, Forsvaret og Høgskolen i Hedmark samarbeider på en rekke områder og det er av stor nytte også for Høgskolen å forstå mest mulig forhold knyttet til Rena leir. Dette har derfor vært et interessant og lærerikt oppdrag. Det tas sikte på at forprosjektrapporten også utgis i rapportserien til Høgskolen i Hedmark.

Vi vil få takke alle i Rena leir som har bidratt med informasjon til prosjektet gjennom svar på spørreundersøkelsen, utsendelse av spørreundersøkelsen og andre opplysninger. Styringsgruppa har bidratt med verdifulle innspill og vist stort engasjement. En spesiell takk til Michele Engel ved Boligkontoret i Østerdal Garnison, som i tillegg til å være medlem av styringsgruppa har nedlagt mye tid i å hjelpe oss. En spesiell takk også til Ole Ragnar Langen ved Høgskolen i Hedmark for støtte og veiledning underveis.

Rena, 15. juni 2005

Høgskolen i Hedmark

Kristin Stevik
Prosjektleder

INNHOOLD

1. SAMMENDRAG	11
2. INNLEDNING	17
2.1 Bakgrunn	17
2.2 Målsettinger	17
2.3 Organisering og gjennomføring.....	18
2.4 Beskrivelsen av undersøkelsen og analysen	19
2.5 Populasjonen – de ansatte i Rena leir	20
2.6 Respondentene – de som har svart.....	22
3. ÅRSAKER TIL AT FORSVARSANSATTE IKKE BOSETTER SEG I ÅMOT	35
3.1 Forsvarsansatte melder ikke flytting fordi de av Folkeregisteret er definert som pendlere – eller fordi de er lite bevisst reglene?	35
3.2 Forsvarsansatte flytter ikke til Åmot fordi de oppfatter ansettelses- forholdet sitt som usikkert pga. omstillinger i forsvaret – eller på grunn av beordring?	38
3.3 Ansatte i Rena leir flytter ikke til Åmot fordi de opplever at karriere- mulighetene i Rena leir ikke er gode nok?.....	40
3.4 Forsvarsansatte flytter ikke fordi de tilbringer så mye tid på øvelser/tjenestereiser at bosted er mindre viktig?	42
3.5 Forsvarsansatte flytter ikke på grunn av økonomiske fordeler ved pendling?	43
3.6 Forsvarsansatte flytter ikke fordi de ønsker å gi familien stabilitet?45	
3.7 Forsvarsansatte flytter ikke fordi deres ektefelle/samboer ikke får passende jobb eller studietilbud?	47
3.8 Forsvarsansatte flytter ikke fordi det ikke passer med deres sosiale liv?	50
3.9 Forsvarsansatte flytter ikke fordi de opplever det som usikkert å investere i bolig i Åmot?.....	55
3.10 Forsvarsansatte flytter ikke fordi de opplever at tjeneste-tilbudene i Åmot ikke er som man må kunne forvente i en bo-kommune?	57

4. ÅRSAKER TIL AT FORSVARSANSATTE BOSETTER SEG I	
ÅMOT	64
4.1 Sikkerhet i ansettelsesforhold	64
4.2 Forsvarsbolig	65
4.3 Karrieremuligheter.....	66
4.4 Ektefelle/samboer fikk jobb i Åmot eller innen rimelig reiseavstand	68
4.5 Betydningen av øvrige faktorer	69
4.6 Barn	72
4.7 Enslige	72
4.8 Sammenlinkning med tidligere undersøkelse – ”Åmot en god bokommune”	73
5. TILBUD OG ETTERSPORSEL ETTER BOLIG I ÅMOT.....	75
5.1 Hvor mange vurderer å flytte til Åmot?.....	75
5.2 Hvem er de som har vurdert eller vurderer å flytte til Åmot?.....	76
5.3 Hvilket botilbud ønsker forsvarsansatte?.....	77
5.4 Hvilke boligtyper finnes i Åmot?	83
5.5 Hvilke typer boliger omsettes i Åmot?.....	84
5.6 Hvordan tildeles forsvarsboliger?.....	85
5.7 Hva er tilbudet av forsvarsboliger i Østerdal Garnison?.....	87
5.8 Hvilke grupper har størst behov for sivile boliger?	88
5.9 Forsvarets rutiner for flyttemelding.....	88
5.10 Er det virkelig mer risikabelt å investere i bolig i Åmot enn i Elverum og Hamar?.....	89
6. KOMMENTARER TIL SPØRREUNDERSØKELSEN.....	92
7. HOVEDKONKLUSJONER.....	93
8. FORSLAG TIL OPPFØLGING.....	95
8.1 Forslag til spørsmål som bør utredes nærmere	95
8.2 Tiltak som kan gjennomføres uten nærmere utredning.....	95
LITTERATURLISTE	97
APPENDIX	98

1. SAMMENDRAG

Hvorfor denne undersøkelsen?

Det er en sammenheng positiv mellom antall innbyggere i en kommune, inntektene til kommunen og hvilket velferdstilbud kommunen kan tilby sine innbyggere. Derfor er det viktig for Åmot kommune å lykkes i å øke antall innbyggere i kommunen. Relativt få av de ansatte i Rena leir er i dag registrert i folkeregisteret som bosatt i Åmot. Det var derfor interessant for Åmot kommune å gjennomføre et forprosjekt rettet mot denne gruppa. Resultatene fra forprosjektet skal kunne gi kommunen tilstrekkelig informasjon til å kunne finne fram til tiltak som får flere av de som bor i kommunen (men som ikke er registrert i folkeregisteret i Åmot) til å levere flyttemelding og flere av de som jobber i Åmot til å bosette seg i kommunen.

Konklusjonene i forprosjektet bygger først og fremst på resultatene fra en spørreundersøkelse i Rena leir og annen informasjon innehentet fra Forsvaret, men også i noen grad andre kilder. På bakgrunn av spørreundersøkelsen har det ikke vært mulig å trekke konklusjoner om forhold vedrørende grenaderene i Telemarksbataljonen, da antall svar fra denne gruppen var ubetydelig.

Hvem bosetter seg hvor?

Ansatte i Rene leir som er bosatt Åmot er i stor grad gift eller samboer, har barn under 18 år, og er yrkesbefal. Den største andelen er i aldersgruppen 31–45, men aldersgruppen 22–30 er også godt representert.

De som er bosatt i Elverum er i stor grad gift/samboer og har barn under 18 år. De fleste er yrkesbefal, men en stor andel er også i sivil stilling. Dessuten er aldersgruppen 31–45 år svært godt representert – i større grad enn

for de som er bosatt i Åmot. Andelen som er i aldersgruppen 46–67 år er også høyere blant de som er bosatt i Elverum.

Blant de som er bosatt andre steder enn Åmot og Elverum, er majoriteten gift/samboer, men andelen er lavere enn blant de som bor i Åmot og Elverum. Langt færre har barn og engasjert befal er den største personellkategorien. Halvparten er i aldersgruppen 20–30 år.

Karakteristikken ovenfor er malt med bred pensel – andre grupper er selvsagt også representert på de ulike bostedene.

Pendlerstatus og registrering i Folkeregisteret

Det er grunn til å tro at flertallet av de som regner seg selv som pendlere også er å regne for pendlere etter folkeregisterets definisjon. Det er imidlertid en del personer som pendler sjeldnere enn hver 3 uke og som dermed etter folkeregisterets/likningskontorets retningslinjer muligens skulle vært registrert som bosatt i Åmot. Lite bevisst forhold rundt reglene for å melde flytting ser ikke til å være et stort problem, men det finnes noen få personer som ikke er seg reglene bevisst.

Usikkerhet på grunn av omstilling i forsvaret

Usikkerhet rundt ansettelsesforhold som skyldes omstillinger i forsvaret spiller en viss rolle for bosettingen i Åmot. Størst betydning har det for sivilt ansatte, som vi vet i det siste har opplevd en usikkerhet rundt framtidig organisering og lokalisering av sine avdelinger.

Karrieremuligheter

Eventuelle manglende karrieremuligheter ser ikke ut til å være en vesentlig grunn til at ansatte i Rena leir ikke flytter til Åmot. Dette resultatet avviker fra hva man forventet på forhånd, og det kan være grunn til å se nærmere på denne faktoren.

Øvelser og tjenestereiser/utenlandsopphold

For de som har svart på undersøkelsen er tid tilbrakt på øvelser og tjenestereiser av relativt liten betydning for beslutningen om bosetting. Engasjert befal tillegger dette noe større vekt enn yrkesbefal, og det har naturlig nok liten betydning for sivile.

Økonomiske fordeler ved pendling

Økonomiske kompensasjon fra Forsvaret for merutgifter i forbindelse med pendling ser ikke ut til å være en viktig grunn til at ansatte i Rena leir ikke bosetter seg i Åmot. Skattefradrag for pendlere er av mindre betydning enn man kanskje skulle kunne tro, men det har en større betydning for militært personell enn sivilt personell, og da særlig engasjert befal. Økonomiske ytelser fra forsvaret i forbindelse med merutgifter til pendling og mulighet til å jobbe hjemmefra har også liten betydning.

Hensyn til familien

For veldig mange av de som har barn, er hensynet til stabile oppvekstvilkår for barna av avgjørende betydning. Hensynet til at ektefelle ikke ønsker å flytte er også viktig, men noe mindre avgjørende enn hensyn til barn. Ønsket om å gi familien stabilitet er dermed en viktig årsak til at ansatte i Rena leir ikke flytter til Åmot. Det ser ut til å ha noe større betydning for yrkesbefal enn andre personellkategorier.

Jobb og studietilbud for ektefelle/samboer

Mangel på passende arbeid for ektefelle og samboer er en svært viktig grunn til at ansatte i Rena leir ikke bosetter seg i Åmot. Mangel på passende studium i nærheten er også avgjørende for en del personer, men totalt sett av langt mindre betydning enn arbeid.

Sosialt liv

Muligheten til å ha det sosiale livet man ønsker, er av betydning for om ansatte i Rena leir velger å bosette seg i Åmot eller ikke, men noen forhold

spiller større rolle enn andre. Størst betydning har det at avstanden til steder de besøker ofte er for lang. Dernest foretrekker mange et mer urbant miljø. Det at de ikke har slekt eller nære venner i området betyr også en del. Den tydeligste variasjonen mellom ulike grupper, ser man mellom de som bor alene og de som bor i en familie. De som bor alene legger, ikke uventet, større vekt på sosiale faktorer.

Usikkerhet og boliginvestering

Usikkerhet i forhold til å investere i bolig i Åmot ser ut til å være av relativt stor betydning for at mange velger å ikke bosette seg i Åmot. Det der ut til å være er en utbredt oppfatning at boligkjøp i Åmot er mer usikkert enn boligkjøp i området Elverum-Hamar, spesielt blant de som har bosatt seg i Elverum. Det kan til en viss grad forklare at de har valgt å bosette seg i Elverum framfor Åmot. Enslige er mer bekymret for å tape penger på bolig i Åmot enn de som lever i et parforhold, men det er mulig at dette er uttrykk for en generell bekymring for å investere i bolig.

Tjenestetilbud og andre forhold ved kommunen

I en egen del av spørreundersøkelsen søkte vi å finne ut hvilke forhold som kan utløse flytting, dvs. det som gjør at ansatte i Rena leir faktisk vil velge å flytte til Åmot. Vi ønsket også å finne ut hva som var nødvendige, men ikke tilstrekkelige betingelser for å flytte. Forhold som gjelder arbeid er holdt utenom i denne delen av undersøkelsen, og det ble først og fremst fokusert på tjenestetilbud og annen tilrettelegging fra kommunens side. Generelt skiller ingen av faktorene seg ut ved at de helt klart er egnet til å utløse flytting. Blant de faktorene som ser ut til å ha størst betydning er bedre offentlig kommunikasjon til steder utenfor Åmot, større utvalg i butikker og garanti for barnehageplass. Betydningen av de ulike faktorene varierer imidlertid en del mellom ulike grupper.

Årsaker til at ansatte i Rena leir har valgt å bosette seg i Åmot

En nødvendig betingelse for at man har valgt å bosette seg i Åmot, må være at det faktisk at man har jobb i Rena leir. Denne faktoren er ikke undersøkt, da den er tatt for gitt. Det utelukker ikke at enkelte har søkt jobb

i Rena leir fordi de ønsker å bo i Åmot, men man må kunne gå ut i fra at dette ikke er årsaken for den store majoriteten.

For de som allerede har valgt å bosette seg i Åmot, er de viktigste forholdene som påvirker beslutningen om å flytte: sikkerhet i ansettelsesforholdet, hvorvidt de tilhører målgruppa for forsvarsbolig og karrieremulighetene i Rena leir. Dernest kommer en del faktorer som relaterer seg til fritid. For de som har barn er også tilgang på barnehageplass og trygge oppvekstvilkår for barn av stor betydning.

Det er verdt å merke seg at *gode* karrieremuligheter ser ut til å ha vært en *sterkere* begrunnelse for å bosette seg i Åmot enn eventuelle *mangel* på karrieremuligheter er for *ikke* å bosette seg i Åmot. Det kan tolkes dit hen at karrieremulighetene er gode, men det kan også være at det faktisk er av ulik betydning for de ulike gruppene eller for eksempel at omstillingen i Forsvaret har endret folks holdning på dette punktet.

Etterspørsel etter bolig i Åmot

13 % av de som ikke bor i Åmot vurderer eller tror de kommer til å vurdere å flytte til Åmot. Disse bor i hovedsak langt fra Åmot i dag. Relativt mange av dem er enslige (ca. halvparten) og uten barn. Svært få av de som er bosatt i Elverum i dag vurderer å flytte. 22 % av de som ikke er bosatt i Åmot i dag har tidligere vurdert å flytte til Åmot, men bestemt seg for ikke å gjøre det. Mange av disse er i dag bosatt i Elverum.

Om man raskt skulle karakterisere den mest etterspurte boligtypen, så er det en enebolig med 3–4 rom. Den ligger i sentrumsnære, men landlige omgivelser og er brukt, men innflyttingsklar. De som lever i parforhold foretrekker i større grad enebolig som er sentrumsnær, men landlig og som er på 4 rom eller mer. De som er enslige foretrekker derimot i større grad å bo i Rena sentrum, er mer delt i forhold til boligtype og ønsker i stor grad 3 rom. Begge gruppene foretrekker nyere brukt, men innflyttingsklart.

Østerdal Garnison har tidligere hatt overskudd av boliger. Det siste året har tilbudet vært lik etterspørselen av forsvarsboliger. Med innføring av perso-

nellkategorien avdelingsbefal vil flere falle inn under målgruppa for forsvarsbolig. Man antar at antallet forsvarsboliger ikke vil øke. Etter spørsel etter sivile boliger til forsvarsansatte vil derfor kunne øke. De som ikke blir tildelt forsvarsbolig, vil kunne leie selv på det sivile markedet og etter nærmere regler kunne få merutgiftene i forhold til forsvarsbolig kompensert.

2. INNLEDNING

2.1 Bakgrunn

Økte inntekter er viktig for å kunne opprettholde velferdstilbudet i kommunen. Hver innbygger som flytter til Åmot kommune vil gjennomsnittlig gi ca. 30.000 i økte inntekter årlig for kommunen i form av tilskuddsinntekter over statsbudsjettet og skatteinntekter. En forutsetning for at disse inntektene skal utløses er at man melder flytting til kommunen til folkeregisteret.

Av 1200 ansatte i Østerdal Garnison våren 2004 var 204 bosatt i Åmot, 230 i Elverum, 70 i Hamar, Løten og Våler. Det vil si at ca. 700 var bosatt utenfor denne regionen på dette tidspunktet. Denne gruppen utgjør et mulig ”marked for bosetting i Åmot”.

Åmot kommune har i ca. ett år jobbet med å utløse flere flyttemeldinger og ønsker å forsterke dette arbeidet.

2.2 Målsettinger

Overordnet mål for hovedprosjekt:

Øke antall innbyggere i Åmot kommune.

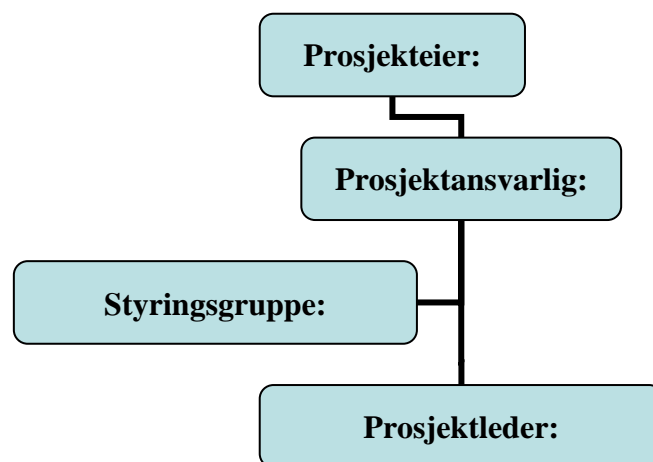
Mål for forprosjektet:

Resultatene fra forprosjektet skal kunne gi kommunen tilstrekkelig informasjon til å kunne finne fram til tiltak som får flere av de som

- 1) bor i kommunen til å levere flyttemelding
- 2) jobber i Åmot til å bosette seg i kommunen

Resultatene skal også kunne brukes i arbeidet for å få investorer (entreprenører, boligfirma, eiendomsutviklere) til å utvikle et bredere tilbud av boliger i kommunen. Resultatene skal også kunne presenteres overfor Stortinget og ledelsen i Hæren sammen med planene om videre utbygging av Rena Leir og økt aktivitet i Østerdal Garnison.

2.3 Organisering og gjennomføring

Styringsgruppas medlemmer: Michele Engel (Boligkontoret ØG), Hanne Andersen (Omstillingsprogrammet i Åmot), Ole Ragnar Langen (Høgskolen) og Lars Gunnar Floa (Høgskolen).

Samarbeid forsvaret

Undersøkelsen er gjennomført i samarbeid med Forsvaret, Østerdal Garnison. Forsvaret har vært svært hjelpelige og med bakgrunnsdata og generell informasjon om Forsvaret, utsending av undersøkelse og oppfordringer fra ledelsen til de ansatte om å svare på undersøkelsen. Spesielt har Michele Engel bidratt med informasjon fra Boligkontoret og med å innhente informasjon fra kollegaer i andre avdelinger.

Finansiering

Forprosjektet er finansiert av Omstillingsprogrammet i Åmot.

2.4 Beskrivelsen av undersøkelsen og analysen

Metode

Ved utforming av spørreskjemaet ble det tatt utgangspunkt i ulike hypoteser om hvorfor så mange ansatte i Rena leir har valgt å ikke bosette seg i Åmot. Hypotesene ble utformet på grunnlag av antagelser som medlemmer av prosjektorganisasjonen hadde om mulige årsaker, samt samtale de har hatt med representanter fra målgruppa og andre som står målgruppa nært. Det ble også tatt utgangspunkt i en del av spørsmålene og resultatene fra undersøkelsen ”Åmot – en god bokommune.” Spørsmålene ble utformet med det formål å skulle gi informasjon som kunne ”bekrefte/forkaste” hypotesene. Det er ikke gjennomført statistisk hypotesetesting, og konklusjonene er trukket på bakgrunn av mer skjønnsmessig vurdering av absolute tall, prosentandeler og betydningsindekser.

Svaralternativene er først og fremst utformet med tanke på å skille ut de faktorene som er helt avgjørende for folks beslutning om å flytte eller ikke. Man har tatt utgangspunkt at det vil være enkelte forhold som er helt avgjørende, andre forhold som er nødvendige betingelser og en del forhold som styrket en beslutning, men som isolert sett ikke er viktig for selve beslutningen.

Undersøkelsen var anonym og svarene kan ikke spores tilbake til enkeltpersoner.

Elektronisk

Undersøkelsen ble gjennomført elektronisk ved hjelp av det nettbaserte programmet Questback. Det ble sendt ut e-post til ”alle brukere” i Rena leir med adresse til hjemmeside hvor undersøkelsen lå. På grunn av ulike sikkerhetsnivåer på elektronisk kommunikasjon i Forsvaret var det ikke mulig å legge en direkte lenke til spørreundersøkelsen fra e-post invitasjonen. Av sikkerhetsmessig hensyn var det ikke mulig å foreta en registrering av de som hadde svart. En slik registrering ville vært anonym for prosjektleder, men som ville ha lagt igjen elektroniske spor på server. Purring gikk dermed også ut til de som allerede hadde svart

Tidsrom

Spørreundersøkelsen ble gjennomført i tidsrommet 27. mars til 30. april.

Betydningsindekser

Ved utforming av betydningsindekser er det mest avgjørende svaralternativet gitt verdi 4, det nest mest avgjørende verdi 3 osv. Verdiene er vektet i forhold til antallet som har valgt det enkelte svaralternativ. En betydningsindeks på 2,5 innebærer at svarene som gis verdi 4 og 3 veier like tungt som svarene som gir verdi 2 eller 1. En betydningsindeks på over 2,5 indikerer altså at tyngdepunktet ligger på de som tillegger faktoren betydning, mens en betydningsindeks på under 2,5 indikerer tyngdepunktet ligger på de som tillegger faktoren liten betydning.

2.5 Populasjonen – de ansatte i Rena leir

Det totale antallet ansatte i Rena leir er oppgitt for tiden til å være 1000, fordelt på følgende avdelinger:

- Regional støttefunksjon (RSF/H)
- Rena tekniske verksted (RETV)
- Hærens taktiske treningssenter (HTTS)
- Telemarksbataljonen (TMBN)
- Hærens Jegerkommando (HJK)
- Gardeskolen (GSK)
- Hærens styrker ledelse sør (HSTY led Sør)
- Befalsskolen for kampvåpendet (BS kamp)
- Element fra Ingeniør bataljongen
- Element fra Artilleri bataljongen
- Voksenopplæringen (VO)

Det er i tillegg 88 ansatte i Forsvarsbygg. Disse omfattes ikke av undersøkelsen.

Bostedskommuner for ansatte i Rena leir totalt, ca.:

- Åmot 26 %
- Elverum 20 %
- Andre kommuner 54 %

De ansatte fordeler seg på følgende personellkategorier, ca.:

- Yrkesbefal 40 %
- Engasjert befal 16 %
- Grenaderer 29 %
- Sivile 15 %

Forklaring på ulike personellkategorier brukt i undersøkelsen

- Yrkesbefal: Fast tilsatt befal i forsvaret (har Krigsskole el.)
- Engasjert befal: omfatter i denne sammenheng alle befal med tidsbegrenset tjenestetid. Engasjementene er av ulik lengde, med for tiden 7 år som lengste tjenestetid (HJK).
- Grenaderer: Soldater med kontrakt i Telemarksbataljonen

Det har vist seg å være noe avvik i det totale antall ansatte som vi har fått oppgitt i forbindelse med innsamling av data for henholdsvis personellkategori og bostedskommune, og det er derfor noe usikkerhet forbundet med nøyaktighetene av tallene. Forskjellen ser ut til å ligge i at noen av de som ble definert som yrkesbefal egentlig er engasjert befal. Dvs. at andelen yrkesbefal kan være noe lavere enn det som er oppgitt ovenfor og andelen engasjert befal kan være noe høyere.

Ny personellkategori innføres – avdelingsbefal

Våren 2005 er det innført en ny personellkategori, avdelingsbefal. På Forsvarsnett heter det:

Den nye befalsordningen innebærer at vordende befal skal rekrutteres blant avgangselever i den videregående skolen og de som er inne til førstegangstjeneste. De som blir tatt inn etter de nye reglene er sikret en militær karriere i 15 år. Vil de fortsette etter fylte 35 år må de konkurrere om et begrenset antall offisersstillinger. ... En annen side ved denne ordningen er at man blir stasjonert på ett sted i Norge. ... I forsvarsjefens militærfaglige utredning ligger det til grunn at utenlandsoppdragene så langt det lar seg gjøre skal løses av fast ansatte og ikke av folk på korttidskontrakter. Dette innebærer at en mindre gruppe befal må ta utenlandsoppdragene. ...”

(- Ny befalsordning gir et bedre forsvar, www.mil.no, 25.05.2004)

Terningmoen

Rena leir er en del av Østerdal garnison. Østerdal Garnison omfatter også Terningmoen i Elverum med totalt 177 ansatte fordelt på følgende avdelinger:

- Transformasjons- doktrinekommandoen (TRADOK)
- Øst-Oppland HV-distrikt (HV05)
- Hærens styrker Stab Elverum (HSTY-Stab Elverum) og Elverum .
- Elverum Tekniske Verksted/Forsvarets Logistikkjeneste

Vi har fått oppgitt at det for tiden jobber 57 personer ansatt ved TRADOK på Terningmoen. 44 av de ansatte i TRADOK har *kontor* på Terningmoen. Noen av disse igjen jobber mesteparten av tiden i Oslo og benytter kontor i Elverum ved behov. Antallet ansatte i TRADOK som er tilknyttet Terningmoen vil øke noe i løpet av sommeren.

2.6 Respondentene – de som har svart

Det kom inn 219 svar i undersøkelsen. Det var bare 10 grenaderer som svarte, og undersøkelsen er derfor ikke representativ for denne gruppen. Holder man grenaderene utenfor, kom det altså inn 209 svar. Dette gir en svarprosent på 29 % når grenaderene holdes utenfor. Dette er lavere enn man kunne ønske seg, men samtidig er det slik at det ikke antas å være store skjevheter i gruppene som har svart. Yrkesbefal er noe underrepresentert i forhold til engasjert befal. Ansatte bosatt i Åmot kommune er noe overrepresentert i forhold til de som bor utenfor Elverum og Åmot. Denne skjevheten var ikke uventet da det er naturlig at man er opptatt av sitt eget bomiljø.

Tabell 1: Fordeling på personellkategorier.

	Rena leir u/grenaderer	I undersøkelsen
Yrkesbefal	%	52,2 % (109 pers.)
Engasjert befal	%	24,4 % (51 pers.)
Sivile	%	23,4 % (49 pers.)

Det er generelt verdt å merke seg at bare 13 av 253 grenaderer er registrert i folkeregisteret i Åmot kommune, mens 6 er registrert i Elverum. Over 90 %

av grenaderene bor altså utenfor Åmot og Elverum. Blant befal i Telemarksbataljonen er bare 24 % bosatt i Åmot, noe som gir den laveste bosettingen i Åmot av alle avdelingene i Rena leir – med unntak av Gardeskolen. Gardeskolen flyttet midlertidig til Rena leir i januar 2005 og foreløpig er bare 1 av 21 som bostedskommune er oppgitt er registrert i Åmot. Regional støttefunksjon har også bare 27 % bosatt i Åmot, mens prosenten altså er høyere for øvrige avdelinger.

Tabell 2: Fordeling av de ansatte i Rena leir på bostedskommuner (folkeregisteret).

	Totalt i Rena leir m/grenaderer	Rena leir u/grenaderer	I undersøkelsen
Åmot	26 %	33 %	38 % (84 pers.)
Elverum	20 %	26 %	26 % (58 pers.)
Andre kommuner	54 %	41 %	35 % (77 pers.)

Der ikke annet er nevnt, er svarene for grenaderene likevel tatt med i resultatene fra undersøkelsen da de er så og på en del områder vil ha egenskaper som er sammenliknbare med engasjert befal.

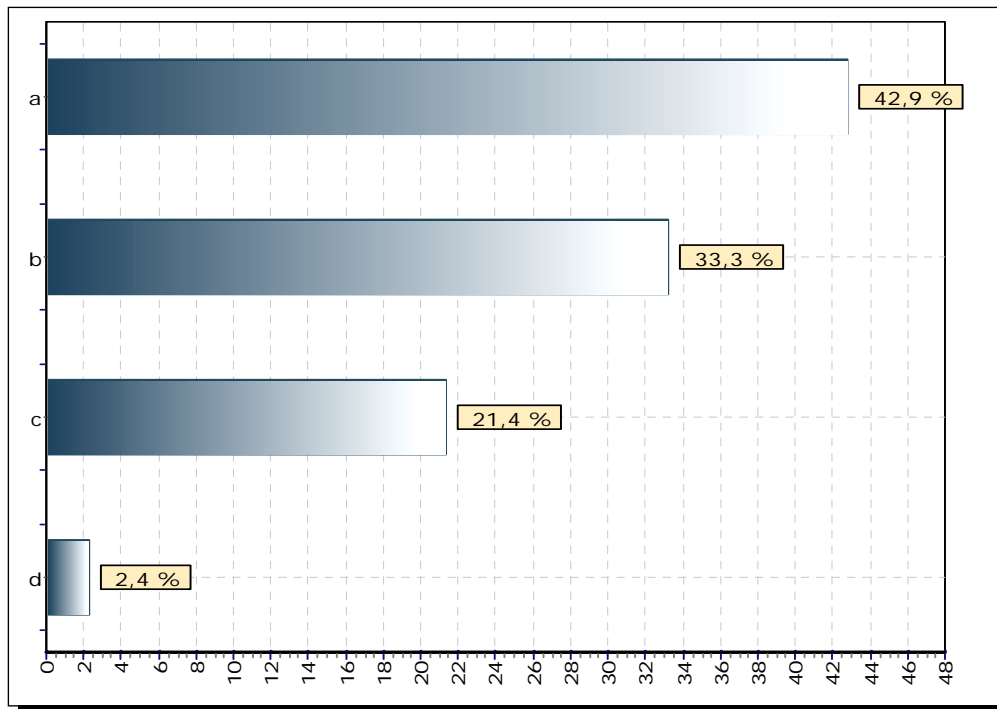
Hva kan vi si om grenaderene?

Grenaderene vil i stor grad tilhøre aldersgruppa 22–30 år, og svært få av dem er altså bosatt i Åmot. Deres kontrakter er på 3 år, men de kan få ny kontrakt etter dette på inntil 3 år. 29 % av de ansatte i Telemarksbataljonen totalt lever i parforhold og 19 % har barn. Dette er altså en vesentlig lavere andel av de ansatte i TMBN som har familie, enn det er for gjennomsnittet av de som har besvart undersøkelsen (se tabell 3). Det vil være rimelig å anta at andelen som har barn er ennå lavere om man bare ser på grenaderene i TMBN. Bare 5 % av grenaderene er registrert som bosatt i Åmot og 3 % som bosatt i Elverum.

Hvem er det som er bosatt i Åmot?

De er i stor grad gift eller samboer, har barn under 18 år og er yrkesbefal. Den største andelen er i aldersgruppen 31–45, men aldersgruppen 22–30 er også godt representert.

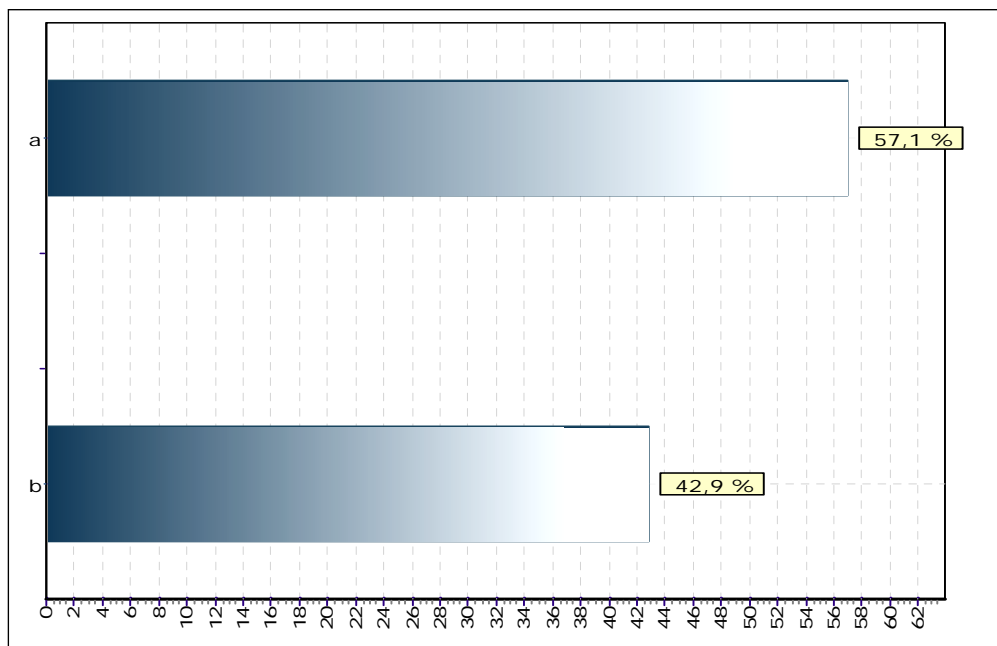
Hva er din sivile status? (utvalg: bosatt i Åmot)

a	Gift/registert partner
b	Samboer
c	Enslig
d	Skilt/separert/enke/enkemann

**Bor det barn under 18 år i husholdningen din nå?
(utvalg: bosatt i Åmot)**

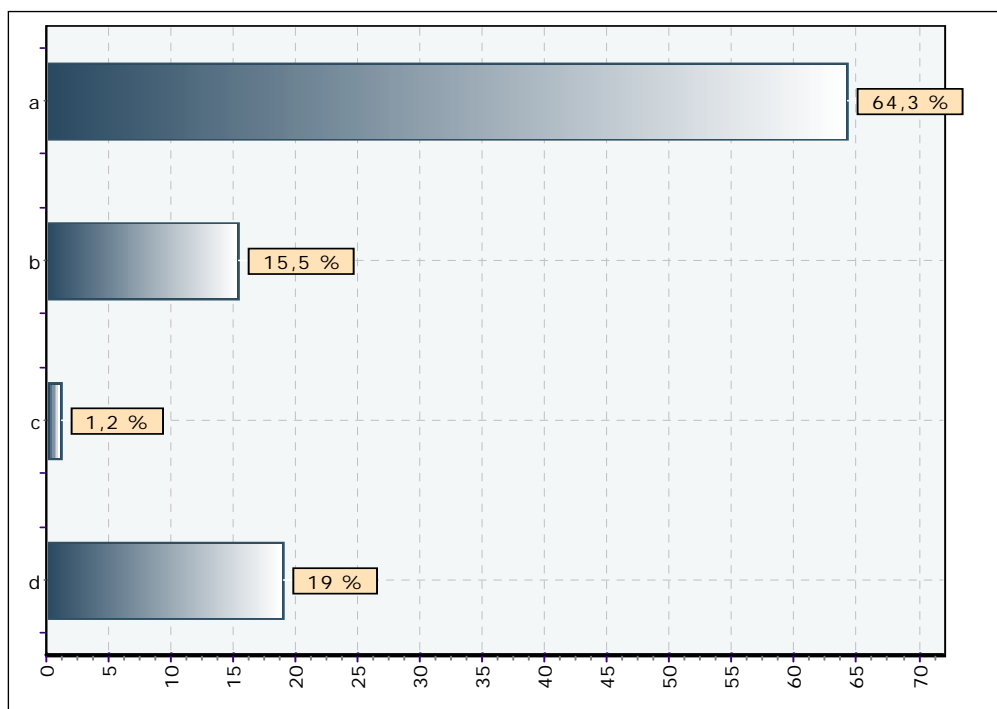

a	Ja
b	Nei

09.05.2005 14:26
www.questback.com

5

**Hvilken personellkategori tilhører du?
(Utvalg: bosatt i Åmot)**

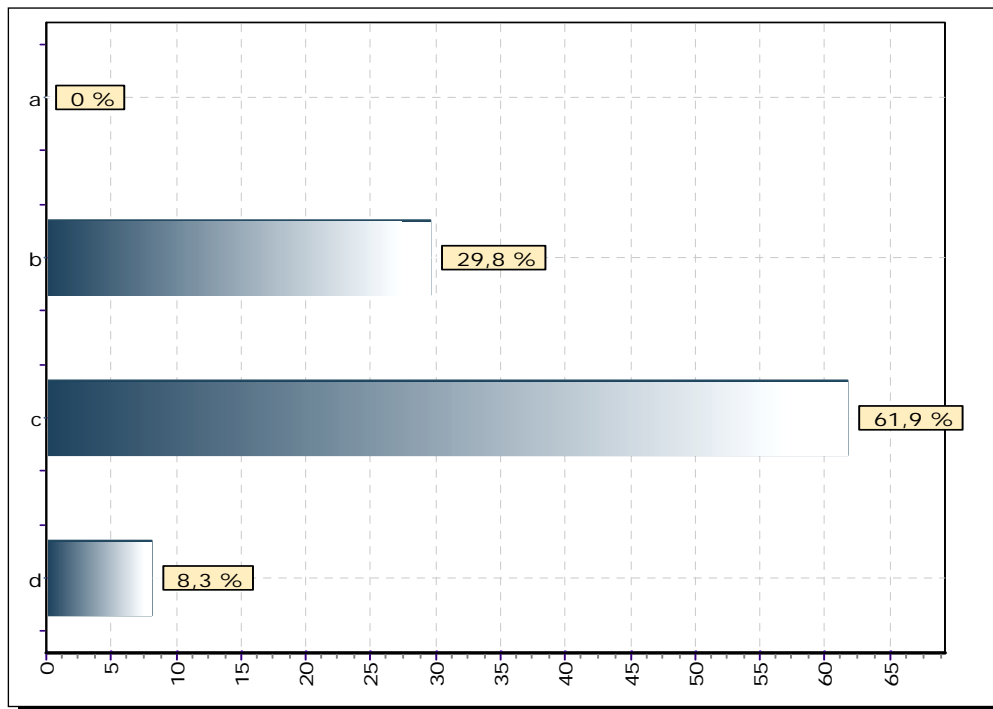

a	Yrkesbefal
b	Engasjert befal
c	Grenader
d	Sivil stilling

09.05.2005 14:26
www.questback.com

7

Hvilken aldersgruppe tilhører du? (utvalg: bosatt i Åmot)

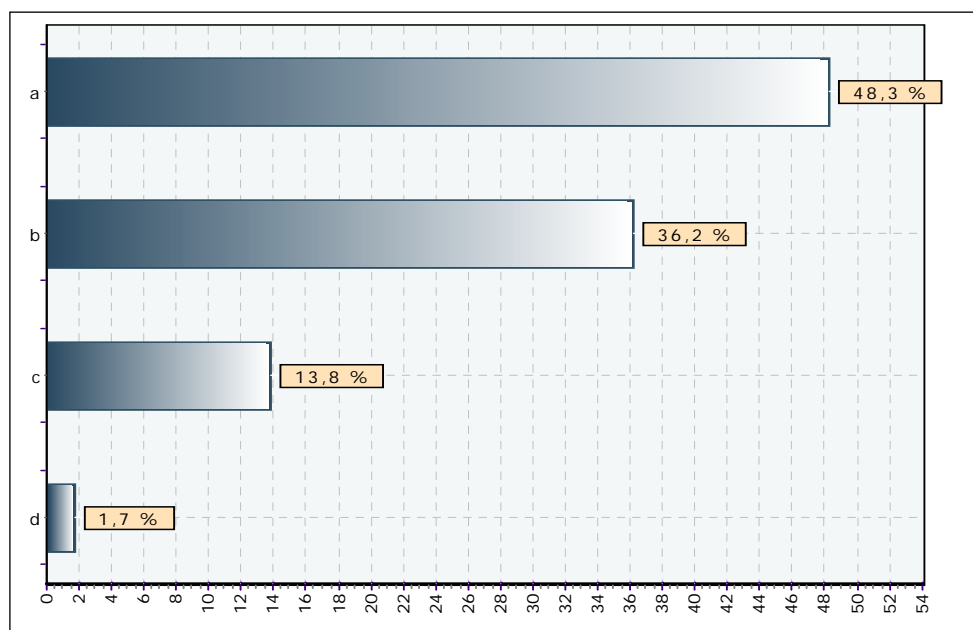

a	Under 22 år
b	22-30 år
c	31-45 år
d	46-67 år

Hvem er det som er bosatt i Elverum?

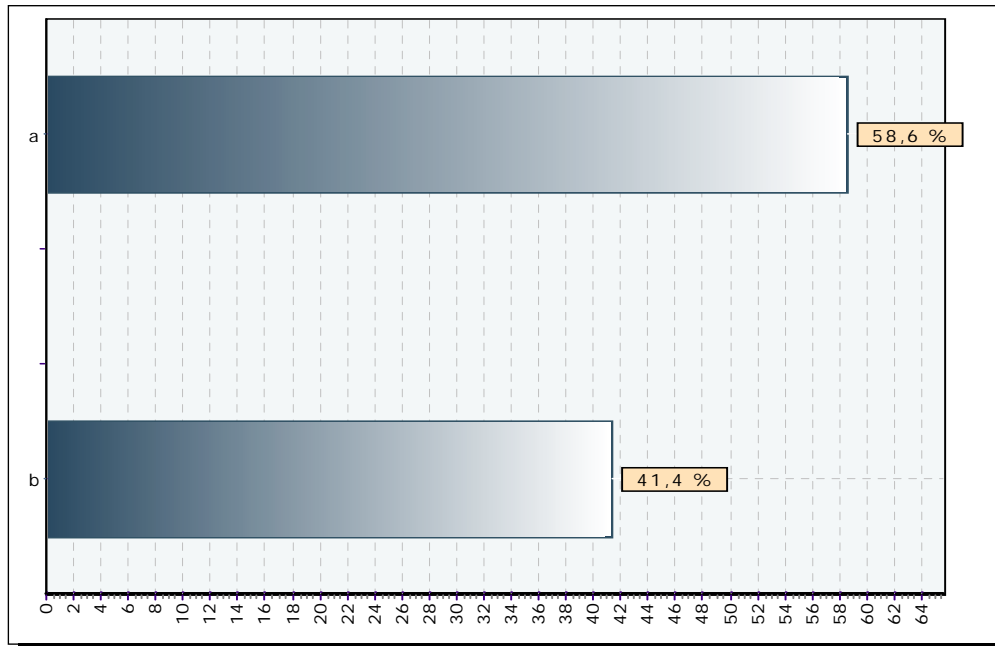
De er også i stor grad gift/samboer og har barn under 18 år. De fleste er yrkesbefal, men en stor andel er også i sivil stilling. Dessuten er aldersgruppen 31–45 år svært godt representert – i større grad enn for de som er bosatt i Åmot. Andelen som er i aldersgruppen 46–67 år er også høyere for de som bor i Elverum.

Hva er din sivile status? (utvalg: bosatt i Elverum)

a	Gift/registrert partner
b	Samboer
c	Enslig
d	Skilt/separert/enke/enkemann

**Bor det barn under 18 år i husholdningen din nå?
(utvalg: bosatt i Elverum)**

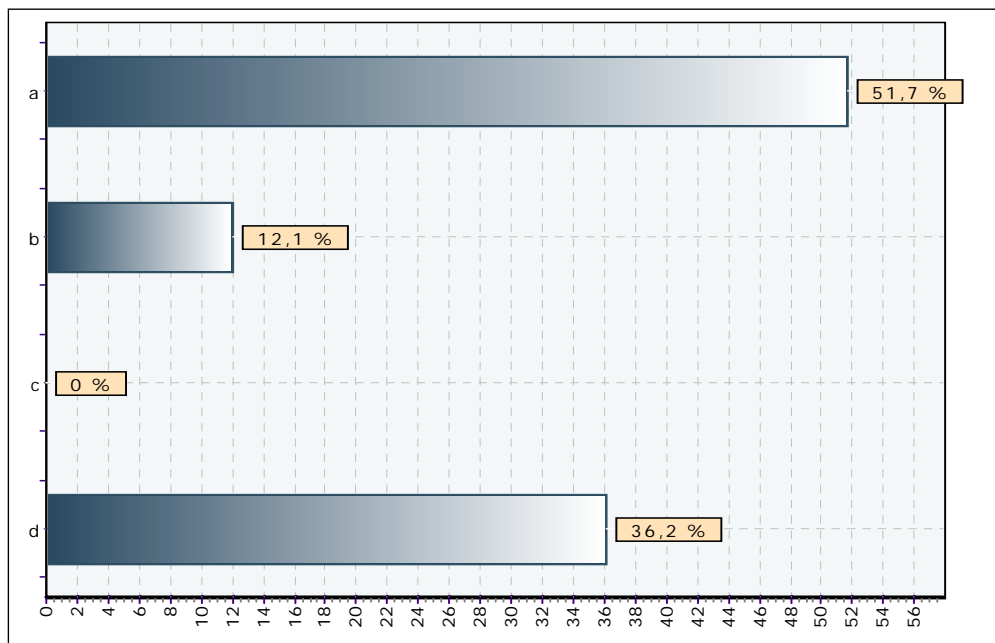

a	Ja
b	Nei

10.06.2005 14:07
www.questback.com

5

**Hvilken personellkategori tilhører du?
(utvalg: bosatt i Elverum)**

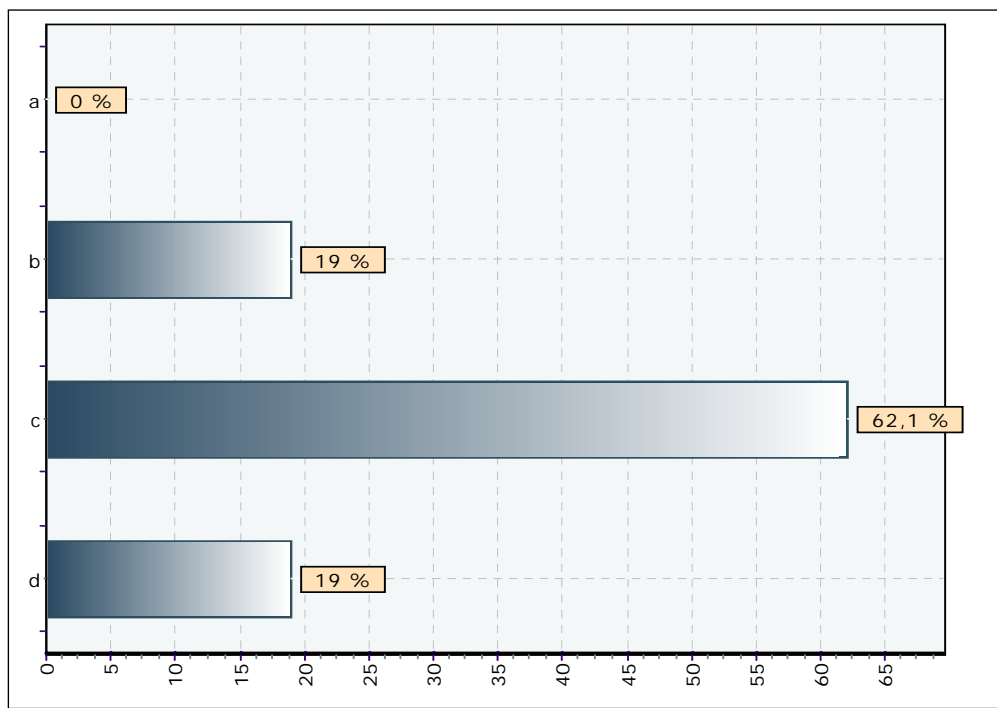

a	Yrkesbefal
b	Engasjert befal
c	Grenader
d	Sivil stilling

10.06.2005 14:07
www.questback.com

7

Hvilken aldersgruppe tilhører du? (utvalg: bosatt i Elverum)

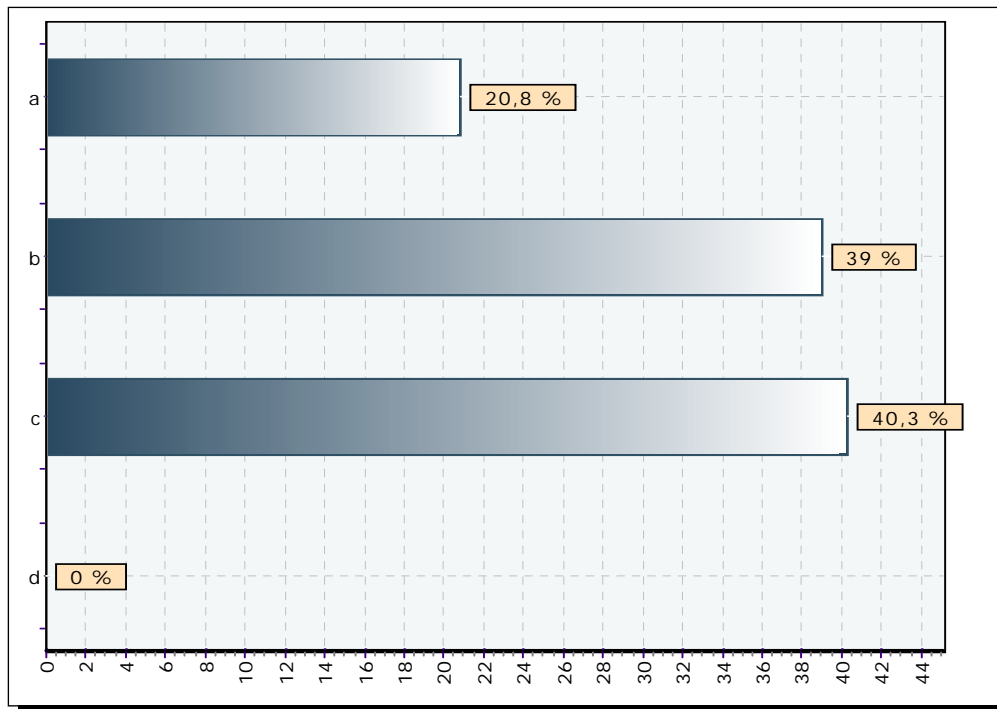

a	Under 22 år
b	22-30 år
c	31-45 år
d	46-67 år

Hvem er det som er bosatt utenfor Åmot og Elverum?

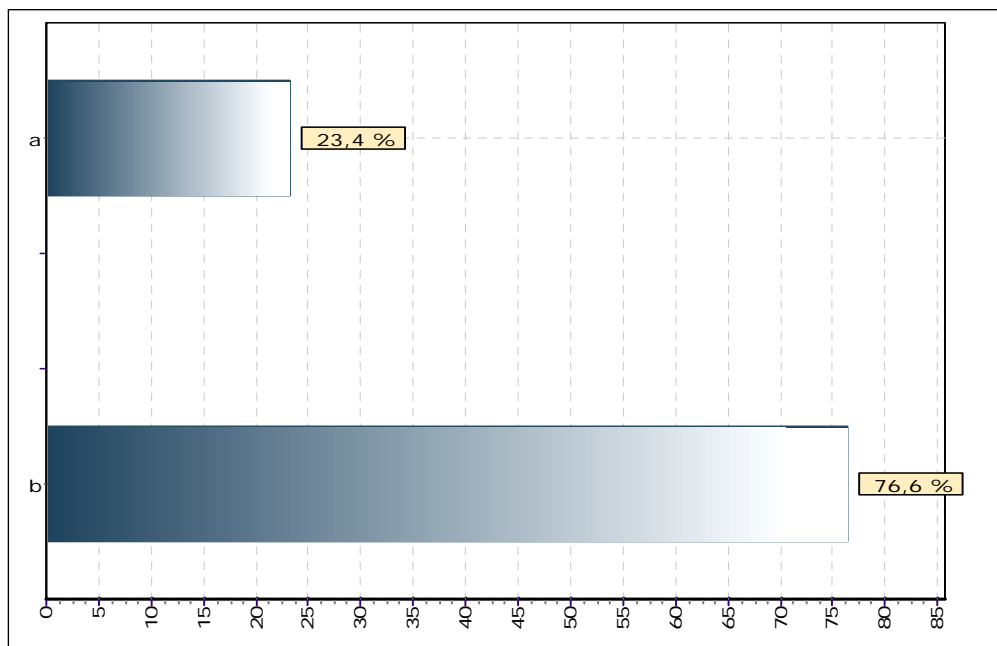
Majoriteten er fortsatt gift/samboer, men andelen er lavere enn blant de som bor i Åmot og Elverum. Lang færre har barn og engasjert befall er den største personellkategorien. Halvparten er i aldersgruppen 20–30 år.

Hva er din sivile status? (utvalg: ikke bosatt i Åmot eller Elverum)

a	Gift/registrert partner
b	Samboer
c	Enslig
d	Skilt/separert/enke/enkemann

**Bor det barn under 18 år i husholdningen din nå?
(utvalg: ikke bosatt i Åmot eller Elverum)**

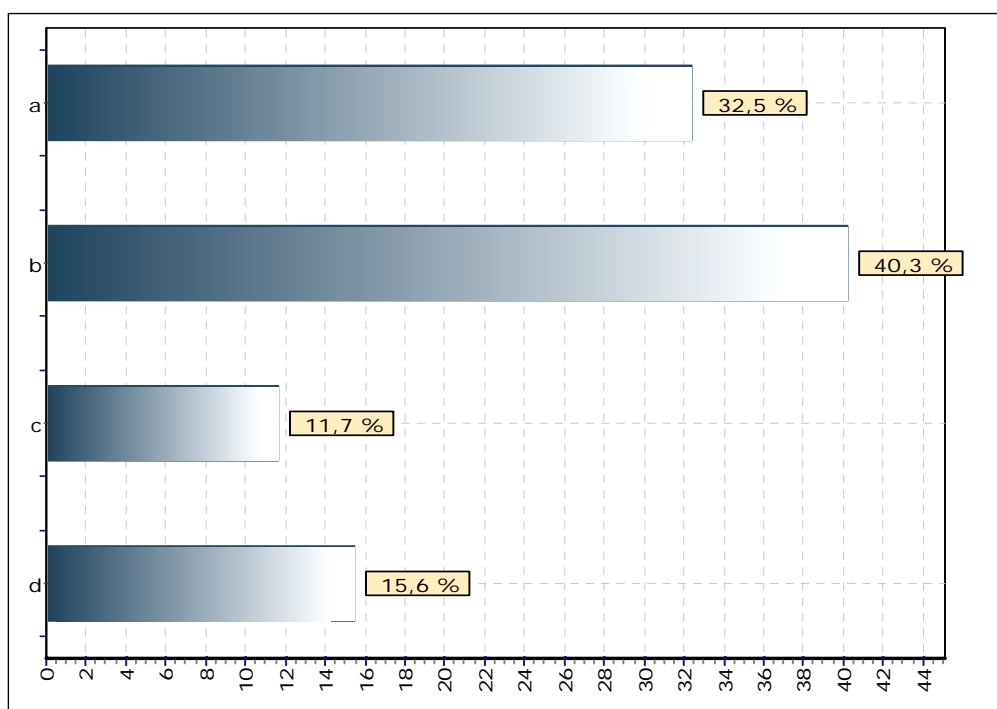

a	Ja
b	Nei

10.06.2005 13:56
www.questback.com

5

**Hvilken personellkategori tilhører du?
(utvalg: ikke bosatt i Åmot eller Elverum)**

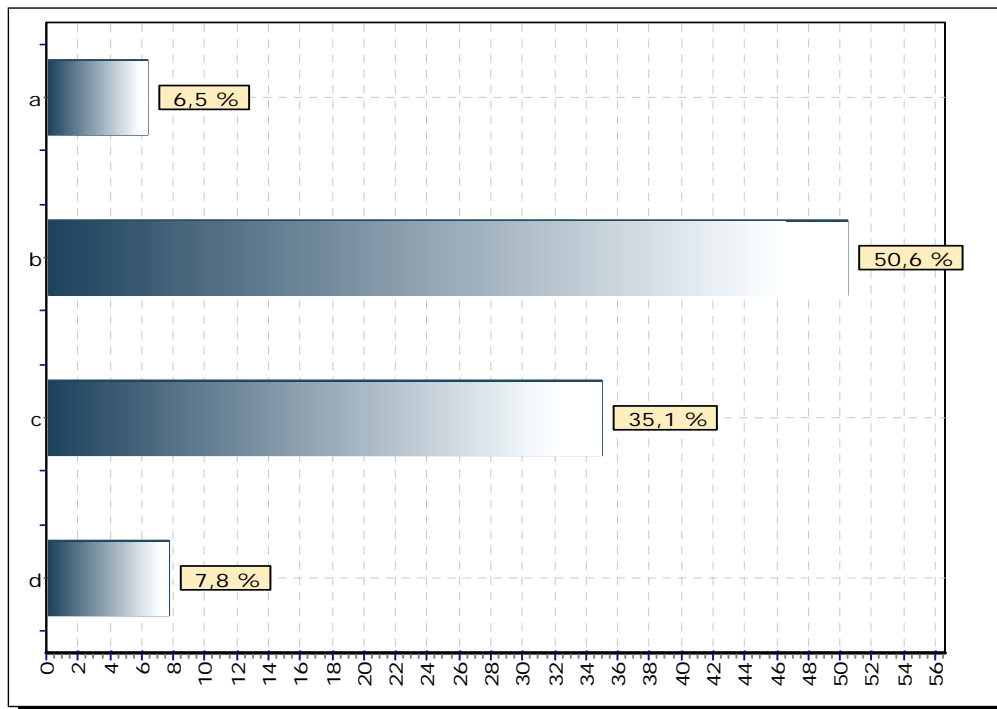

a	Yrkesbefal
b	Engasjert befal
c	Grenader
d	Sivil stilling

10.06.2005 13:56
www.questback.com

7

Hvilken aldersgruppe tilhører du? (utvalg: ikke bosatt i Åmot eller Elverum)

a	Under 22 år
b	22-30 år
c	31-45 år
d	46-67 år

Tabell 3: Sammenlikning av bakgrunnsdata for bosatte henholdsvis i Åmot, Elverum og andre kommuner.

	Bosatt utenfor Åmot og Elverum	Bosatt i Elverum	Bosatt i Åmot
Sivil status:			
Lever i parforhold	60 %	84 %	76 %
Lever alene	<u>40 %</u>	<u>16 %</u>	<u>24 %</u>
Sum	100 %	100 %	100 %
Barn under 18 år:			
Ja	23 %	57 %	57 %
Nei	<u>77 %</u>	<u>43 %</u>	<u>43 %</u>
Sum	100 %	100 %	100 %
Personellkategori:			
Yrkesbefal	32 %	52 %	64 %
Engasjert befal	40 %	12 %	16 %
Grenader	12 %	0	1 %
Sivil stilling	<u>16 %</u>	<u>36 %</u>	<u>19 %</u>
Sum	100 %	100 %	100 %
Aldersgruppe:			
Under 22 år	6 %	0	4 %
22–30 år	51 %	19 %	37 %
31–45 år	35 %	62 %	47 %
46–67 år	<u>8 %</u>	<u>19 %</u>	<u>12 %</u>
Sum	100 %	100 %	100 %

Tabell 4: Ulike grupper fordelt på bostedskommune.

	Totalt antall personer	Bosatt utenfor Åmot og Elverum	Bosatt i Elverum	Bosatt i Åmot	Sum
Sivil status:					
Lever i parforhold	159	29 %	31 %	40 %	100 %
Lever alene	60	52 %	15 %	33 %	100 %
Barn under 18 år:					
Ja	100	18 %	34 %	48 %	100 %
Nei	119	50 %	20 %	30 %	100 %
Personellkategori:					
Yrkesbefal	109	23 %	28 %	49 %	100 %
Engasjert befal	51	61 %	25 %	14 %	100 %
Grenader	10	90 %	0	10 %	100 %
Sivil stilling	49	24 %	43 %	33 %	100 %
Aldersgruppe:					
Under 22 år	5	100 %	0	0	100 %
22–30 år	75	52 %	15 %	33 %	100 %
31–45 år	115	24 %	31 %	45 %	100 %
46–67 år	24	25 %	46 %	29 %	100 %

3. ÅRSAKER TIL AT FORSVARSANSATTE IKKE BOSETTER SEG I ÅMOT

Ved utforming av undersøkelsen tok man utgangspunkt i en rekke hypoteser om hvorfor ansatte i Rena leir i så stor grad velger å ikke bosette seg i Åmot. Nedenfor er det drøftet i hvilken grad ulike faktorer faktisk kan forklare dette valget.

3.1 Forsvarsansatte melder ikke flytting fordi de av Folke- registeret er definert som pendlere – eller fordi de er lite bevisst reglene?

Alle som flytter mellom kommuner eller innen en kommune, skal sende flyttemelding til folkeregisteret (likningskontoret) for innflyttingskommunen **innen åtte dager**. ... Alle som flytter til en annen bolig på grunn av arbeid, skal sende flyttemelding til folkeregisteret for den kommunen boligen ligger, selv om de har beholdt boligen i hjemkommunen. Dette må gjøres for å få vurdert hvor de skal være registrert som bosatt som følge av at de nå har to boliger. De som mener de fortsatt skal være registrert i hjemkommunen, begrunner dette på eget ark som legges ved flyttemeldingen. ... Du må dokumentere overfor folkeregisteret at kravene til reisehyppighet og boligforhold er oppfylt. ...

www.skatteetaten.no

Hovedregelen er at det er der du oftest overnatter (har din overveiende døgnhvile) som blir regnet som ditt bosted. Et unntak fra regelen er den såkalte pendlerbestemmelsene, som gjør at du på visse vilkår kan regnes som bosatt i hjemkommunen selv om du oftest overnatter i arbeidskommunen. Reglene er forskjellige for familiependlere og enslige pendlere.

Selvstendig og uselvstendig bolig

I det videre er det viktig å skille på selvstendig og uselvstendig bolig. En *selvstendig* bolig er en bolig med boareal på over 30 kvm. (Det gjelder andre beregningsmåter når du deler bolig med flere.) For at boligen skal regnes som selvstendig, må du også disponere den i minst 12 måneder og ha tilgang til den alle ukens dager og ha innlagt vann og avløp. En *uselvstendig* bolig er altså en bolig som ikke oppfyller kravene til en selvstendig bolig.

Familiependlere – ektefelle eller forsørgere

For familiependlere er reglene enkle. Hovedregelen er at du regnes som bosatt der ektefellen eller barna dine bor. Det stilles ikke krav om hvor ofte du reiser hjem. Samboere regnes som enslige i denne sammenheng.

Enslige pendlere

Reglene for enslige pendlere er noe mer kompliserte, og vi gjengir her de viktigste reglene.

For enslige over 22 år gjelder det generelt at du vanligvis skal reise hjem hver tredje uke for å kunne regnes som pendler. Dersom reiseavstanden er kort, kreves det at du reiser oftere. Sjeldnere hjemreiser kan godtas dersom særlige årsaker tilsier det.

En enslig person som pendler mellom foreldrehjem og annen bolig, ansees som bosatt i foreldrehjemmet. Når du er fylt 22 år, gjelder dette bare når boligen ved arbeidsstedet er *uselvstendig*. For enslige pendlere som ikke bor i foreldrehjemmet, avhenger bosted av om de to boligene regnes som selvstendige eller uselvstendige.

Tabell 5: Bosetting i forhold til om de to boligene er selvstendige eller uselvstendige.

	Uselvstendig bolig hjemkommunen	Selvstendig bolig hjemkommunen
Uselvstendig bolig arbeidskommunen	Bosatt der du overnatter mest	Bosatt i hjemkommunen
Selvstendig bolig arbeidskommunen	Bosatt i arbeidskommunen	Bosatt der du overnatter mest

For fullstendig oversikt over reglene, henvises det til www.skatteetaten.no.

Resultater fra spørreundersøkelsen

49 % av de som ikke er registrert som bosatt i Åmot, oppgir at de reiser mellom bostedskommunen og Åmot daglig. Disse må man kunne gå ut i fra er som bosatt i kommunen de pendler fra i henhold til folkeregisterets/likningskontorets retningslinjer. Det samme gjelder i all hovedsak de som pendler 2–4 ganger i uka, samt de som pendler 1 gang i uka.

10 % (14 personer) oppgir at de pendler sjeldnere enn hver 3. uke. Etter folkeregisterets/likningskontorets retningslinjer skal det særskilte grunner til å at man skal regnes som pendler når man pendler sjeldnere enn hver 3. uke. 3 av disse oppgir at skattefradrag for pendlere har avgjørende betydning for at de ikke er bosatt i Åmot. Det kan være grunn til å tro at i hvert fall noen av disse ikke oppfyller kravet til pendlerstatus og skulle vært registrert som bosatt i Åmot kommune, men man skal være klar over at øvelser og utenlandsopphold kan være grunnen til at man reiser hjem sjeldnere enn hver 3. uke. Det er en viss mulighet for at det er noe underreportering med hensyn til svaralternativet sjeldnere enn hver 3. uke.

Bare to personer oppgir at de ikke har tenkt over hvorvidt de burde melde flytting eller ikke. Svarene tyder for øvrig på at tre personer har en uklar oppfatning av reglene rundt flyttemelding.

Konklusjon:

Det er grunn til å tro at flertallet av de som regner seg selv som pendlere også er å regne for pendlere etter folkeregisterets definisjon. Lite bevisst

forhold rundt reglene for å melde flytting ser ikke til å være et stort problem, men det finnes noen få personer som ikke er seg reglene bevisst. Det er imidlertid en del personer som pendler sjeldnere enn hver 3. uke og som dermed etter folkeregisterets/likningskontorets retningslinjer muligens skulle vært registrert som bosatt i Åmot. Noen av disse kan være bevisst reglene, men ønsker å dra fordel av skattefradrag for pendlere. Andre kan ha særskilte grunner til å reise hjem sjeldnere enn hver 3. uke.

3.2 Forsvarsansatte flytter ikke til Åmot fordi de oppfatter ansettelsesforholdet sitt som usikkert pga. omstillinger i forsvaret – eller på grunn av beordring?

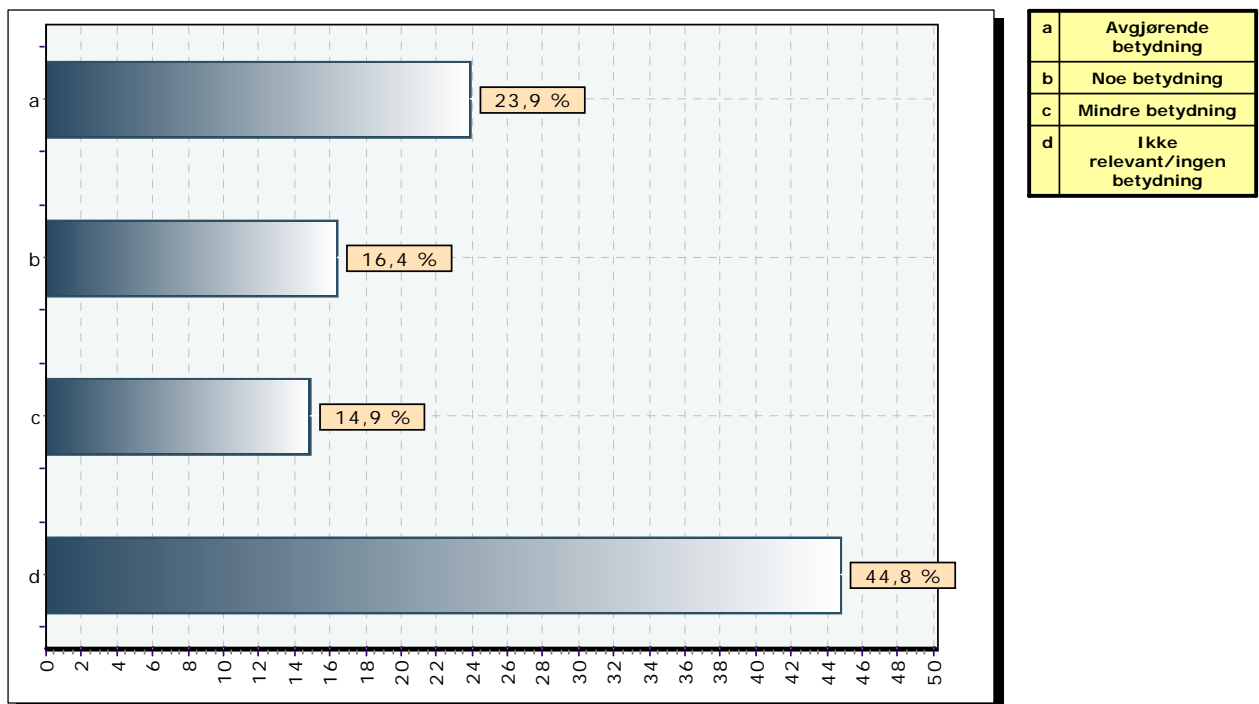
24 % svarer at usikkert ansettelsesforhold pga. omstillinger i Forsvaret er av avgjørende betydning for at de ikke bosetter seg i Åmot. 16 % sier at dette har noe betydning. Det vil si at 40 % mente det hadde en betydning for deres beslutning og betydningsindeksen har verdi 2,19. Det er noe variasjon i hvordan ulike personellkategorier vurderer dette. Usikkerheten har størst betydning for sivilt ansatte, dernest for engasjert befal og minst betydning for yrkesbefal. På tidspunktet da undersøkelsen ble gjennomført, var det fremdeles usikkerhet rundt framtidig organisering og lokalisering av det som i dag er Rena tekniske verksted og Regional Støttefunksjon. Disse avdelingene har størsteparten av de sivilt ansatte i Rena leir, og det er derfor ikke unaturlig at usikkerheten er størst her. Engasjerte befal har tidsavgrensede kontrakter og har derfor en mer usikker situasjon enn mange. Kontraktstiden for engasjert befal i Hærens Jegerkommando er 7 år og dermed relativt langsiktige, men engasjert befal i andre avdelinger gjerne har kortere kontrakter.

Usikkerheten er av noe mindre betydning for de som bor i Elverum enn de som bor i andre kommuner. Det kan tolkes dit hen at de som har valgt å bosette seg i Elverum, ser på sitt ansettelsesforhold som sikrere enn de som ikke har flyttet verken til Åmot eller Elverum.

Halvparten av yrkesbefalene svarte at de var blitt beordret til Rena leir og ca. halvparten hadde selv søkt overflytting eller blitt overflyttet fra Trandum i 1997. Det vil være rimelig å tro at de som selv hadde søkt overføring

til Rena leir ville ha større tendens til å bosette seg i Åmot enn de som er beordret, og undersøkelsen bekrefter at dette til en viss grad er tilfelle. Yrkesbefal ble spurt om hvilken betydning det hadde at de eventuelt ventet på beordring til nytt tjenestested. Bare 1 av 55 svarte at dette hadde avgjørende betydning. 9 svarte at det hadde noe betydning.

Jeg oppfatter ansettelsesforholdet som usikkert pga. omstillinger i forsvaret. (utvalg: alle*)

09.05.2005 14:13
www.questback.com

13

* I hele kapittel 2 referer ”utvalg: alle” til alle som ikke bor i Åmot.

Konklusjon:

Usikkerhet rundt ansettelsesforhold som skyldes omstillinger i forsvaret spiller en viss rolle for bosettingen i Åmot. Størst betydning har det for sivilt ansatte, som vi vet at for tiden opplever en usikkerhet rundt framtidig organisering og lokalisering av sine avdelinger. Forventning om beordring til annet tjenestested ser ikke ut til å være en viktig grunn til at man ikke bosetter seg i Åmot.

3.3 Ansatte i Rena leir flytter ikke til Åmot fordi de opplever at karrieremulighetene i Rena leir ikke er gode nok?

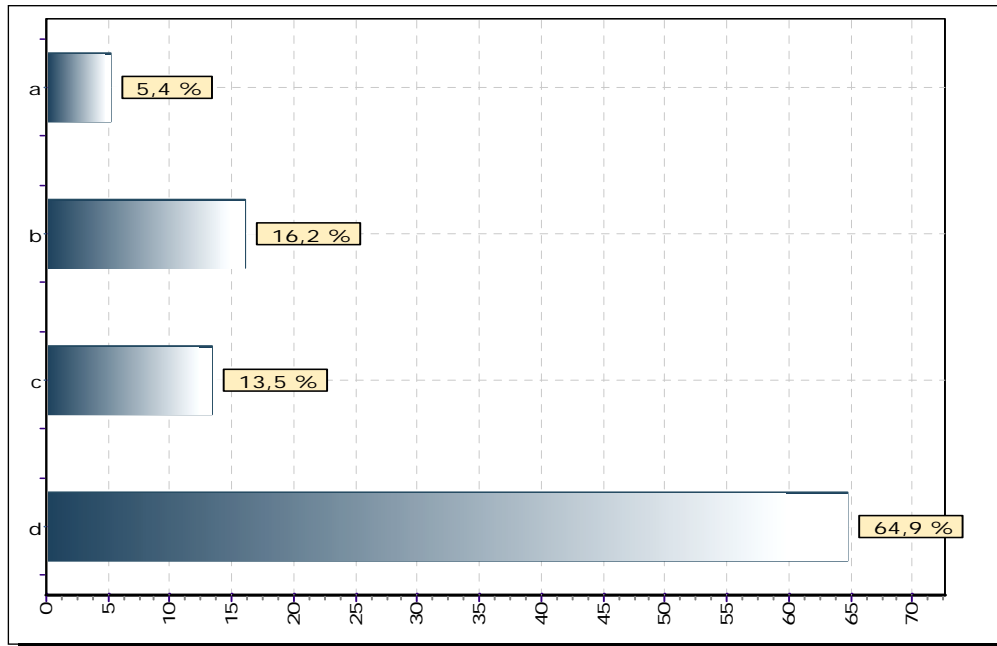
Bare 7,5 % oppgir at det er av avgjørende betydning at de planlegger eller vurderer å søke seg til annet tjenestested hvor karrieremulighetene er bedre. 17 % sier at det har noe betydning for at de ikke har bosatt seg i Åmot. Betydningsindikator på 1,78 antyder at karriereutsiktene er av mindre betydning. Karriereutsiktene er viktigste for de sivilt ansatte, der nest yrkesbefal.

Som det vil framgå senere i rapporten, var gode karrieremuligheter i Rena leir av relativt stor betydning for at de valgte å bosette seg i Åmot. Det synes å være en allmenn oppfatning at antallet ”karrierestillinger” i Rena leir er mindre nå enn for noen år tilbake. Det kan derfor virke noe overraskende at manglende karrieremuligheter ikke er tillagt større vekt blant de som ikke har bosatt seg i Åmot.

En mulig forklaring er at faktorer som hensyn til familien er så overordnede at hensynet til egen karriere ikke er viktig for de som bor utenfor Åmot. Man kan også tenke seg at omstillingene i forsvaret skaper en usikkerhet som gjør at man er mer opptatt av å beholde jobben framfor karrieremessig avansement, eventuelt at man forbereder seg på en sivil karriere etter den militære.

Jeg planlegger/vurderer å søke meg til annet tjenestested hvor karrieremulighetene er bedre. (utvalg: engasjert befall)

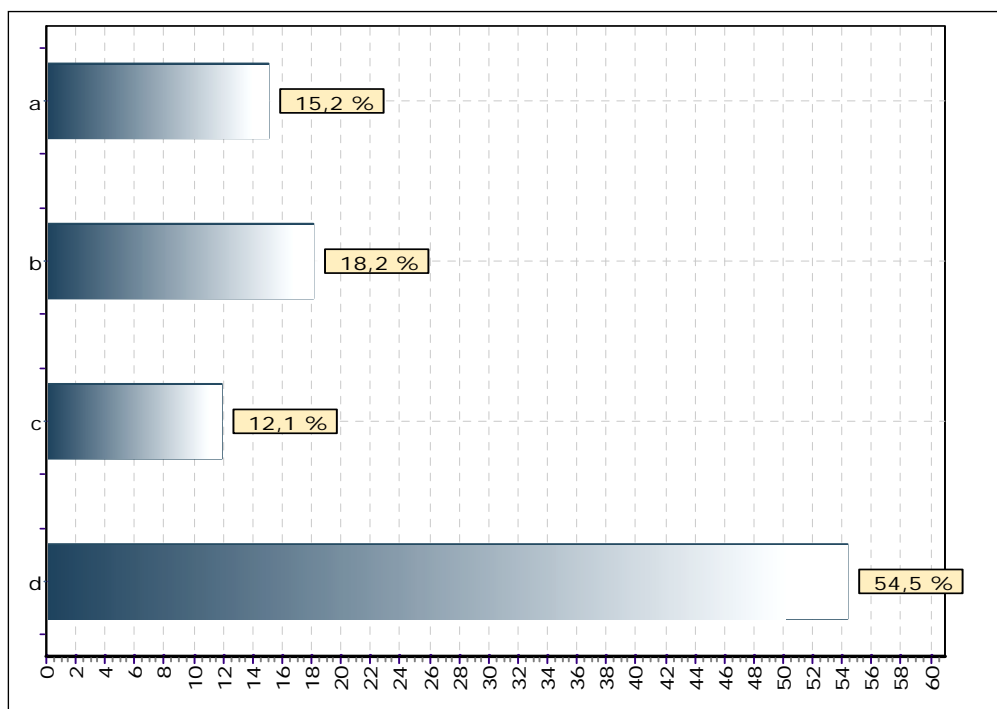

a	Avgjørende betydning
b	Noe betydning
c	Mindre betydning
d	Ikke relevant/ingen betydning

10.06.2005 14:40
www.questback.com

17

Jeg planlegger/vurderer å søke meg til annet tjenestested hvor karrieremulighetene er bedre. (utvalg: sivil stilling)

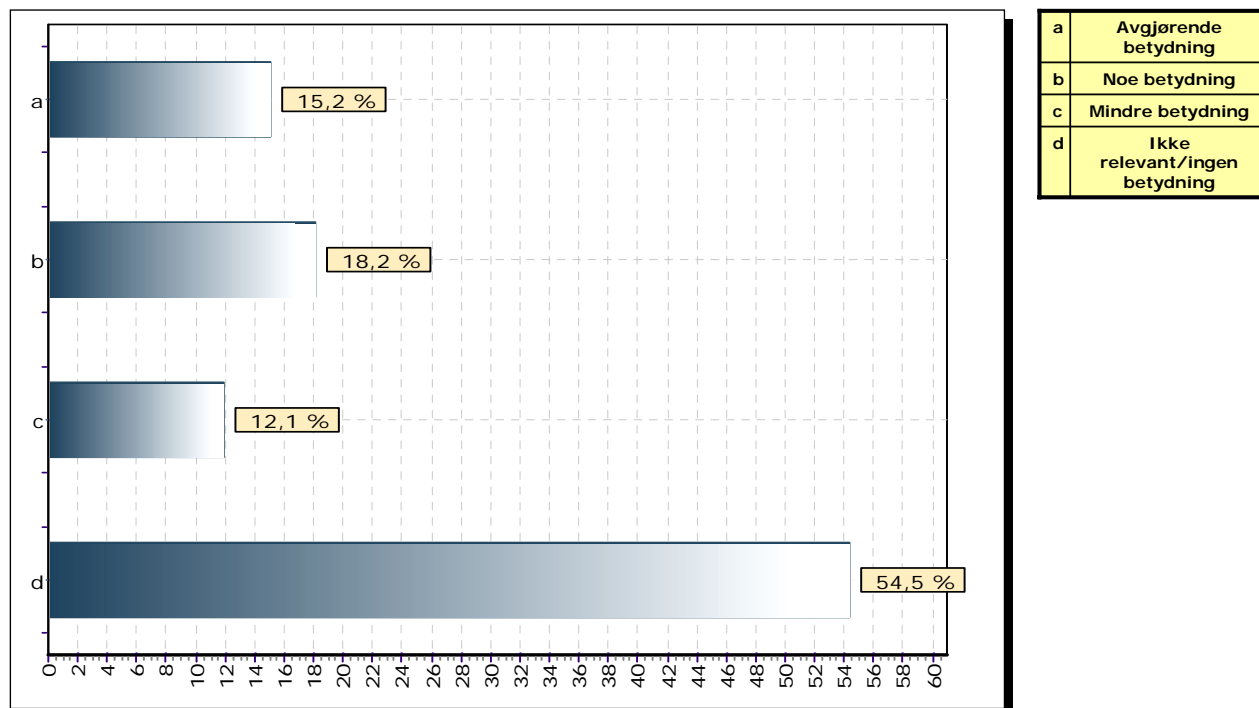

a	Avgjørende betydning
b	Noe betydning
c	Mindre betydning
d	Ikke relevant/ingen betydning

09.05.2005 14:28
www.questback.com

17

Jeg planlegger/vurderer å søke meg til annet tjenestested hvor karrieremulighetene er bedre. (utvalg: sivil stilling)

09.05.2005 14:28
www.questback.com

17

Konklusjon:

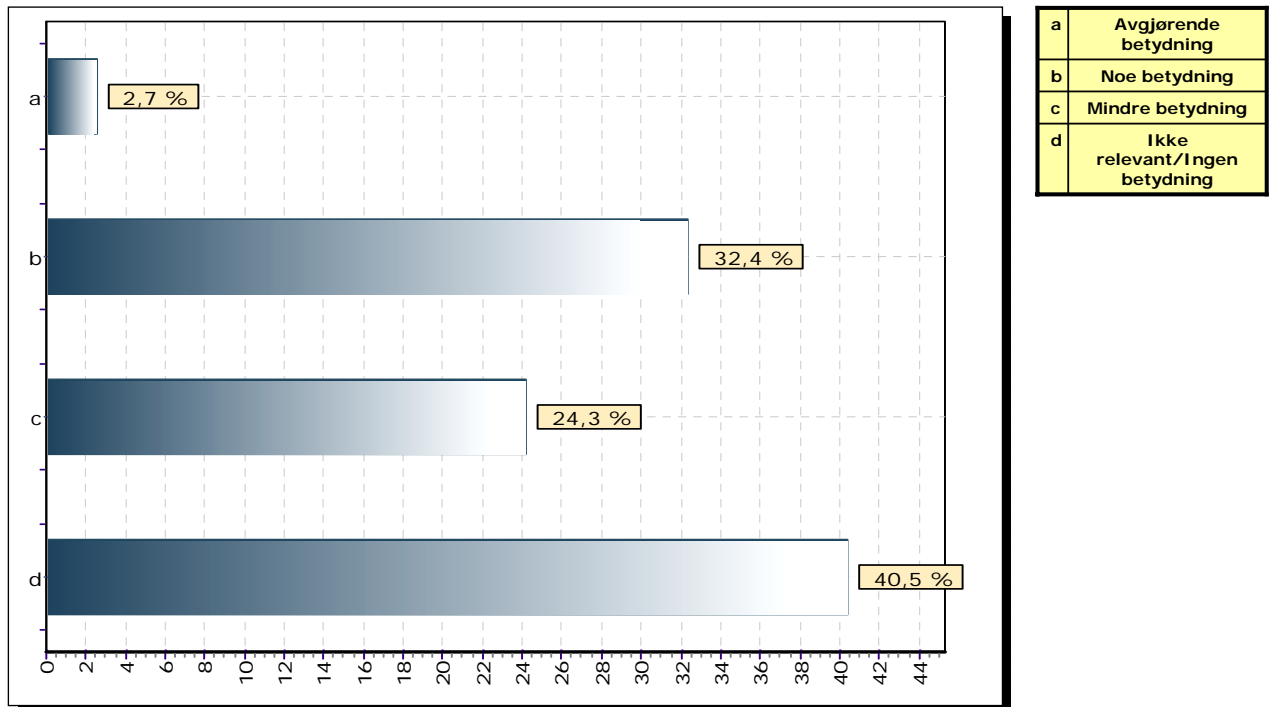
Eventuelle manglende karrieremuligheter ser ikke ut til å være en vesentlig grunn til at ansatte i Rena leir ikke flytter til Åmot. Dette resultatet synes å stå i kontrast til den "allmenne oppfatningen" av karrieremulighetene i Rena leir, og det kan derfor være grunn til å se nærmere på dette punktet før man trekker bastante konklusjoner.

3.4 Forsvarsansatte flytter ikke fordi de tilbringer så mye tid på øvelser/tjenestereiser at bosted er mindre viktig?

Det var bare 2 personer som oppga dette som avgjørende. 21 % oppga at det hadde noe betydning. Betydningsindikatoren er 1,65. For sivilt ansatte generelt har øvelser og tjenestereiser naturlig nok nesten ingen betydning. Det har altså først og fremst betydning for militært personell og størst betydning har det for engasjert befal, med en betydningsindeks på 1,97.

Betydningen er også større for enslige (1,85) enn de som lever i et parforhold (1,57) og større for de som ikke har barn enn de som har barn.

Jeg tilbringer så mye tid på tjenestereiser/øvelser at bosted er mindre viktig. (utvalg: engasjert befal)

10.06.2005 14:40
www.questback.com

16

Konklusjon:

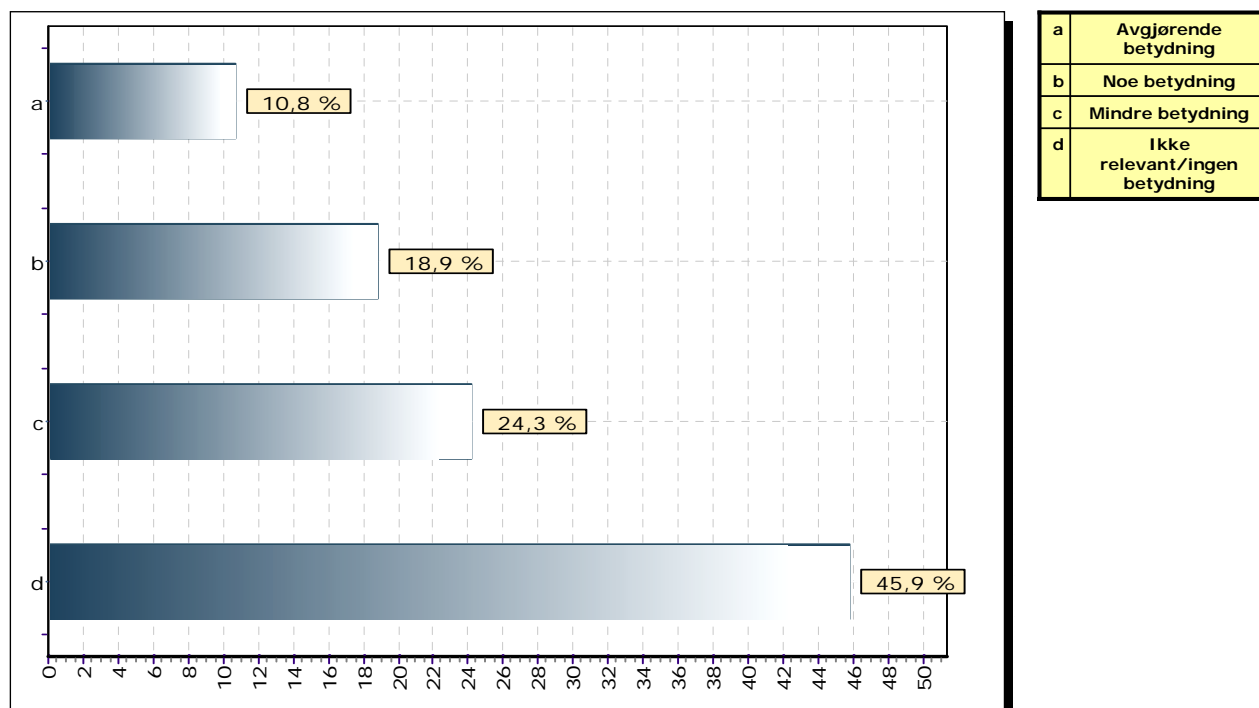
Tid tilbrakt på øvelser og tjenestereiser er av noe betydning for militært personell og ser ut til å være viktigere noe for engasjert befal enn yrkesbefal. Øvelser og tjenestereiser ser likevel ikke ut til å være blant de viktigste grunnene for å ikke bosette seg i Åmot.

3.5 Forsvarsansatte flytter ikke på grunn av økonomiske fordeler ved pendling?

Her svarer bare 6 % at skattefradrag for pendlere har avgjørende betydning, mens 13 % sier at det har noe betydning. Betydningsindeksen er 1,65. De ulike personellkategoriene legger ulik vekt på skattefradraget. Det betyr

mest for engasjert befal (1,95) og mindre for sivile (1,48) og yrkesbefal (1,36). De som er bosatt andre steder enn Elverum opplever det som viktigere enn de som bor i Elverum. Det er også noe viktige for de som er enslige og uten barn, enn de som har familie. Skattefordelen knyttet til fradrag for utgifter til kost faller bort fra og med i år, og pendlerfradrag vil i derfor i framtida sannsynligvis få enda mindre betydning.

Skattefradrag for pendlere gjør det økonomisk gunstig for meg å pendle. (utvalg: engasjert befal)

10.06.2005 14:40
www.questback.com

20

På bakgrunn av denne spørreundersøkelsen kan vi ikke trekke noen konklusjoner om hvilken betydning skattefradrag for pendlere har for grenaderer. Men, når man tar i betraktning deres lave alder, at de i stor grad er enslige og nesten utelukkende bor utenfor Åmot og Elverum, vil man kunne trekke den slutning at det er sannsynlig at pendlerfradraget har større betydning for denne personellkategorien.

Forsvarets fredsdirektiv gir etter nærmere regler adgang til at ansatte som bor utenfor arbeidsstedets bo-område får dekket merutgifter til reise, kost

og bolig. Det er selvsagt ikke alle ansatte i forsvaret som kvalifiserer for slike ordninger. I undersøkelsen ble det stilt flere spørsmål som skulle belyse betydningen av forsvarets økonomisk tilrettelegging for pendlere. Betydningsindeksen for disse er svært lav (lavest av alle for spørsmål som gjelder de som ikke er bosatt i Åmot) og viser heller ikke interessante variasjoner mellom ulike grupper.

Mulighet til å jobbe hjemmefra en eller flere dager i uka har også svært liten betydning, noe som selvsagt kan bety at svært få har denne muligheten.

Konklusjon:

Økonomiske kompensasjon fra Forsvaret for merutgifter i forbindelse med pendling er ikke en viktig grunn til at ansatte i Rena leir ikke bosetter seg i Åmot. Mulighet til å jobbe hjemmefra har også svært liten betydning. Den økonomiske fordelene ved skattefradrag for pendlere er av mindre betydning enn man kanskje skulle kunne tro, men det har en større betydning for militært personell enn sivilt personell og da særlig for engasjert befall. Det er grunn til å tro at skattefradrag for pendlere er av større betydning for grenaderene i Telemarksbataljonen, men dette bør eventuelt utredes nærmere for denne gruppen.

3.6 Forsvarsansatte flytter ikke fordi de ønsker å gi familien stabilitet?

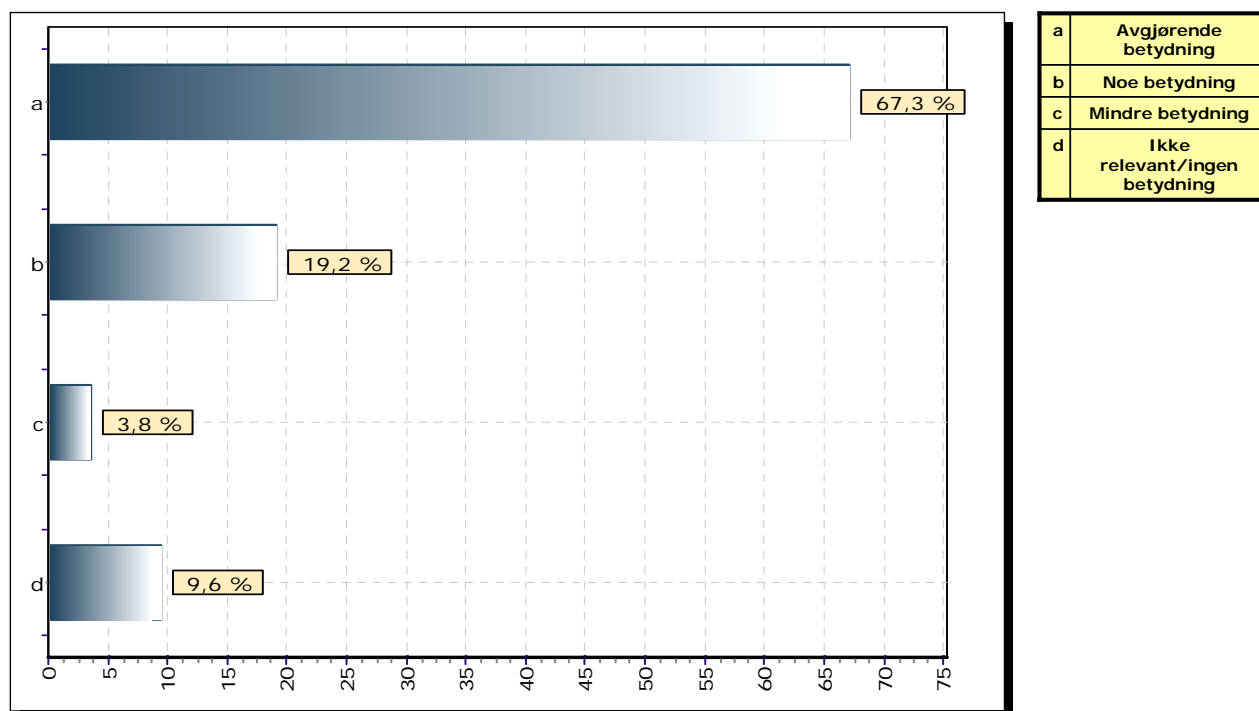
Det ble stilt to spørsmål som skulle gi svar på dette. Det ene var i hvilken grad ønsket om å gi barna mest mulige stabile oppvekstvilkår, har betydning for at en ikke har flyttet til Åmot. Det andre var hvilken betydning det hadde at ektefelle/samboer eventuelt ikke ønsket å flytte. Disse spørsmålene gikk til de som hadde oppgitt at de hadde henholdsvis barn og ektefelle/samboer.

Hele 67 % av de som hadde barn, svarte at hensynet til stabile oppvekstvilkår for barna hadde avgjørende betydning for at de ikke hadde bosatt seg i Åmot. 19 % svarte at det hadde noe betydning. Betydningsindeksen er

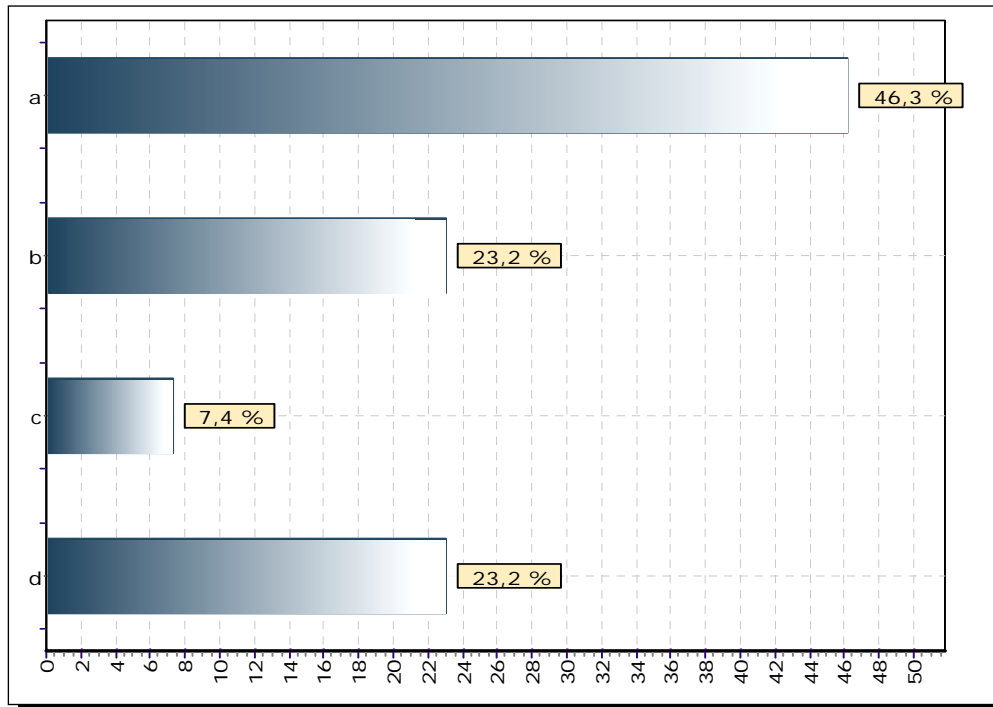
3,44. De som bor lenger unna enn Elverum tillegger dette noe større betydning, men forskjellen er ikke stor i forhold til de som bor i Elverum. Det er også av noe større betydning for yrkesbefal enn for engasjert befall og sivile.

Hensynet til livsledsager som ikke ønsker å flytte, veier også tungt. Totalt oppgir 46 % at det er av avgjørende betydning at ektefelle/samboer ikke ønsker å flytte. 23 % svarer at det har noe betydning. Betydningsindeksen er 2,93. Ser man på de som har barn er fordelingen omtrent den samme, men betydningsindeksen er litt lavere for disse. Yrkesbefal tillegger også hensynet til ektefelle en del mer vekt enn engasjert befall, som igjen tillegger det noe mer vekt enn sivile. De som er bosatt lenger unna enn Elverum tillegger det større vekt enn de som er bosatt i Elverum.

**Jeg/vi ønsker å gi barnet/barna mest mulig stabile oppvekstvilkår.
(utvalg: de som har barn)**

**Ektefellen/samboeren min ønsker ikke å flytte.
(utvalg: de som har ektefelle/samboer)**

a	Avgjørende betydning
b	Noe betydning
c	Mindre betydning
d	Ikke relevant/ingen betydning

09.05.2005 14:13
www.questback.com

22

Konklusjon:

For veldig mange av de som har barn er hensynet til stabile oppvekstvilkår for barna av avgjørende betydning. Hensynet til at ektefelle ikke ønsker å flytte er også viktig, men noe mindre avgjørende enn hensyn til barn. Ønsket om å gi familien stabilitet er dermed en viktig årsak til at ansatte i Rena leir ikke flytter til Åmot. Det ser ut til å ha noe større betydning for yrkesbefal enn andre personellkategorier.

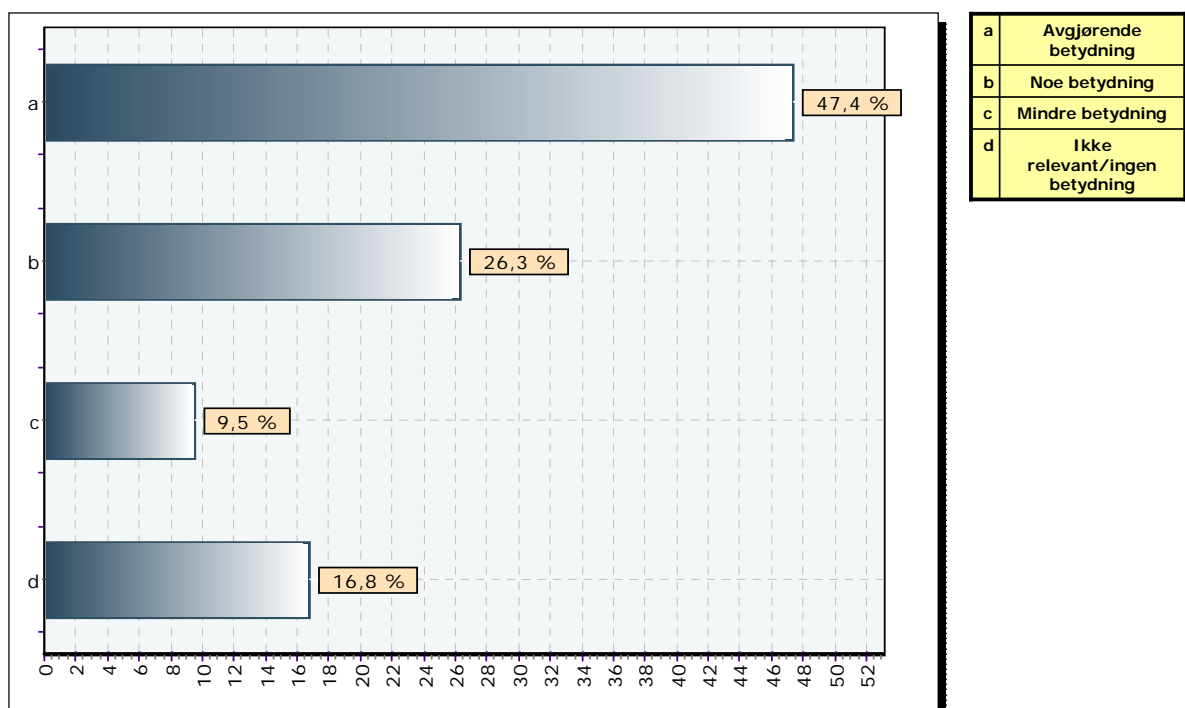
3.7 Forsvarsansatte flytter ikke fordi deres ektefelle/samboer ikke får passende jobb eller studietilbud?

Av de som er gift eller har samboer svarte 47 % at det var av avgjørende betydning at et ikke var passende arbeid for ektefelle/samboer innen akseptabel reiseavstand fra Åmot. Det hadde noe betydning for 26 %. Betydningsindeksen er 3,04. Arbeidssituasjonen for ektefelle/samboer er viktigere for de uten barn enn de med barn. Den veier også tyngre for de som

er bosatt lengre bort enn Elverum. Betydningen er også langt større for militært personell enn sivilt personell, og størst er betydningen for engasjert befall.

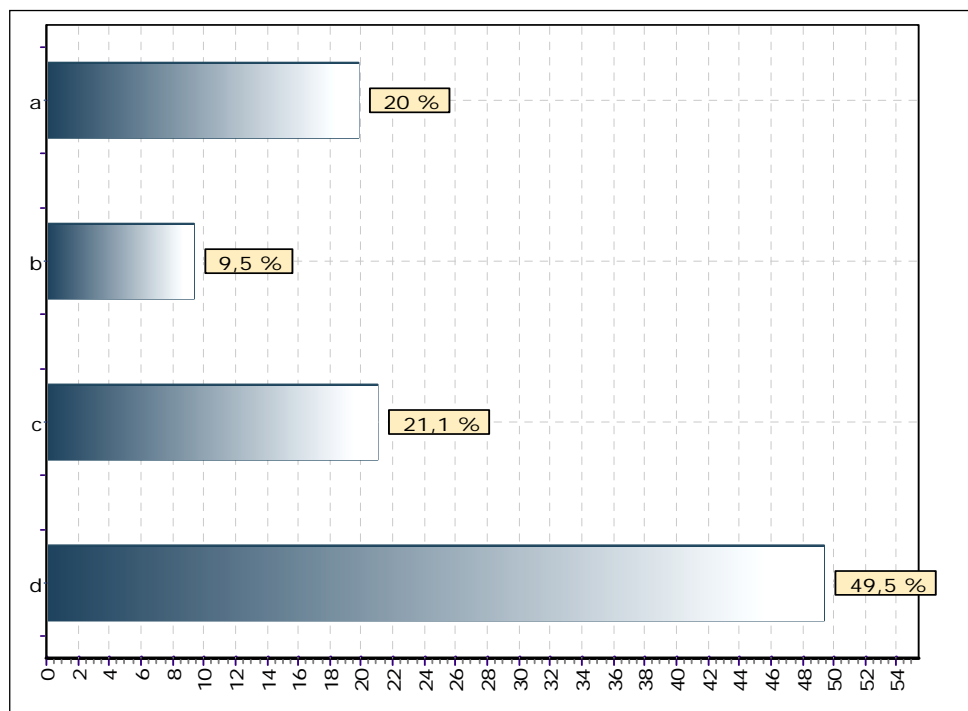
Når det gjelder studietilbud, svarer 20 % at det har avgjørende betydning, mens 10 % svarer at det er av noe betydning. Betydningsindeksen er 2. Her er det svært små forskjeller mellom ulike grupper.

**Det er ikke passende arbeid for ektefellen/samboeren min i Amot eller innen akseptabel reiseavstand fra Åmot.
(utvalg: de som har ektefelle/samboer)**

Det er ikke passende studietilbud for ektefellen/samboeren min i Åmot eller innen akseptabel reiseavstand fra Åmot.
(utvalg: de som har ektefelle/samboer)

a	Avgjørende betydning
b	Noe betydning
c	Mindre betydning
d	Ikke relevant/ingen betydning

09.05.2005 14:13
www.questback.com

25

Konklusjon:

Mangel på passende arbeid for ektefelle eller samboer er en svært viktig grunn til at ansatte i Rena leir ikke bosetter seg i Åmot. Mangel på passende studium i nærheten av Åmot er også avgjørende for en del personer, men totalt sett av langt mindre betydning enn arbeid.

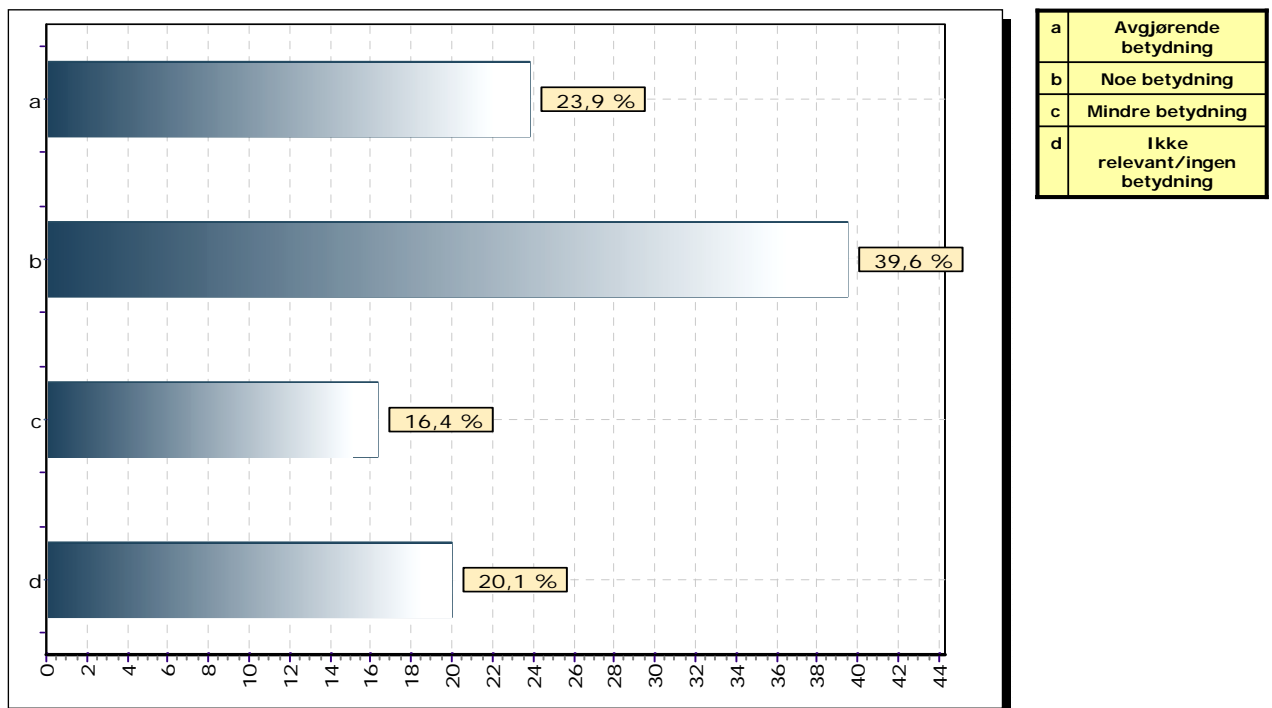
3.8 Forsvarsansatte flytter ikke fordi det ikke passer med deres sosiale liv?

Det ble stilt flere spørsmål som til sammen skulle belyse betydningen av det sosiale livet.

Avstanden til steder man besøker ofte

24 % svarer at avstanden til steder de besøker ofte er for lang, og at dette har avgjørende betydning. 40 % svarer at det har noe betydning. Betydningsindeksen er 2,67. De som bor alene tillegger dette noe større vekt enn de som lever i parforhold og de som ikke har barn tillegger det litt større vekt enn de som ikke har barn.

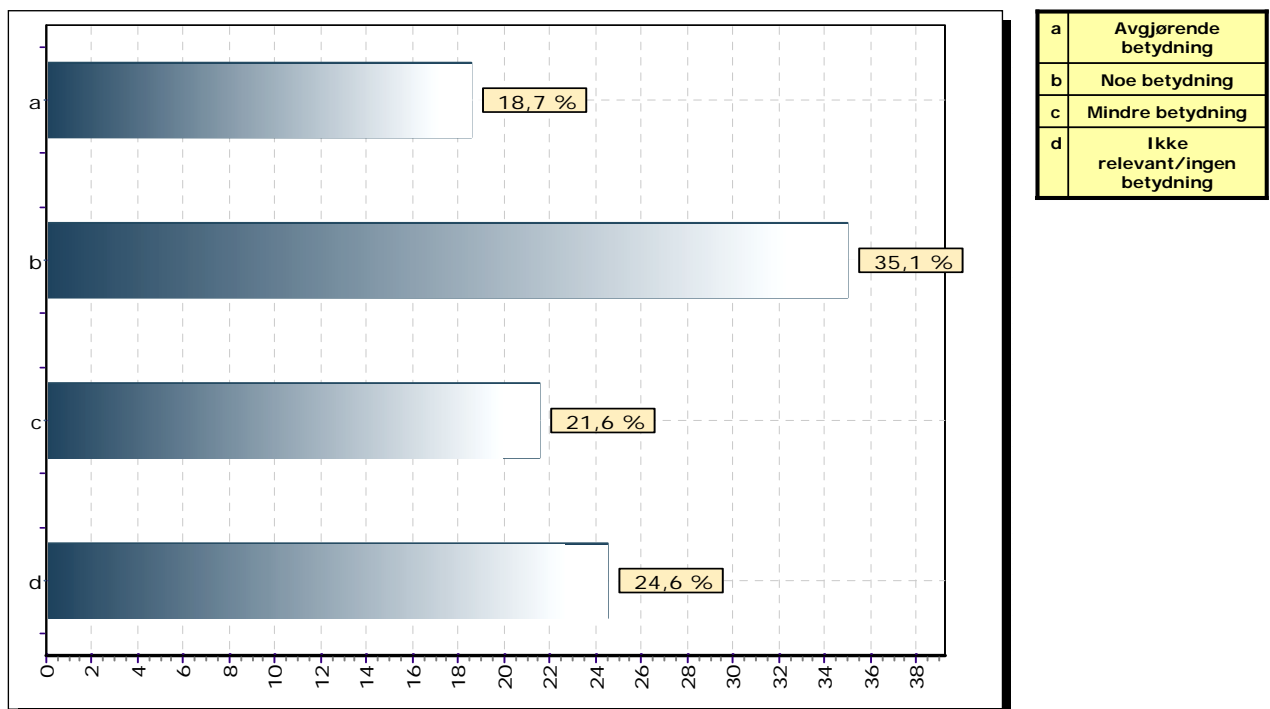
Avstanden til steder jeg/vi besøker ofte er for lang. (utvalg: alle)

Urbanitet

For 19 % er det av avgjørende betydning at de foretrekker et mer urbant miljø enn Åmot. 35 % svarer at det har noe betydning. Betydningsindeksen er 2,48. Det er relativt liten variasjon mellom ulike grupper, men det kan se ut til at dette betyr noe mer for militære enn sivile. De som bor i Elverum tillegger faktisk urbanitet større vekt enn de som er bosatt andre steder.

Jeg/vi foretrekker et mer urbant miljø. (utvalg: alle)

09.05.2005 14:13
www.questback.com

28

Urbanitet er ikke noe entydig begrep, men man må kunne anta at dette har noe å gjøre med størrelsen på kommunesenteret og de aktiviteter som foregår der: kulturtilbud, "uteliv" og butikker. Åmot med Rena sentrum, kan vanskelig omtales som et urbant miljø, selv om man kan peke på enkelte urbane trekk.

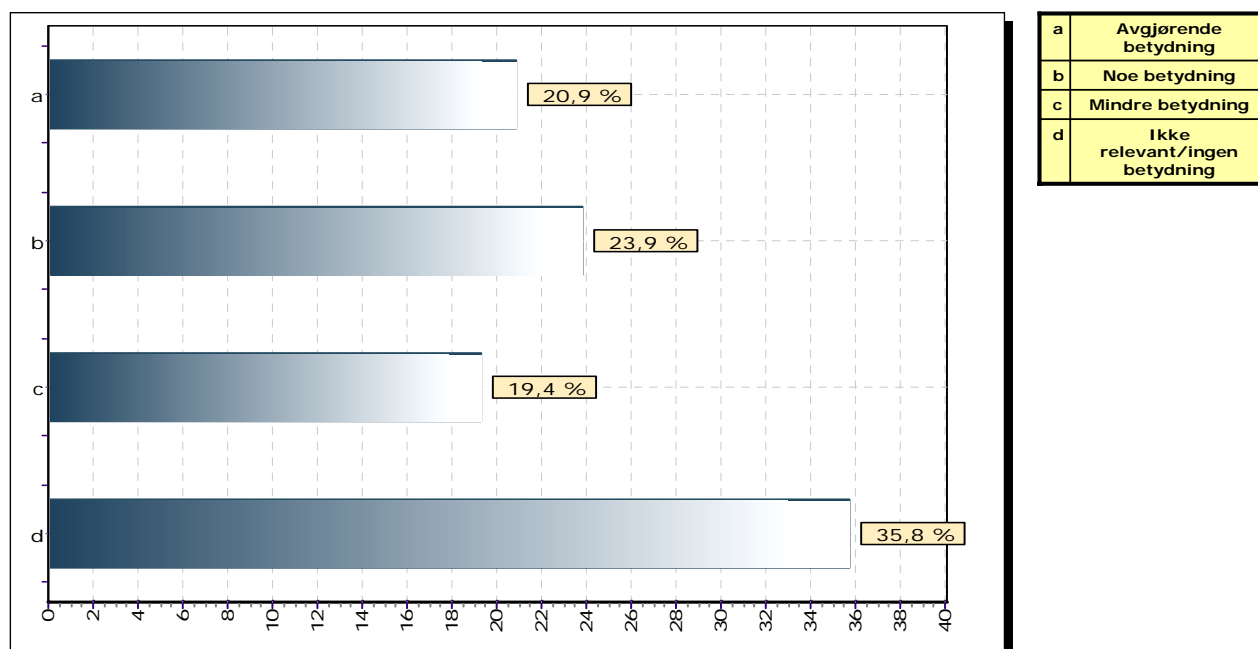
Forstudiet "Rena – City Branding" ble gjennomført våren 2005 av Retail Institute (Danmark) på oppdrag fra Åmot kommune. Prosjektet var "at innsamle viden omkring de kritiske faktorer, der skal give byen og dens

politiske ledelse et verktøy til en bedre udnyttelse af eksisterende muligheter – og nye, der kan utvikles.” I forstudierapporten står det også at ”City Branding er en betegnelse, der dekker over alle de forhold, der hver for sig og samlet er med til at give byen den ønskede position.” I forbindelse med forundersøkelsen ble ulike grupper i Åmot spurt om forhold vedrørende Rena sentrum. Da forstudiet ble avsluttet hadde man ennå ikke fått inn svar på spørreskjemaer blant ansatte i Rena leir. Forundersøkelsen konkluderte blant annet med at man burde jobbe videre med aktiviteter som gir Rena sentrum en sterkere posisjon ved å konsentrere detaljhandelen, høyne nivået på butikk- og vareutvalg, skape et nytt spennende bymiljø, gjøre byen mer attraktiv for unge. Det anbefales også at kommunen øker antallet fastboende ved å satse målbevisst på nye attraktive boligområder, kommer med ideer til utvikling av virksomheter med nye muligheter for sysselsetting og at de kulturelle aktivitetene målrettes mot kommunens ulike målgrupper. I det store og det hele dreier dette seg om å utvikle flere urbane trekk ved Rena sentrum og det ser ut som om dette er en ønsket utvikling, også for mange av de som allerede er bosatt i Åmot.

Nær slekt/venner i Åmot

21 % oppgir at mangel på nære venner eller nær slekt i Åmot er av avgjørende betydning og det har noe betydning for 24 %. Betydningsindeksen er 2,30. Det er viktigere for enslige og de uten barn enn det er for de som lever i familier. Det er også viktigere for de som ikke bor i Elverum. Det er liten forskjell i mellom ulike personellkategorier.

**Jeg/vi har ikke slekt eller nære venner som bor i Åmot-området.
(utvalg: alle)**

09.05.2005 14:13
www.questback.com

26

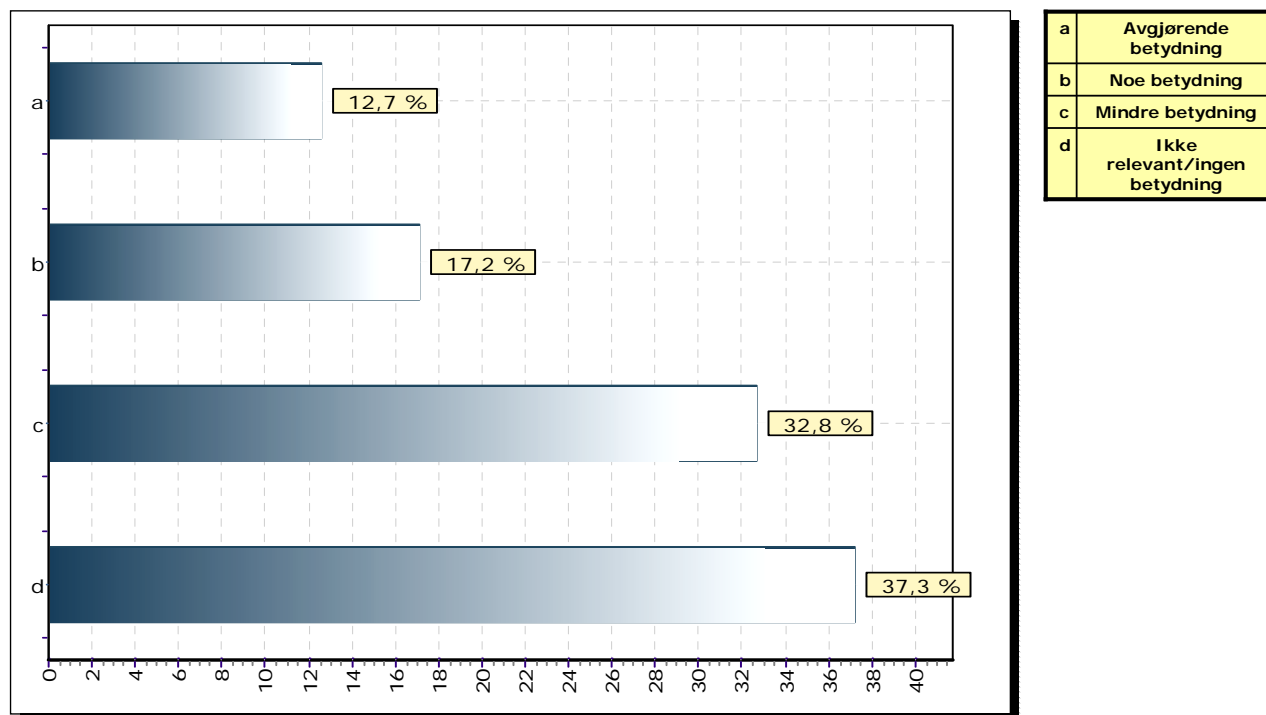
Mulighet til å leve anonymt

Det er få som svarer at mangel på mulighet til å leve anonymt er viktig. Bare 4 % svarer at det har avgjørende betydning, 7 % svarer noe betydning og betydningsindeksen er 1,57. Variasjonen innenfor ulike grupper er heller ikke påfallende.

Sosialt miljø

Det ble stilt spørsmål om hvilken betydning eventuell mangel på passende sosialt miljø hadde. 13 % svarer at det har avgjørende betydning, 17 % svarer at det har noe betydning og betydningsindeksen er 2,05. De som lever i parforhold tillegger det større vekt enn de som er enslige og det samme gjelder de som ikke har barn kontra de som har barn. Betydningsindeksene er størst for enslige, men ikke høyere enn 2,36.

**Jeg tror ikke det finnes et passende sosialt miljø for meg/oss i Åmot.
(utvalg: alle)**

09.05.2005 14:13
www.questback.com

29

Sosial integrering

Det ble stilt spørsmål om betydningen av at man eventuelt trodde at man ikke ville bli sosialt integrert i Åmot. Betydningsindeksen for alle som har svart er 1,68. Den gruppen som skiller seg mest ut er enslige, som har en betydningsindeks på 2,08.

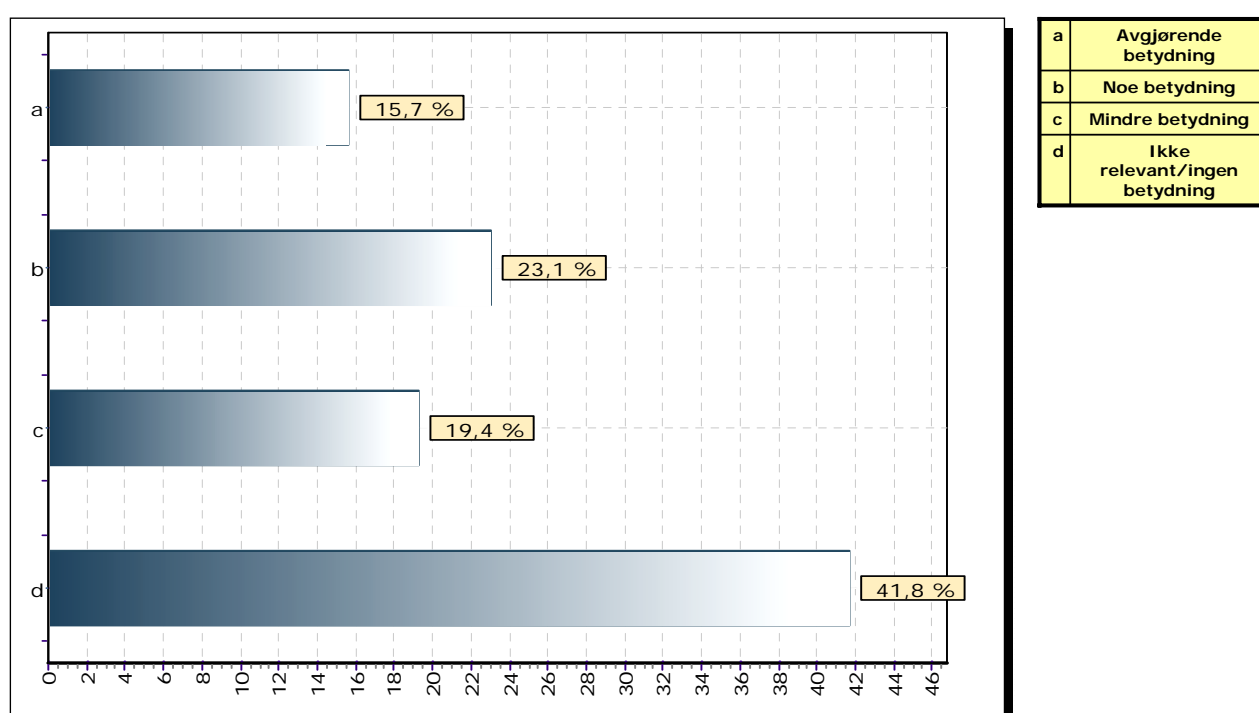
Konklusjon:

Muligheten til å ha det sosiale livet de ønsker, er av betydning for om ansatte i Rena leir velger å bosette seg i Åmot eller ikke. Men noen forhold spiller større rolle enn andre. Størst betydning har det at avstanden til steder de besøker ofte er for lang. Dernest foretrekker mange et mer urbant miljø. Det at de ikke har slekt eller nære venner i området betyr også en del. Den tydeligste variasjonen mellom ulike grupper, ser man mellom de som bor alene og de som bor i en familie. De som bor alene legger, ikke uventet, større vekt på sosiale faktorer.

3.9 Forsvarsansatte flytter ikke fordi de opplever det som usikkert å investere i bolig i Åmot?

16 % svarte at det var av avgjørende betydning at de var redd for å tape penger ved eventuelt senere salg av bolig i Åmot. Det hadde noe betydning for 23 %. Betydningsindeksen er 2,13. Usikkerheten har vesentlig større betydning for enslige (betydningsindeks 2,51) enn familier, samt litt større betydning for sivile og engasjert befall enn for yrkesbefal.

Jeg ønsker ikke å kjøpe bolig i Åmot fordi jeg er redd for å tape penger hvis jeg må selge den igjen. (utvalg: alle)

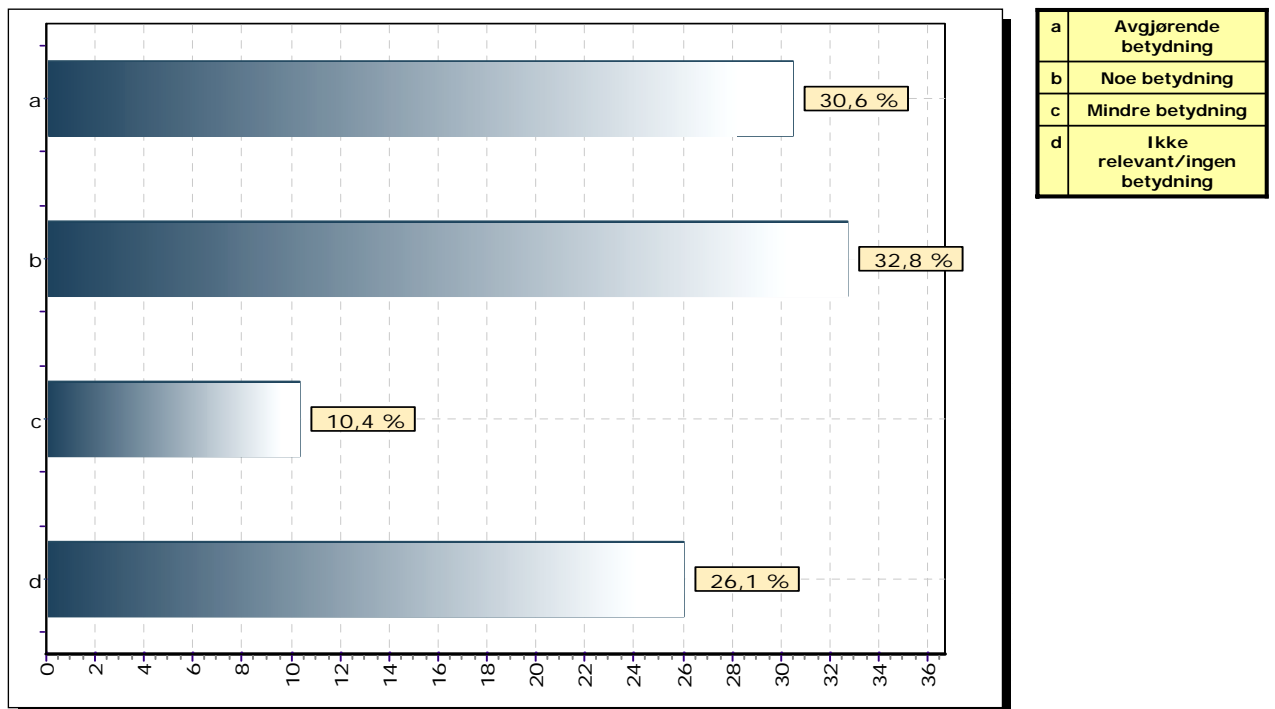
09.05.2005 14:13
www.questback.com

36

Det ble også stilt spørsmål om hvilken betydning det hadde om de oppfatter boligkjøp i området Elverum-Hamar som en tryggere investering enn boligkjøp i Åmot. 31 % svarte at dette hadde avgjørende betydning, mens 33 % svarte at det hadde noe betydning. Betydningsindeksen er 2,68. De som har barn ser ut til å vektlegge dette noe mer enn de som ikke har barn. Sivilt ansatte tillegger det noe større vekt enn militært ansatte. Her er det imidlertid ikke forskjell på enslige og de som lever i parforhold. Det er derfor mulig at ensliges usikkerhet i forhold til investering i Åmot er et ut-

trykk for en generell usikkerhet som enslige har i forhold til å investere i bolig og ikke er noe som relaterer seg spesielt til Åmot som bokommune. De som er bosatt i Elverum tillegger forskjellen i usikkerhet mellom Elverum-Hamar og Åmot vesentlig større betydning en de som ikke bor i Elverum. Betydningsindeksen er henholdsvis 3,22 og 2,26. Dette resultatet er neppe overraskende da de som bor i Elverum har tatt en beslutning om å bosette seg i bo-området for Rena leir og faktisk valgt Elverum framfor Åmot.

Jeg opplever boligkjøp i området Elverum-Hamar som en tryggere investering enn boligkjøp i Åmot. (utvalg: alle)

09.05.2005 14:13
www.questback.com

40

Det kan også være verdt å merke seg at to av de som svarte på undersøkelsen, selv foreslo at eiendomsskatt kunne bli en viktig konkurransefaktor framover og at Åmot her kunne få et fortrinn framfor Elverum.

Konklusjon:

Usikkerhet i forhold til å investere i bolig i Åmot ser ut til å være en stor betydning for de som har valgt å flytte til bo-området for Rena leir. Det

kan til en viss grad forklare at de har valgt å bosette seg i Elverum framfor Åmot. Enslige er mer bekymret for å tape penger på bolig i Åmot enn de som lever i et parforhold, men det er mulig at dette er uttrykk for en generell bekymring for å investere i bolig.

3.10 Forsvarsansatte flytter ikke fordi de opplever at tjenestetilbudene i Åmot ikke er som man må kunne forvente i en bo-kommune?

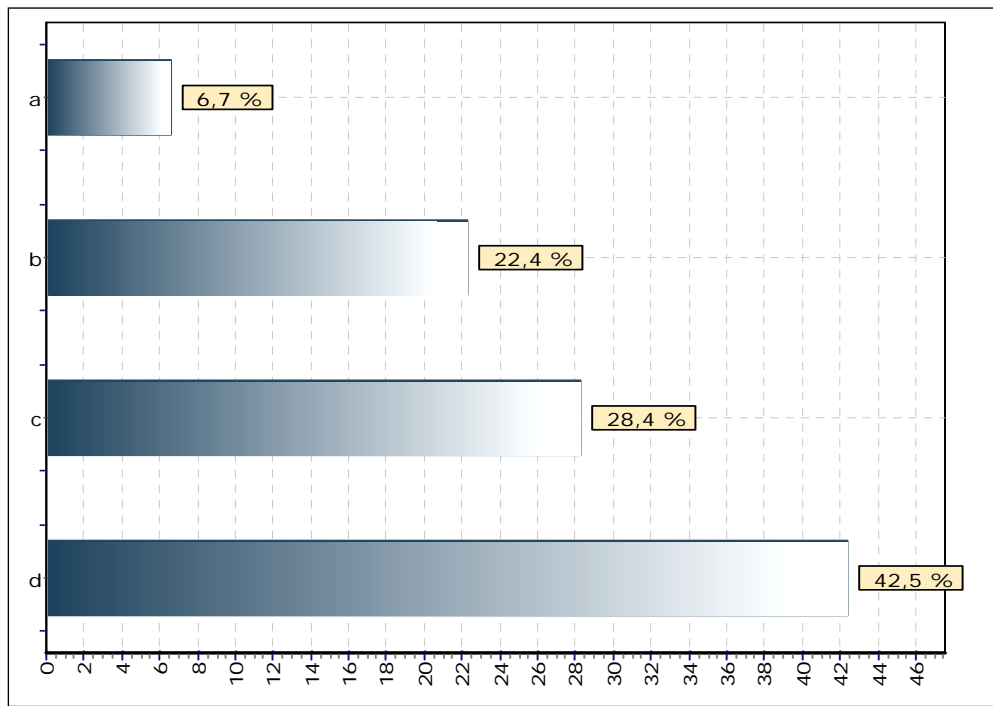
I en egen del av spørreundersøkelsen søkte vi å finne ut hvilke andre faktorer som kan utløse flytting, dvs. det som gjør at ansatte i Rena leir faktisk vil velge å flytte til Åmot. Vi ønsket også å finne ut hva som var nødvendige, men ikke tilstrekkelige betingelser for å flytte, og hva som ville styrke beslutningen om å flytte.

Generelt har ingen av faktorene en betydningsindeks over 2. Tyngdepunktet ligger med andre ord på svaralternativene ”vil styrke beslutningen om å flytte” eller ”ingen betydning/ikke relevant”. Nedenfor kommenteres de tre faktorene som har størst betydning totalt sett.

Offentlig kommunikasjon

Den faktoren som gir høyest verdi på betydningsindeksen er ”bedre offentlig kommunikasjon til steder utenfor Åmot” Det er verdt å merke seg at 24 % mener det er en nødvendig betingelse med ”bedre offentlig kommunikasjon til steder utenfor Åmot”. Dette ser ut til å være den viktigste nødvendige betingelsen for flytting blant de enkeltfaktorene det er spurt om. Det er også faktoren som for flest vil kunne utløse flytting, selv om det bare er 9 personer til sammen som svarer at bedre offentlig kommunikasjon vil kunne utløse flytting for deres vedkommende.

Bedre offentlig kommunikasjon til steder utenfor Åmot. (utvalg: alle)

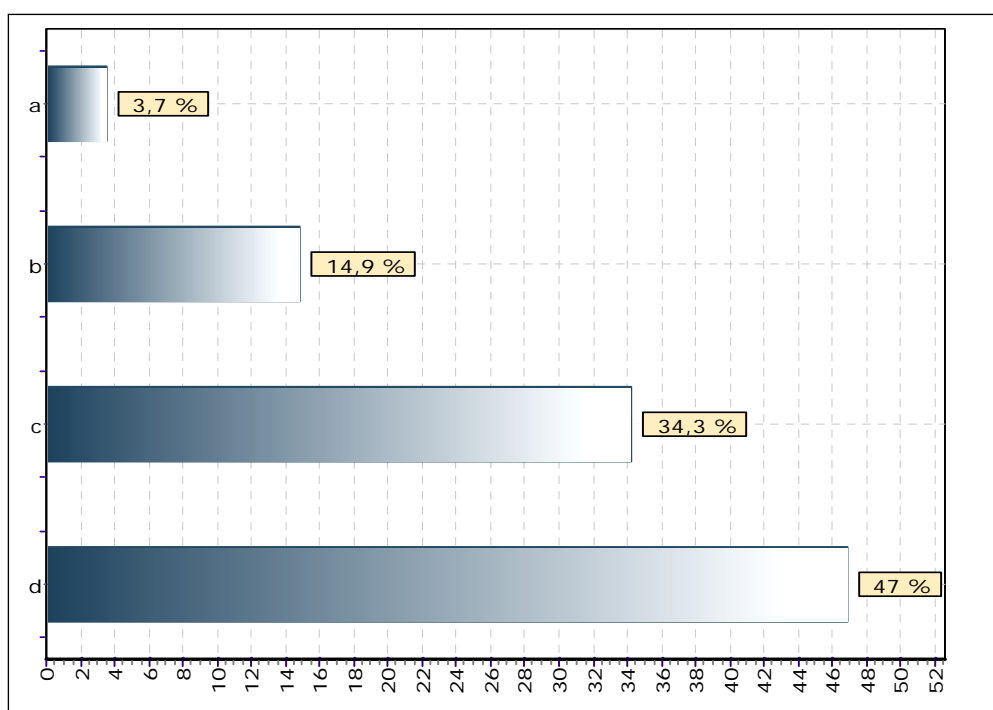

a	Utløsende faktor for flytting.
b	Nødvendig betingelse for flytting.
c	Vil styrke beslutningen om å flytte, men er ikke en nødvendig betingelse.
d	Ikke relevant/ikke viktig

Utvalg i butikker

Denne faktoren gir nest høyest verdi på betydningsindeksen. 15 % svarer at det er en nødvendig betingelse for at de skal flytte, mens hele 42 % sier at det vil styrke deres beslutning.

Mer allsidig utvalg av butikker. (utvalg: alle)

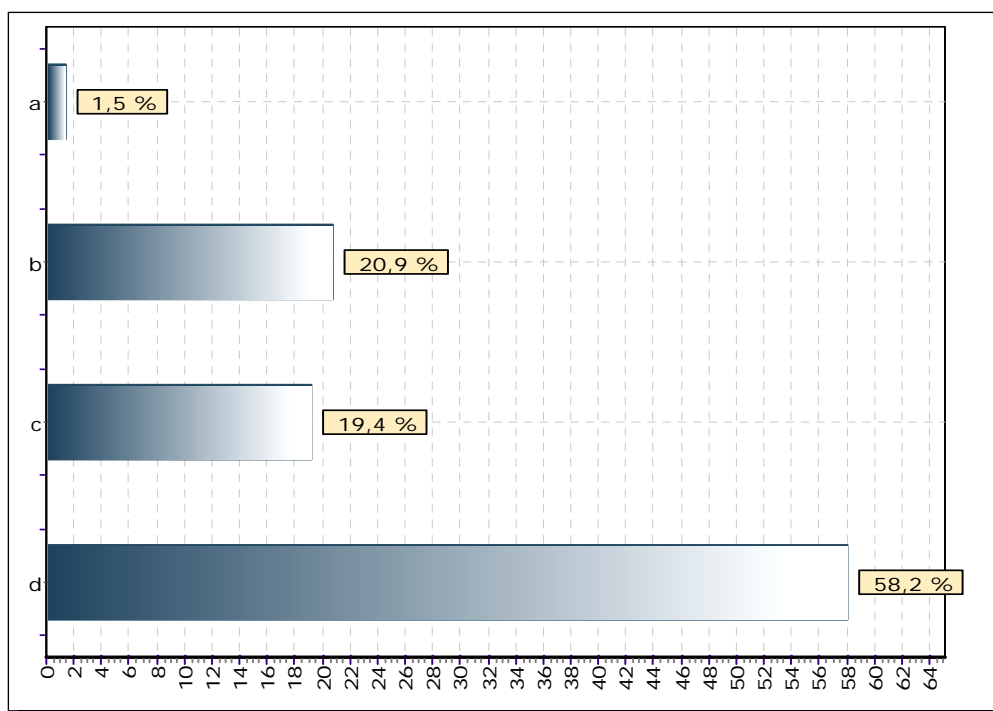

a	Utløsende faktor for flytting.
b	Nødvendig betingelse for flytting.
c	Vil styrke beslutningen om å flytte, men er ikke en nødvendig betingelse.
d	Ikke relevant/ikke viktig

Barnehageplass

Nesten ingen mener at dette vil utløse flytting, men 21 % mener at det vil være en nødvendig betingelse for flytting. 25 % mener det vil styrke beslutningen. Det er interessant at svaret ser ut til å være tilnærmet uavhengig av om man har barn eller ikke. Mange av barnefamiliene vil ha barn over barnehagealder. Hadde man skilt ut de med barn i barnehagealder, hadde resultatet sannsynligvis blitt at en større andel anså barnehage som en nødvendig betingelse.

Garanti for barnehageplass. (utvalg: alle)

a	Utløsende faktor for flytting.
b	Nødvendig betingelse for flytting.
c	Vil styrke beslutningen om å flytte, men er ikke en nødvendig betingelse.
d	Ikke relevant/ikke viktig

Øvrige faktorer

Når det gjelder øvrige faktorer, som ikke er nevnt spesielt ovenfor, er tolkningen først og fremst at dette dreier seg om faktorer som er lite egnet til å utløse flytting eller er til å hindre folk fra å flytte til Åmot. Det er selvsagt ikke til hinder for at forbedringer på flere områder samlet sett og på litt lengre sikt kan gi et insentiv til å flytte. Resultatene kan også tolkes dit hen at Åmot allerede tilbyr det man ønsker og ytterligere forbedringer er ikke nødvendig. I denne sammenheng spiller det imidlertid mindre rolle da vi først og fremst er ute etter å finne ut hvilke faktorer man eventuelt må jobbe mer med for å utløse flyttemeldinger.

Price Waterhouse Coopers utførte for øvrig på oppdrag fra Åmot kommune, forstudiet "Åmot kommune som konkurransefaktor for nærings- og befolkningsutviklingen" høsten 2004. Målsettingen for prosjektet var å "bidra til å gjøre Åmot kommune til en viktig faktor innen nærings- og befolkningsutvikling". I denne undersøkelsen gjennomførte man 31 intervjuer med representanter fra næringslivet, forsvaret, høgskolen og kommunen. Åmot kommune som serviceinstans ble stort sett vurdert som "ganske god". Begrepet serviceinstans rommet her også kommunens evne til å legge til rette for barnehager, skoler og godt oppvekstmiljø, samt kulturtilbud, opplevelser, fritidsaktiviteter og helsetjeneste.

Tabell 6: Betydningsindeks (total) for de som ikke er bosatt i Åmot.

	Betydnings- indeks	Utløsende faktor	Nødvendig betingelse	Vil stryke beslutningen
Bedre offentlig kommunikasjon til steder utenfor Åmot.	1,93	7 %	24 %	39 %
Mer allsidig utvalg av butikker.	1,75	4 %	15 %	42 %
Garanti for barnehageplass.	1,66	1 %	21 %	25 %
Flere fritidstilbud for voksne.	1,65	1 %	13 %	39 %
Bedre kulturtilbud.	1,62	2 %	11 %	39 %
Bedre tilrettelagte 'møteplasser' for medfølgere i Rena sentrum.	1,57	0	11 %	38 %
Flere fritidstilbud for barn og ungdom.	1,56	1 %	13 %	32 %
Bedre muligheter for barnevakt utenom barnehagens åpningstider.	1,55	1 %	11 %	34 %
Jeg får kjæreste/samboer eller gifter meg med noen som bor i Åmot.	1,55	6 %	5 %	31 %
Tryggere oppvekstvilkår for barn (for eksempel tryggere skolevei, tryggere lekeområder, mer omsorg fra lokalsamfunnet, lavere kriminalitet)	1,53	0 %	11 %	34 %
Bedre kvalitet på grunnskoletilbudet.	1,51	1 %	10 %	32 %
Gode venner bestemmer seg for å flytte til Åmot.	1,45	0	6 %	37 %
Bedre tilgjengelighet til jakt og fiske.	1,36	1 %	5 %	22 %
Bedre tilrettelegging av turområder.	1,32	1 %	2 %	26 %
Jeg får mitt første barn eller flere barn enn jeg har nå.	1,32	3 %	1 %	22 %

I undersøkelsen "Åmot – en god bokommune" fant man for øvrig at kvinner tillata faktorer som hadde med barn å gjøre større vekt enn menn. I vår undersøkelse har man utelatt å spørre om kjønn for militært personell av hensyn til personvern (da det er antatt at det vil være relativt lett å identifisere kvinner i militære stillinger på grunn av lavt antall).

Konklusjon:

Forbedret tjenestetilbud i Åmot kommune generelt ser ikke ut til i stor grad å kunne utløse flytting til Åmot, men enkelte faktorer skiller seg ut som viktigere enn andre. For en del er det en nødvendig betingelse for flytting

at offentlig kommunikasjon til steder utenfor Åmot forbedres. Garanti for barnehageplass er en nødvendig betingelse for mange. Bedre utvalg i butikker er også blant de faktorene som er viktigere enn andre.

4. ÅRSAKER TIL AT FORSVARSANSATTE BOSETTER SEG I ÅMOT

I denne delen av undersøkelsen har vi søkt å finne ut hva som var utløsende faktorer og nødvendige betingelser for at de som nå bor i Åmot skulle flyttet til Åmot. Vi har også sett på hvilke faktorer som styrket beslutningen om å flytte, men som ikke var av avgjørende betydning.

Av de som er registrert som bosatt i Åmot, hadde 82 % aldri bodd i Åmot før de ble ansatt i Rena leir. 6 % hadde bodd i Åmot hele livet. Resten hadde bodd i Åmot enten kortere eller lengre perioder før de ble ansatt i Rena leir.

Den aller viktigste grunnen til at disse har valgt å bosette seg i Åmot, er at de jobber i Rena leir. Denne faktoren er ikke undersøkt da den er tatt for gitt. Det utelukker ikke at enkelte har søkt jobb i Rena leir fordi de ønsker å bo i Åmot, men man må kunne gå ut i fra at dette ikke er årsaken for den store majoriteten.

Betydningsindeksene er oppsummert i Tabell 7, s.57. Man kan generelt merke seg at ingen av faktorene det ble spurt om har en betydningsindeks på over 2,5. Her omtales spesielt de fire faktorene som har størst betydning; sikkerhet i ansettelsesforhold, forsvarsbolig, karrieremuligheter og reiseavstand til jobb for ektefelle/samboer.

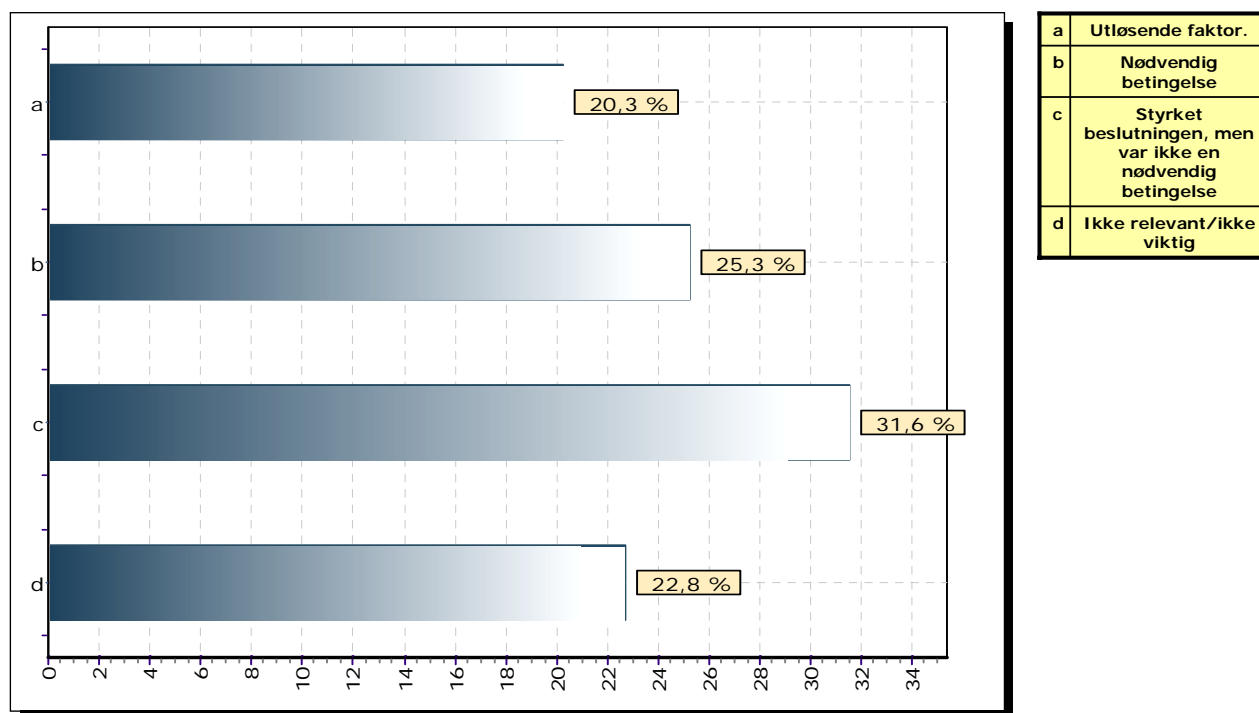
4.1 Sikkerhet i ansettelsesforhold

20 % svarer at de opplevde ansettelsesforholdet sitt som sikkert/sikrere enn før og at dette var en utløsende årsak til at de valgte å flytte til Åmot. 25 % svarer at dette hadde noe betydning. Betydningsindeksen er 2,43 og den høyeste for alle faktorene. Sikkerhet i ansettelsesforholdet har større betyd-

ning for de som *ikke har* barn enn de som *har* barn og noe større betydning for de som lever i parforhold enn de som lever alene. Betydningen er også større for sivile og engasjert befal enn yrkesbefal.

Jeg opplevde ansettelsesforholdet mitt som sikkert/sikrere enn tidligere. (utvalg: alle)

09.05.2005 14:13
www.questback.com

61

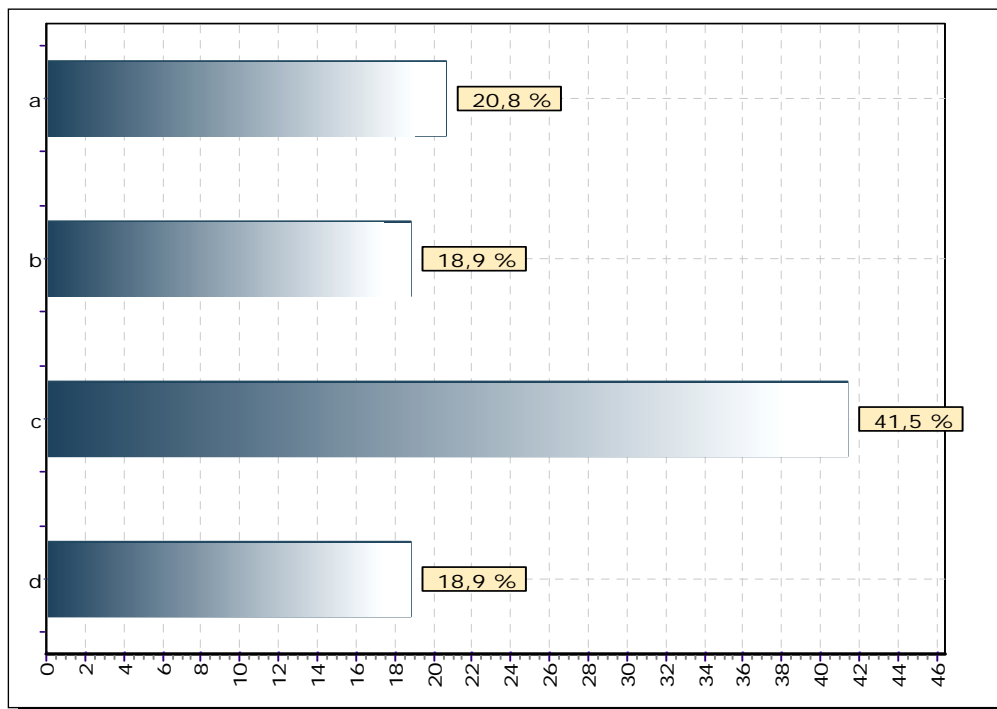
4.2 Forsvarsbolig

Betydningsindeksen for denne faktoren er 2,34. 18 % svarer at det var en utløsende faktor, 25 % svarer at det var en nødvendig betingelse og 30 % sier at det styrket beslutningen. Blant de som svarte vil det også være en gruppe som ikke er i målgruppa for forsvarsbolig. Dette forholdet er til en viss grad reflektert i at yrkesbefal tillegger denne faktoren større vekt enn engasjert befal, som igjen tillegger det noe større vekt enn sivile. Det vil si at om man hadde skilt ut de som var i målgruppa, så ville man få en høyere prosent som svarte at det var en utløsende faktor eller nødvendig betingelse.

4.3 Karrieremuligheter

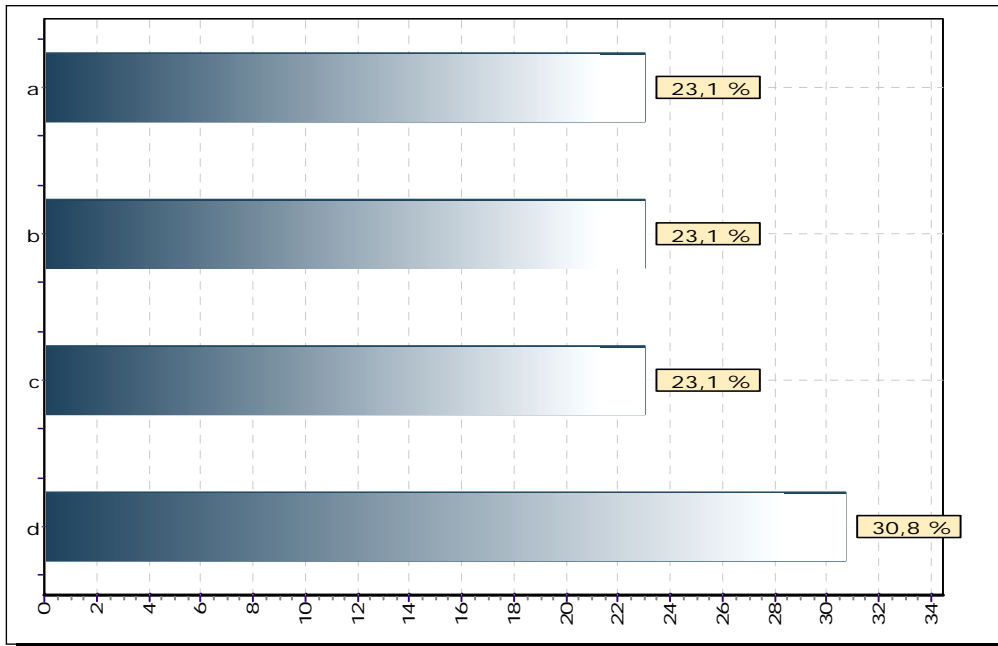
Gode karrieremuligheter i Rena leir var en faktor som utløste flytting for 19 %, mens det var en nødvendig betingelse for 19 % og styrket beslutningen for 34 %. Fra dette kan man trekke konklusjonen at de som har flyttet til Rena vurderte karrieremulighetene i Rena leir som gode da de flyttet til Åmot.

Karrieremulighetene i Rena leir var gode. (utvalg: yrkesbefal)

a	Utløsende faktor.
b	Nødvendig betingelse
c	Styrket beslutningen, men var ikke en nødvendig betingelse
d	Ikke relevant/ikke viktig

**Karrieremulighetene i Rena leir var gode.
(utvalg: engasjert befall)**

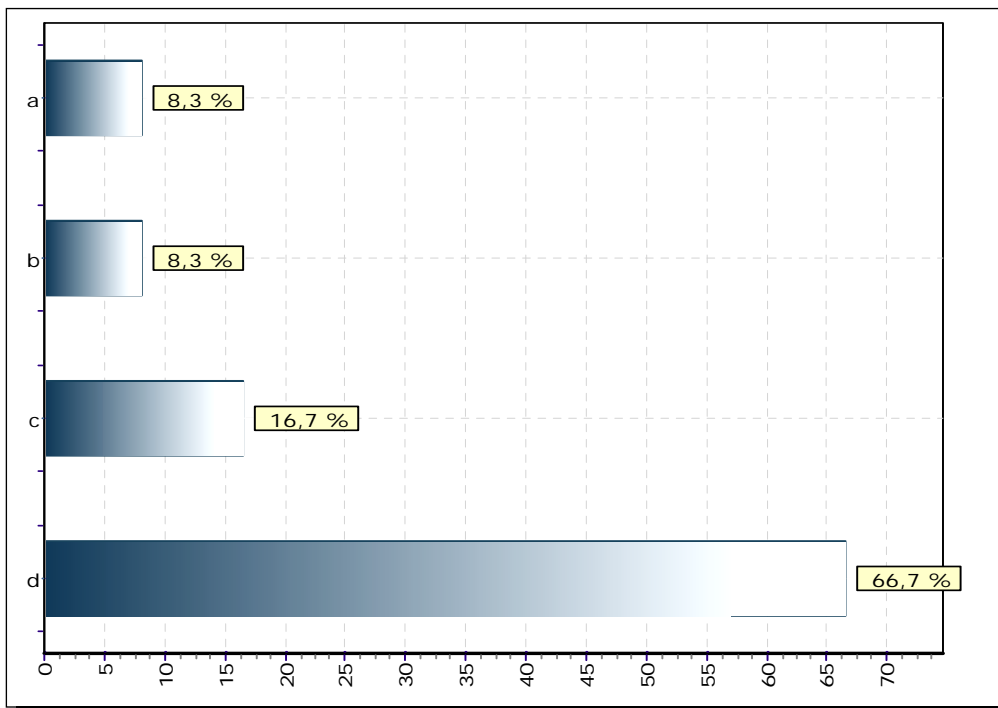

a	Utløsende faktor.
b	Nødvendig betingelse
c	Styrket beslutningen, men var ikke en nødvendig betingelse
d	Ikke relevant/ikke viktig

10.06.2005 14:40
www.questback.com

63

**Karrieremulighetene i Rena leir var gode.
(utvalg: sivilt ansatte)**

a	Utløsende faktor.
b	Nødvendig betingelse
c	Styrket beslutningen, men var ikke en nødvendig betingelse
d	Ikke relevant/ikke viktig

09.05.2005 14:28
www.questback.com

63

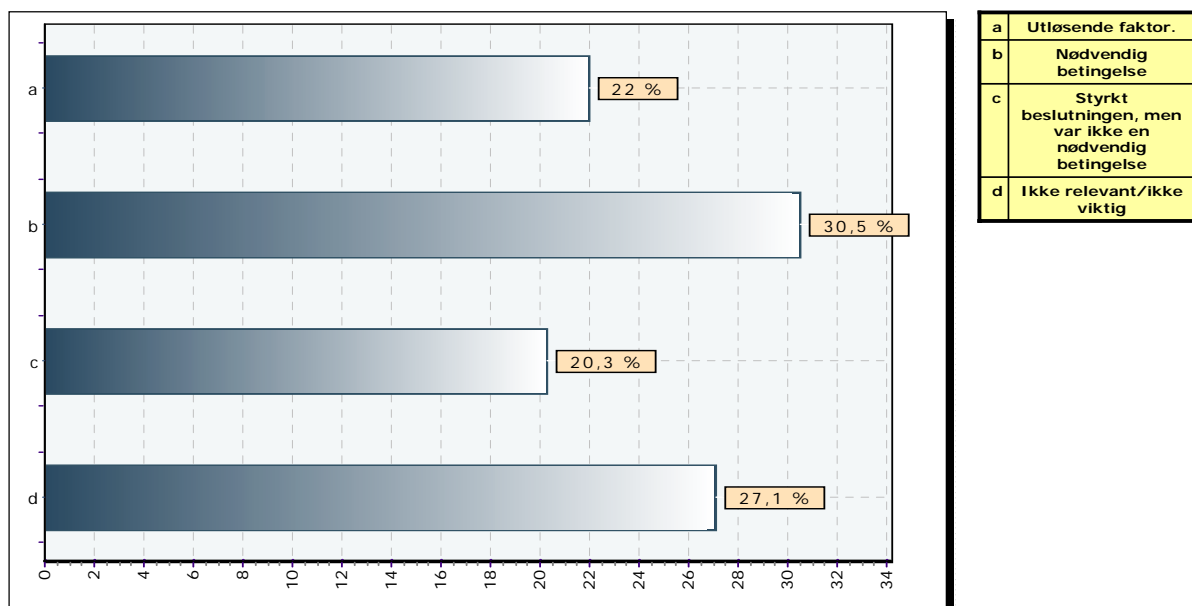
Når det gjelder karrieremulighetene, er det en markant forskjell i betydningsindeksen for sivile (1,58) og militære (2,41). De som lever i parforhold tillegger karrieremulighetene større vekt enn de som lever alene, men dette skillet er betydelig mindre enn for ulike personellkategorier.

4.4 Ektefelle/samboer fikk jobb i Åmot eller innen rimelig reiseavstand

Jobb for ektefelle/samboer var en utløsende faktor for 17 %, mens det var 23 % som svarte at det var en nødvendig betingelse. Spørsmålet ble stilt til alle, ikke bare de som har ektefelle/samboer, for å favne eventuelle personer hvor sivil status hadde forandret seg.

Den totale betydningsindeksen blir derfor lavere enn den er for gruppen som lever i parforhold. Betydningsindeksen for de som lever i parforhold nå er 2,47, mens betydningsindeksen for de som lever alene er 1,05. Blant de som lever i parforhold svarte 22 % at jobb for ektefelle var en utløsende faktor, mens 30 % svarte at det var en nødvendig betingelse. 20 % svarte at det styrket beslutningen.

Ektefellen/samboeren min fikk jobb i Åmot eller innen rimelig reiseavstand. (utvalg: de som har ektefelle/samboer)

4.5 Betydningen av øvrige faktorer

Hvis man ser på hvilke faktorer som for flest utløste flytting, så er rangeringen av de 6 viktigste slik (i synkende rekkefølge, antall svar i parentes):

- Jeg opplevde ansettelsesforholdet mitt som sikkert/sikrere enn tidligere (16).
- Karrieremulighetene i Rena leir var gode (15).
- Jeg var i målgruppa for forsvarsbolig (14).
- Ektefellen/samboeren min fikk jobb i Åmot eller innen rimelig avstand (13).
- Jeg fikk barnehageplass eller mente det ville være lett å få barnehageplass i Åmot (12).
- Åmot kunne tilby gode oppvekstvilkår for barn. (9)

Hvis man ser på hvilke faktorer som er nødvendige betingelser for flytting, så er rangeringen av de 6 viktigste slik:

- Jeg opplevde ansettelsesforholdet mitt som sikkert/sikrere enn tidligere. (20)
- Jeg var i målgruppa for forsvarsbolig. (20)
- Ektefellen/samboeren min fikk jobb i Åmot eller innen rimelig reiseavstand. (18)
- Turområdene var gode. (17)
- Karrieremulighetene i Rena leir var gode. (15)
- Åmot kunne tilby gode oppvekstvilkår for barn. (15)

Blant de faktorene som styrket beslutningen om flytting, men som ikke var avgjørende, så er rangeringen av de 6 viktigste slik:

- Turområdene var gode (34).
- Tilgjengeligheten til jakt og fiske var god (32).
- Fritidstilbudet for voksne var godt (31).
- Jeg opplevde at forsvarsansatte/forsvarsfamilier ble godt integrert i lokalsamfunnet (30).
- Karrieremulighetene i Rena leir var gode (27).
- Jeg vurderte Åmot som en god bokommune (27).

Konklusjon:

Faktorene som flest svarer at styrker beslutningen om å flytte, men som ikke sees på som nødvendige, dreier seg samlet sett mest om fritid. De faktorene som flest svarer at utløste eller var en nødvendig betingelse for å flytte, har mer sammenheng med forhold rundt arbeid og generelle oppvekstvilkår for barn. Generelt er det en generell tendens til at det er noe forskjell på hvordan de som lever i parforhold, (med eller uten barn) og de som lever alene rangerer ulike faktorer.

Tabell 7: Betydningsindeks (total) for de som er bosatt i Åmot.

Faktor	Betydningsindeks	Utløsende faktor	Nødvendig betingelse	Styrket beslutningen
Jeg opplevde ansettelsesforholdet mitt som sikkert/sikrere enn tidligere.	2,43	14 %	23 %	36 %
Jeg var i målgruppa for forsvarsbolig.	2,34	14 %	30 %	30 %
Karrieremulighetene i Rena leir var gode.	2,29	18 %	18 %	32 %
Ektefellen/samboeren min fikk jobb i Åmot eller innen rimelig reiseavstand.	2,11	21 %	27 %	23 %
Tuområdene var gode.	2,05	9 %	25 %	50 %
Fritidstilbudet for voksne var godt.	1,97	14 %	20 %	43 %
Åmot kunne tilby gode oppvekstvilkår for barn (trygghet).	1,96	18 %	32 %	34 %
Jeg vurderte Åmot som en god bokommune.	1,92	11 %	30 %	39 %
Tilgjengeligheten til jakt og fiske var god.	1,92	9 %	18 %	41 %
Jeg fikk barnehageplass eller mente det ville være lett å få barnehageplass i Åmot.	1,91	25 %	30 %	18 %
Kulturtilbudet var godt.	1,90	14 %	18 %	48 %
Fritidstilbudet for barn og unge var godt.	1,80	14 %	30 %	34 %
Det var prismessig gunstig å kjøpe/leie bolig i Åmot.	1,77	9 %	18 %	39 %
Jeg hadde pendlet tidligere og pendlinga var blitt en belastning.	1,72	14 %	11 %	21 %
Grunnskoletilbudet var godt.	1,67	9 %	30 %	23 %
Jeg fant en sivil bolig som passet for meg.	1,65	9 %	21 %	16 %
Jeg opplevde at forsvarsansatte/forsvarsfamilier ble godt integrert i lokalsamfunnet.	1,59	2 %	9 %	43 %
Jeg/vi ønsker å flytte nærmere slekt og/eller venner.	1,53	11 %	9 %	23 %
Forsvaret ga god informasjon om Åmot som bokommune.	1,53	2 %	9 %	39 %
Jeg fikk barn/skulle ha barn.	1,52	7 %	7 %	18 %
Stedet hadde trygge gang- og sykkeveier.	1,50	5 %	16 %	41 %
Leveomkostningene i Åmot var lave.	1,49	5 %	7 %	43 %
Utvalget i butikker var godt.	1,47	5 %	11 %	25 %
Det var attraktive boligtomter i Åmot.	1,41	7 %	11 %	21 %
Kommunen hadde et godt tilbud av helse- og sosialtjenester.	1,37	5 %	7 %	23 %
Det offentlige kommunikasjonsstilbudet til steder utenfor Åmot var godt.	1,35	2 %	5 %	21 %
Jeg fikk kjæreste/ble samboer med eller giftet meg med noen som allerede bodde i området.	1,33	9 %	5 %	2 %
Ektefelle/samboer skulle ta utdanning.	1,23	2 %	9 %	18 %
Jeg skulle ta utdanning.	1,19	0 %	0 %	9 %
Jeg syntes det kommunale avgiftsnivået i Åmot var rimelig.	1,15	0 %	2 %	11 %
Jeg hadde hatt økonomiske fordeler ved pendling som bortfalt.	1,15	0 %	0 %	7 %
Kommunen tilbød god service under flytteprosessen.	1,14	0 %	2 %	9 %
En god venn/slektning bestemte seg for å flytte til Åmot.	1,13	0 %	0 %	7 %

4.6 Barn

De som har barn har en betydelig høyere betydningsindeks enn de som ikke har barn for følgende faktorer (betydningsindeks for de som har barn i parentes):

- Åmot kunne tilby gode oppvekstvilkår for barn (trygghet). (2,52)
- Jeg vurderte Åmot som en god bokommune. (2,32)
- Fritidstilbudet for barn og unge var godt. (2,34)
- Kulturtilbudet var godt. (2,25)
- Grunnskoletilbudet var godt (2,09)

4.7 Enslige

De som lever alene har en lavere betydningsindeks på de aller fleste områder, også de som ikke omhandler barn og ektefelle/samboer. Det er spesielt forskjell på betydningsindeksen for ”Jeg vurderte Åmot som en god bokommune.”

Tabell 8: Betydningsindeks for ”Jeg vurderte Åmot som en god bokommune”, gruppert.

Toalt	Barn	Ikke barn	Parforhold	Lever alene
1,92	2,32	1,43	2,12	1,35

En mulig tolkning av at de som lever alene generelt tillegger de fleste faktorene mindre betydning enn andre, kan være at for denne gruppen er det jobben som betyr mest, de finner det naturlig å ha sin faste bolig i kommunen hvor de jobber og at andre faktorer rett og slett ikke er så viktige for dem. De har også færre hensyn å ta. For de som er gift er det for eksempel kanskje ikke egen, men ektefellens behov for kulturtilbud som gjør det viktig i forbindelse med en flyttebeslutning.

4.8 Sammenlinkning med tidligere undersøkelse – ”Åmot en god bokommune”

Undersøkelsen ”Åmot – en god bokommune” ble gjennomført i 2001 av Høgskolen i Hedmark på oppdrag fra Åmot kommune. I undersøkelsen intervjuet man et stort utvalg av de som hadde flyttet til og fra kommunen i årene 1999, 2000 og 2001. Undersøkelsen favnet dermed ikke bare forsvarsansatte. Det ble ikke spurt om arbeidssted.

Undersøkelsen viser at den dominerende årsaken til at folk flyttet fra Åmot, var arbeid. 45 % oppga at det var av avgjørende betydning at de skiftet arbeidsplass selv. 20 % oppga at ektefelle/samboer skiftet arbeidsplass og at dette hadde avgjørende betydning. 8 % svarte at det hadde avgjørende betydning at det ikke var arbeid for ektefelle/samboer innen akseptable reiseavstand. Det er få som oppgir andre forhold som viktige i forbindelse med beslutningen om å flytte fra Åmot, men man fant at slekt og venner og muligheten til å besøke disse er av betydning. Noen hadde oppgitt manglende integrering i lokalsamfunnet som flytteårsak.

Det konkluderes her med at arbeid er en nødvendig, men ikke tilstrekkelig betingelse for at man skal bosette seg i kommunen. Arbeid innenfor akseptabel reiseavstand var viktig både for de som ble intervjuet og for deres ektefelle. Man fant at kommunale tjenester ikke hadde stor betydning, med unntak av mer generelle faktorer som gode oppvekstvilkår og god service til kommunens innbyggere. Gode helse- og sosialtjenester hadde også en viss betydning. Man fant for øvrig at kvinnene tillot kommunale tjenester rettet mot barn mye større vekt enn menn. Ellers var de faktorene som så ut til å være viktigst, friluftsbaserte faktorer. Familier uten barn og enslige verdsatte dette høyst. Tilbud om prisgunstige boliger, boliger som innflytterne ønsker og boliger med god boligstandard, var av stor betydning. Boforhold var generelt av større betydning for kvinner enn for menn.

Resultatene fra ”Åmot – en god bokommune” underbygger resultatene fra inneværende undersøkelsen med hensyn til betydningen av arbeid for ektefelle, den positive vurderingen av muligheten til å drive friluftsliv i Åmot og det at tilbudet av kommunale tjenester mer sjelden blir tillagt avgjørende betydning, med unntak av barnehageplass for de som har barn.

Konklusjon:

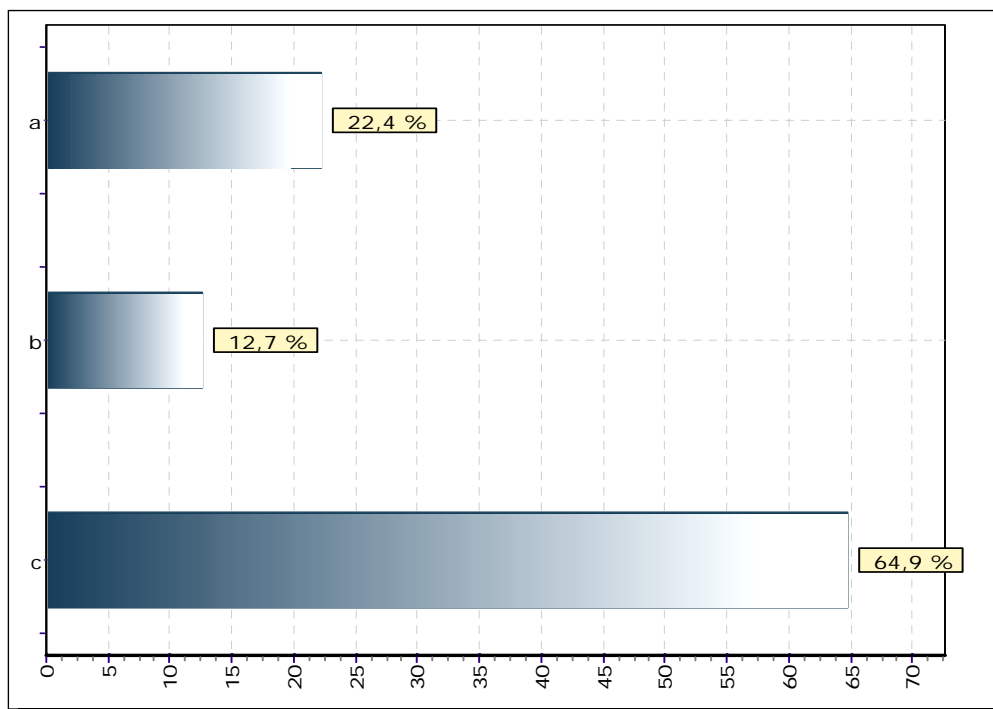
For de som allerede har valgt å bosette seg i Åmot, er de viktigste forholdene som påvirker beslutningen om å flytte sikkerhet i ansettelsesforholdet, hvorvidt de tilhører målgruppa for forsvarsbolig og karrieremulighetene i Rena leir. Dernest kommer en del faktorer som relaterer seg til fritid. For de som har barn er også tilgang på barnehageplass og trygge oppvekstvilkår for barn av stor betydning.

5. TILBUD OG ETTERSPØRSEL ETTER BOLIG I ÅMOT

5.1 Hvor mange vurderer å flytte til Åmot?

Blant de som ikke var bosatt i Åmot, svarte 13 % (17 personer) at de vurderte eller trodde de kom til å vurdere å kjøpe eller leie bolig i Åmot. 22 % (30 personer) hadde vurdert det, men valgt å ikke gjøre det. Resten (87) hadde ikke vurdert det og trodde heller ikke at de kom til å gjøre det.

Har du vurdert/vurderer du/kommer du til å vurdere å kjøpe eller leie bolig i Åmot? (utvalg: de som ikke bor i Åmot)

a	Ja, jeg har vurdert det, men valgte å ikke gjøre det.
b	Ja, jeg vurderer det eller tror jeg kommer til å vurdere det.
c	Nei, jeg har ikke vurdert det og tror heller ikke jeg kommer til å vurdere det.

5.2 Hvem er de som har vurdert eller vurderer å flytte til Åmot?

Antallet som vurderer eller tror de kommet til å vurdere å bosette seg i Åmot er lavt og man må dermed være forsiktig med å trekke konklusjoner. Men, med utgangspunkt i det tallmaterialet som foreligger ser det ut til å være en forskjell mellom de som vurderer/tror de kommet til å vurdere å flytte til Åmot og de andre to gruppene på flere områder. De som vurderer å flytte til Åmot er i større grad enslige og har i mindre grad barn enn de som ikke vurderer å flytte eller har vurdert det og latt være. Det ser også ut til at det er en tendens til at engasjert befall i større grad vurderer å flytte enn andre personellgrupper. Alder har også en betydning. 14 av de 17 som ikke bor i Åmot og som er i aldersgruppen 46–67 år, har ikke vurdert å flytte og kommer ikke til å gjøre det.

Tabell 9: Bakgrunnsdata gruppert etter om man vurderer å bosette seg i Åmot.

	Har ikke vurdert og kommer ikke til å vurdere å bosette seg i Åmot.	Har vurdert, men valgt å ikke bosette seg i Åmot.	Vurderer eller kommer til å vurdere å bosette seg i Åmot.
Sivil status:			
Lever i parforhold	71 % (62)	80 % (24)	53 % (9)
Lever alene	29 % (25)	20 % (6)	47 % (8)
Barn under 18 år:			
Ja	44 % (38)	37 % (11)	18 % (3)
Nei	56 % (40)	63 % (19)	82 % (14)
Personellkategori:			
Yrkesbefal	41 % (36)	47 % (14)	29 % (5)
Engasjert befall	24 % (21)	30 % (9)	41 % (7)
Grenader	5 % (4)	7 % (2)	18 % (3)
Sivil stilling	30 % (26)	17 % (5)	12 % (2)
Aldersgruppe:			
Under 22 år	2 % (2)	3 % (1)	12 % (2)
22–30 år	29 % (29)	40 % (12)	47 % (8)
31–45 år	42 % (42)	47 % (14)	41 % (7)
46–67 år	16 % (14)	10 % (3)	0
Bosatt i:			
Elverum	48 % (42)	50 % (15)	6 % (1)
Annen kommune i Hedmark	12 % (10)	27 % (8)	18 % (3)
Oslo/Akershus	18 % (16)	10 % (3)	12 % (2)
Annet fylke	22 % (19)	23 % (7)	64 % (11)

Blant de som per i dag *ikke* vurderer eller tror de kommer til å vurdere å flytte, så er ca. halvparten av disse bosatt i Elverum. Bare 1 av 17 som *vurderer* å flytte er bosatt i Elverum i dag og 11 er bosatt i annet fylke enn Hedmark, Oslo eller Akershus.

Til første fordelingsrunde ved Boligkontoret i Østerdal Garnison i år (mai 2005) fordelte søkerne seg slik:

Tabell 10: Søkere til forsvarsbolig mai 2005, Østerdal Garnison.

	Totalt antall søkere til stedet	Herav enslige	Antall tildelt bolig i første runde	Antall avslag	Overført til annen runde
Rena	47	31 (66 %)	18	6	23
Elverum	36	14 (39 %)	22	4	10
Hamar	10	3 (30 %)	6	1	3
Sum	93	48 (52 %)	46	11	36

Kilde: Boligkontoret Østerdal Garnison

Annen søknadsrunde er 20. juni.

Blant de som har svart på undersøkelsen er det per i dag relativt få som vurderer å flytte til Åmot eller tror de vil vurdere å gjøre det. De som gjør vurderer det, bor i hovedsak langt fra Åmot i dag. Relativt mange av dem er enslige (ca. halvparten) og uten barn. Svært av få av de som er bosatt i Elverum i dag vurderer å flytte, mens mange av dem som tidligere har vurdert å bosette seg i Åmot er i dag bosatt i Elverum.

5.3 Hvilket botilbud ønsker forsvarsansatte?

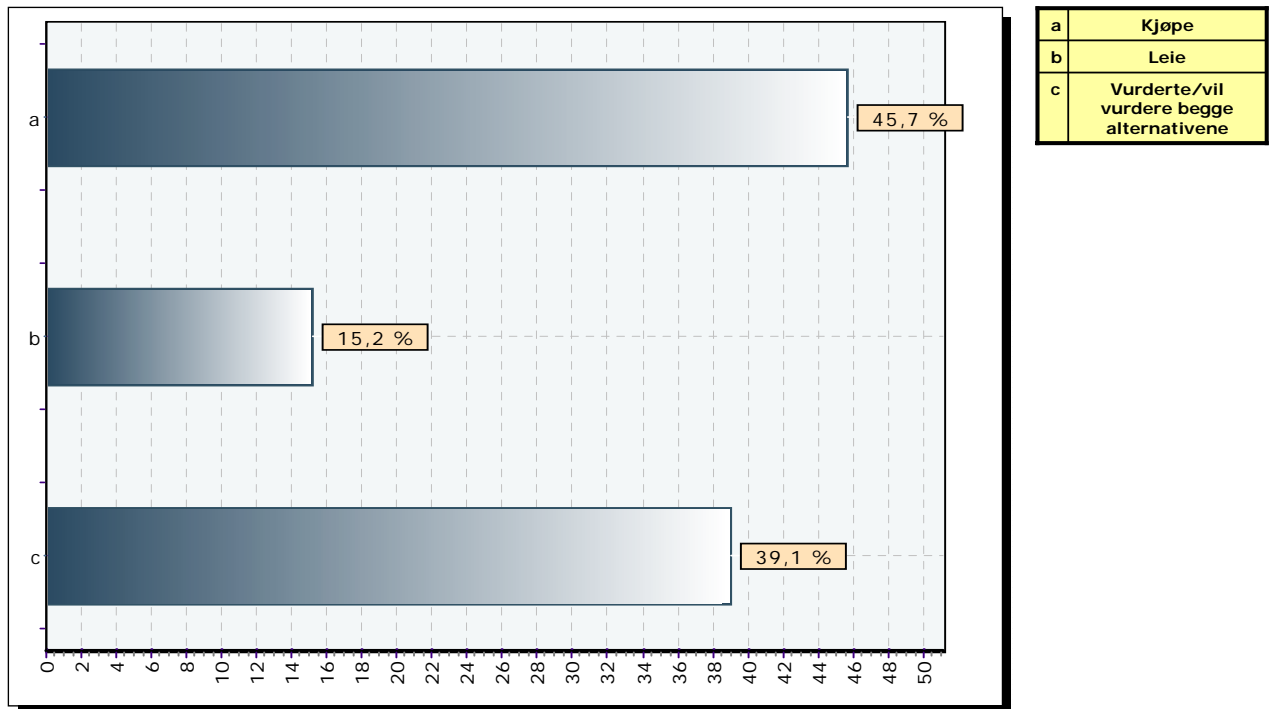
Datagrunnlaget som vi forholder oss til her, er de som har svart at

- de tidligere har vurdert å bosette seg i Åmot, men har valgt å ikke gjøre det (30)
- de som i dag vurderer eller tror de kommer til å vurdere å bosette seg i Åmot (17)

Kjøp eller leie

De fleste ville være interessert i å kjøpe, men nesten like mange ville vurdere både kjøp og leie. Det var bare 7 personer som bare hadde vurdert/vurderer å leie bolig.

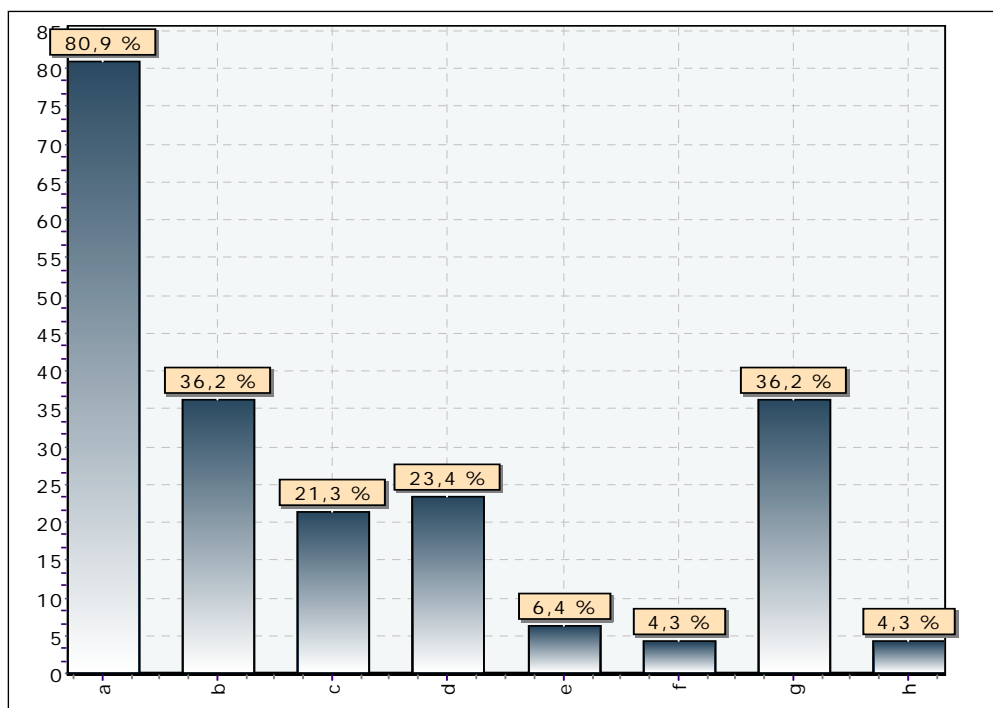
Var du/vil du være interessert i å kjøpe eller leie bolig?

Boligtype

Den helt klart mest etterspurte boligtypen er enebolig, med 81 % interesserte. En del var også interessert i henholdsvis rekkehus/tomannsbolig og småbruk (36 % for begge). Interessen for leiligheter er lavere og det er lite skille på store og små leilighetskomplekser. Av de 38 som er interessert i enebolig, er 17 også interessert i småbruk og 12 interessert i rekkehus/tomannsbolig. Bare 6 ser på leilighet som noe alternativ. Av de som har barn og ønsker seg enebolig, så svarer 57 % at de også kunne være interessert i småbruk. For disse ser småbruk ut til å være nærmest eneste alternativ til enebolig. Enslige fordeler sin interesse nærmest likt over enebolig, rekkehus/tomannsbolig og ulike typer leiligheter.

Hvilken type bolig var du/er du/vil du være interessert i? (Du kan sette flere kryss.)

a	Enebolig
b	Rekkehus/tomannsbolig
c	Leilighet i bygg med 4-8 leiligheter
d	Leilighet i større boligkompleks
e	Befellesskap/kollektiv
f	Gårdsbruk
g	Småbruk
h	Annet

09.05.2005 14:13
www.questback.com

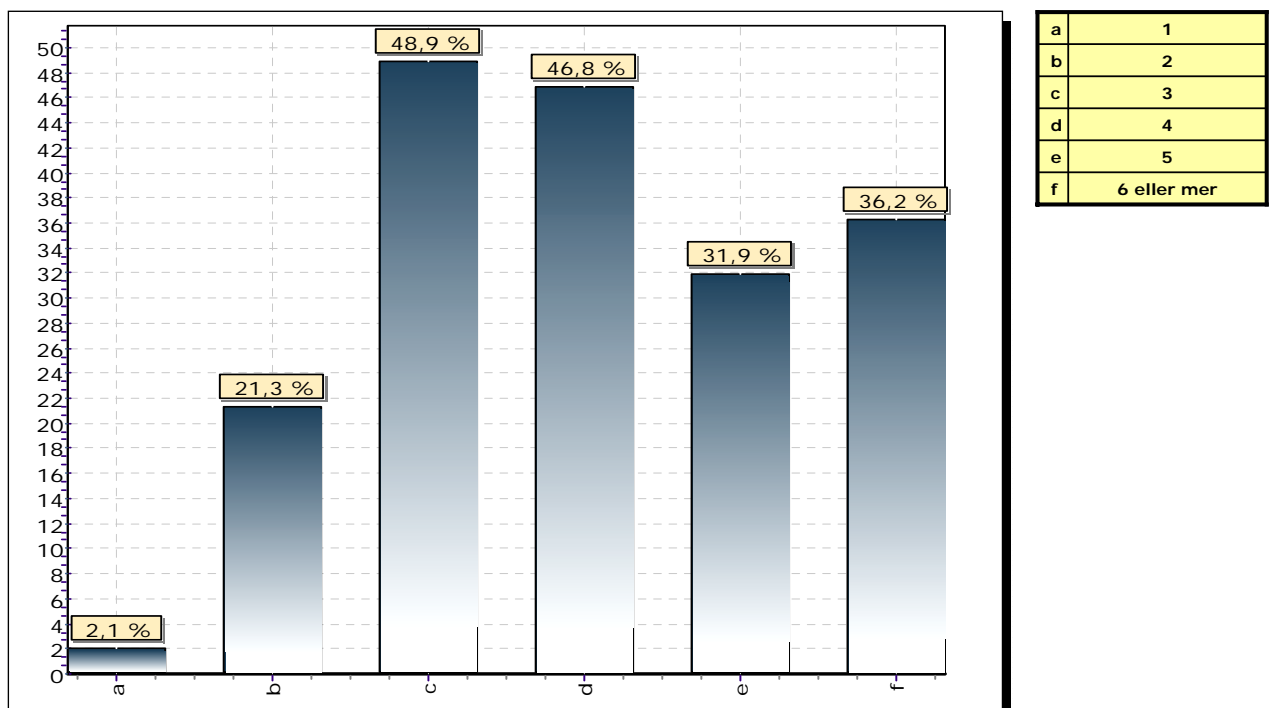
41

Blant de som har barn svarer 100 % at de er interessert i nyere brukt og 43 % nytt og nøkkelferdig. Bare 36 % vil være interessert i renovert gammelt hus og 7 % i oppussingsobjekt. (Det vil vel derfor være vanskelig å finne småbruk som tilfredsstillere deres krav.)

Antall rom

3-roms og 4-roms boliger ser ut til å være mest etterspurt, henholdsvis 49 % (23) og 47 % (22) interesserte. Det er også en del interesse for flere rom. Det er svært liten interesse for 1-roms bolig, mens det er noe interesse for 2-roms. Av de 23 som var interessert i 3 rom, så ser ca. halvparten på 2 og/eller 4 rom som alternativer. Blant de 22 som er interessert i 4 rom, ser 8 personer 5 rom og 11 personer 3 rom som et alternativ.

**Hvor mange rom var du/er du/vil du være interessert i?
(Du kan sette flere kryss)**

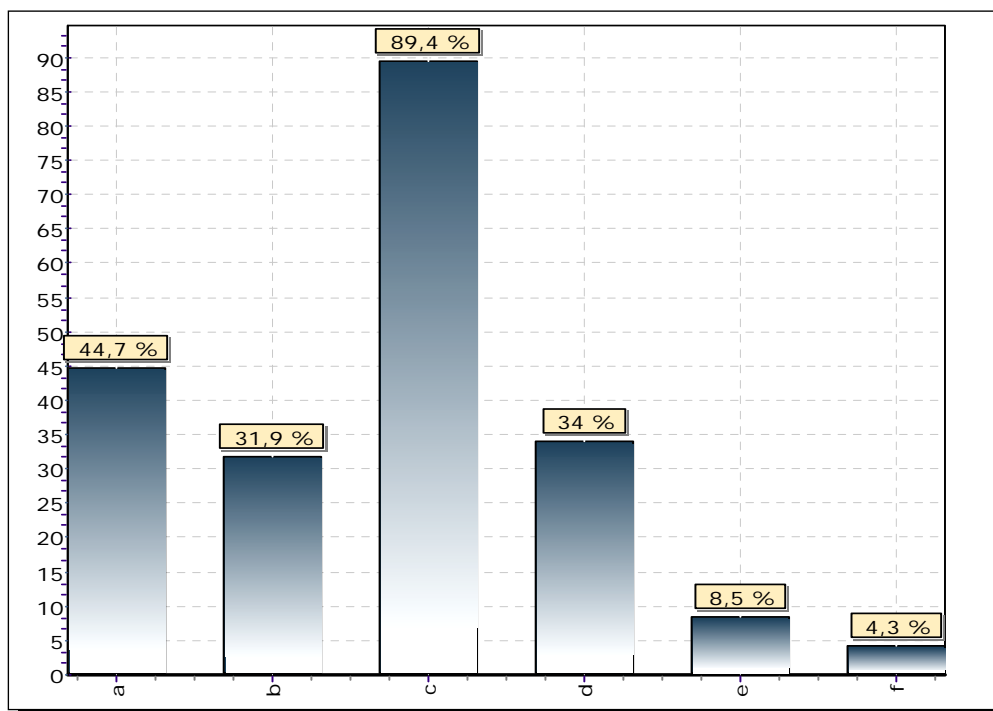

Boligstandard

Det er helt klart størst interesse for nyere brukt, men innflyttingsklare, boliger (89 % eller 42 personer). Deretter kommer nytt og nøkkelferdig med 45 % (21). Det er også en viss interesse for renoverte gamle hus og nye hus med mulighet for egeninnsats. Det er svært liten interesse for oppussingsobjekter. Blant de som ønsker nyere brukt, men innflyttingsklart, svarer 48 % (20) at de også kunne være interessert i nytt og nøkkelferdig. 33 % (14) er interessert i nytt, men ønsker mulighet for egeninnsats. 29 % (12) er også interessert i renovert gammelt hus.

Hvilken boligstandard var du/vil du være interessert i? (Du kan sette flere kryss)

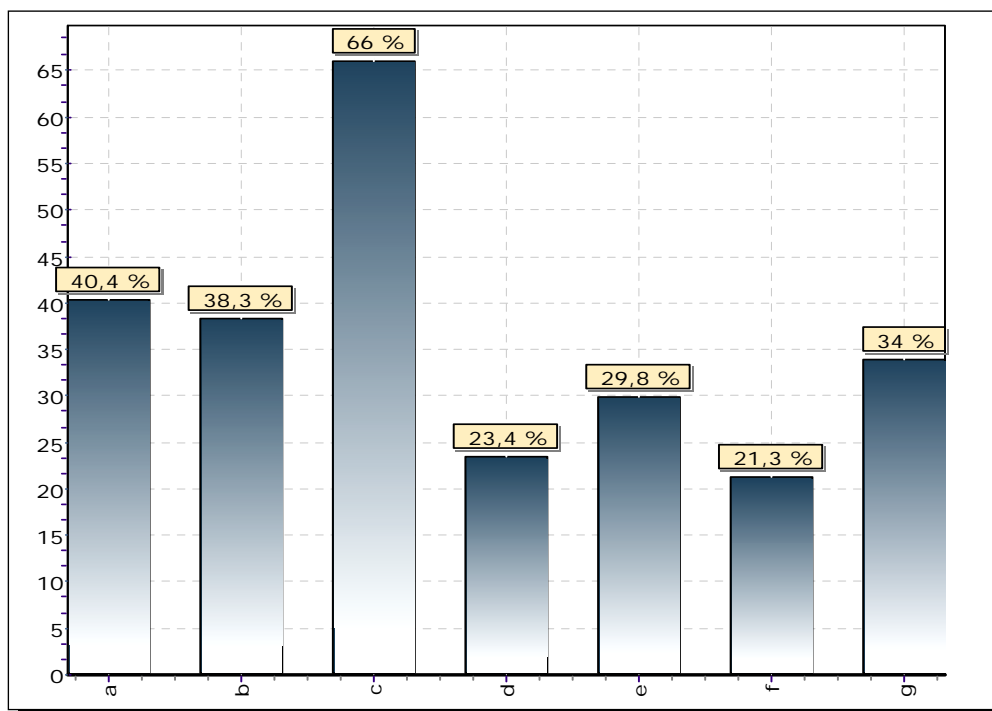

a	Nytt og nøkkelferdig
b	Nytt, men ønsker mulighet for egeninnsats
c	Nyere brukt, men innflyttingsklart
d	Renovert gammelt hus
e	Oppussingsobjekt
f	Annet

Beliggenhet

Sentrumsnært, men landlig, ser ut til å være de mest etterspurte omgivelsene med 66 % (31) interesserte. Dernest kommer Rena sentrum og sentrumsnært boligområde med ca. 40 % interesserte. Interessen for bolig nær skole og barnehage er naturlig nok størst blant de som har barn. Denne gruppen har også svært stor interesse for sentrumsnære, men landlige omgivelser. Det samme gjelder for de som lever i parforhold. Enslige derimot viser størst interesse for Rena sentrum og dernest sentrumsnært boligområde. For disse er det også viktig å bo nærest mulig Rena leir.

Hvilke omgivelser var du/vil du være interessert i? (Du kan sette flere kryss)

a	Rena sentrum
b	Sentrumsnært boligområde
c	Sentrumsnært, men landlig
d	I en av grendene i Åmot
e	Nær skole og barnehage
f	Nær andre forsvarsansatte
g	Nærmest mulig Rena leir

I forbundesøkelsen "Rena – City branding" anbefales man å satse på å bygge nye boliger i sentrum. Det er verdt å merke seg at undersøkelsen som her foreligger kanskje nyanserer dette bildet noe, da mange av de som lever i parforhold svarer at de foretrekker å bo sentrumsnært, men landlig.

Konklusjon:

Om man raskt skulle karakterisere den mest etterspurte boligtypen, så er det en enebolig med 3–4 rom. Den ligger i sentrumsnære, men landlige omgivelser og er brukt, men innflyttingsklar. De som lever i parforhold foretrekker i større grad enebolig som er sentrumsnær, men landlig og som er på 4 rom eller mer. De som er enslige foretrekker derimot i større grad å bo i Rena sentrum, er mer delt i forhold til boligtype og ønsker i stor grad 3 rom. Begge gruppene foretrekker nyere brukt, men innflyttingsklart.

5.4 Hvilke boligtyper finnes i Åmot?

I følge statistikk fra Statens kartverk (2005) er det 1685 eneboliger, 222 våningshus, 66 tomannsboliger, 75 rekkehus/andre småhus med 3 boliger eller flere. Det er 4 frittliggende boligbygg på 2 etg. og 3 med 3 og 4. etg.

Av tabellen nedenfor ser man fordelingen av antall rom i boliger fordelt på ulike husholdningstyper. Det er verdt å merke seg at relativt mange enperson-husholdninger bor i bolig med 3 eller 4 rom. Sammenlikner man dette med landsgjennomsnittet, så er det relativt sett flere enslige som bor i 4-roms bolig i Åmot. Landsgjennomsnittet for enslige som bor i 1–2 roms bolig er en del høyere enn for Åmot, mens for 3-roms bolig er andelen omtrent den samme.

Det er også en stor andel av flerpersonehusholdninger, både med og uten barn som bor i boliger på 5 rom og 6 rom eller flere. Antallet flerpersonehusholdninger uten barn i Åmot skiller seg ikke sterkt fra landsgjennomsnittet, men på landsbasis er det en del høyere andel som bor i bolig med 6 rom eller flere. Når det gjelder flerpersonehusholdninger med barn, så bor en noe høyere andel av disse i boliger med 5 rom eller flere i Åmot enn på landsbasis.

Tabell 11: Privathusholdninger i Åmot i 2001 etter husholdningstype og antall rom i bolig. Kilde: Folke- og boligtellingsen 2001, tabell 21

	I alt	Enperson- husholdninger	Flerperson- husholdninger uten barn 0–17 år	Flerperson- husholdninger med barn 0–17 år
Antall	2050	820	720	510
1–2 rom	14 %	26 %	8 %	5 %
3 rom	19 %	25 %	16 %	11 %
4 rom	24 %	23 %	27 %	22 %
5 rom	23 %	16 %	28 %	27 %
6 rom el. flere	21 %	11 %	22 %	35 %

5.5 Hvilke typer boliger omsettes i Åmot?

Nye boliger

I perioden januar–desember 2004 ble det godkjent (innvilget byggetillatelse) 9 boliger, 15 boliger ble igangsatt og 9 nye boliger tatt i bruk. Til sammenlikning ble i Elverum i samme periode godkjent 83 boliger, igangsatt 93 og tatt i bruk 135.

I januar–mars 2005 ble 2 boliger godkjent for bygging, mens ingen ble igangsatt eller tatt i bruk. Til sammenlikning ble det i samme periode ble det i Elverum godkjent 8, igangsatt 10 og tatt i bruk 15. (Statens kartverk sier ikke noe om typen bolig.)

Tabell 12: Antall boliger omsatt i Åmot av Hedmark eiendom i perioden 1999–2004.

Boligtype	Antall
Enebolig	299
Tomannsbolig	5
Rekkehus	20
Blokkleilighet	12

5.6 Hvordan tildeles forsvarsboliger?

I Forsvarets Boligdirektiv, § 4.1 heter det at:

”Alt tjenestegjørende personell i Forsvaret kan søke om tildeling av bolig. Målgruppen for Forsvarets boliger er begrenset til følgende personell, der beordring medfører flytting til nytt boområde:

- yrkesbefal
- kontraktsbefal underlagt beordringsplikt
- kadetter eller liknende
- fast ansatt sivilt personell som må flytte

Dette betegnes i Østerdal Garnison som målgruppe 1¹.

Forsvarets boligdirektiv er ikke oppdatert i forhold til nye personellgrupper. Det er derfor i 2004 utarbeidet lokale regler for Østerdal Garnison som tar hensyn til kontraktsbefal/grenaderer ved Telemarksbataljonen, kontraktsbefal ved Hærens Jegerkommando og vernepliktig akademisk befal *med familie og barn* (målgruppe 2). (Boligkontoret ØG)

Ved ledig kapasitet kan Forsvarets boliger leies ut til personell utenfor målgruppene på korttidskontrakt, dvs. i praksis fram til neste boligtildeling.

Ved søknad om bolig beregnes det ”boligpoeng” for søkeren. Poengberegningen avgjør hvem som skal tildeles bolig og ikke hvilken type bolig. Poengberegningen praktiseres likt for alle personellkategorier og poeng beregnes for følgende:

- Grunnpoeng (høyest fram til fylte 30, avtar deretter, fast poengsum for enslige forsørgere)
- Tjenestepoeng (beregnes inntil måneden man fyller 30)
- Flyttepoeng (ved beordring på over 6 måneder)
- Husstandspoeng (for barn i husstanden og barn man har samværsrett til)

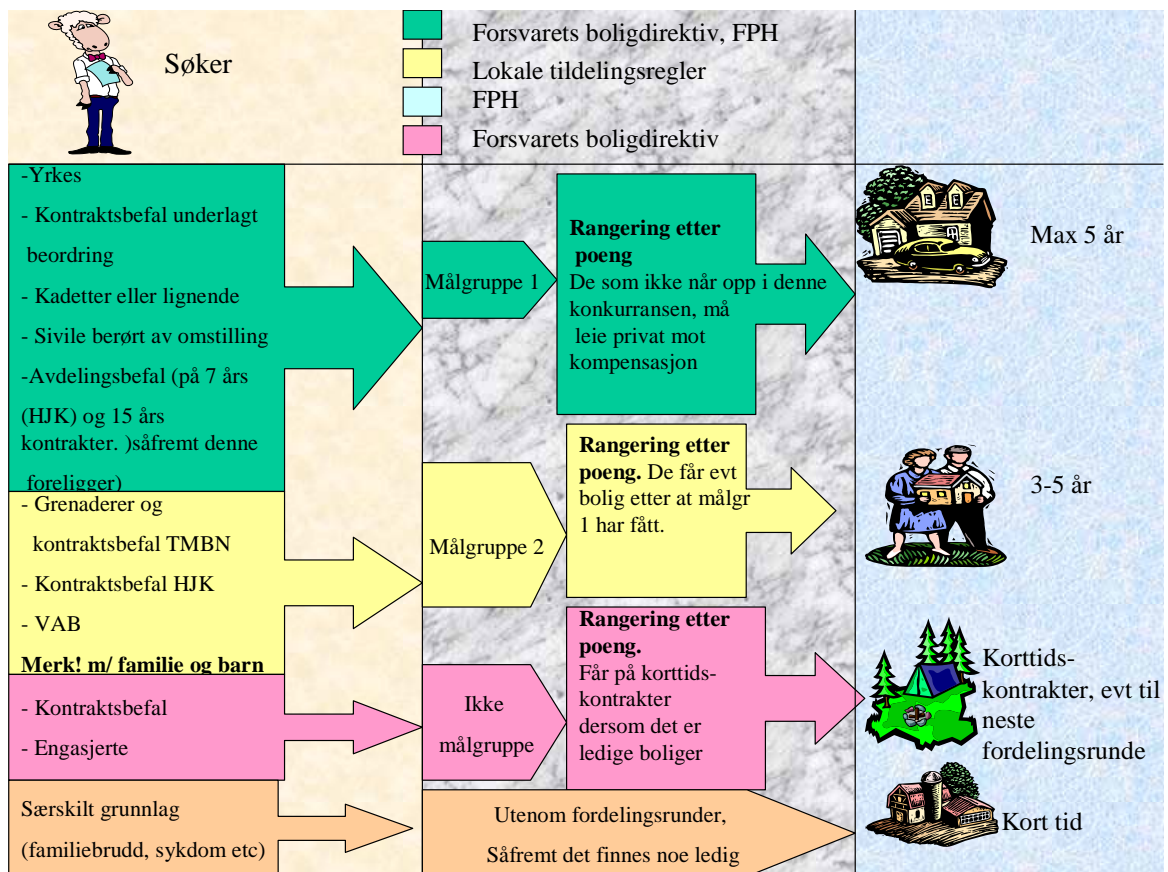
---

¹ Yrkesbefal: Fast tilsatt befal i Forsvaret Kontraktsbefal underlagt beordringsplikt: Har skrevet under et pkt. i kontrakten hvor de sier seg villige til å beordres hvor som helst i landet. Kadetter eller liknende: Har for eksempel krigsskolen eller ingeniørhøgskolen i Forsvaret. Fast ansatt sivilt personell som må flytte: Eksempel på dette er da Trandum ble nedlagt og flyttet til Rena.

- Ektefellepoeng (samboere må dokumentere felles adresse i Folkereg. i 6 mnd. eller felles barn)
- Befalsfamilier (får ekstra poeng hvis ektefelle også er befal)

Avdelingsbefal med kontrakter på inntil 15 år vil få samme rettigheter som yrkesbefal med hensyn til bolig. Per i dag vil de da kunne få tildelt forsvarsbolig for 5 år (pluss eventuelt 2 år for å imøtekomme særskilte behov). Avdelingsbefal i Hærens Jegerkommando på 7 års kontrakter vil, etter de føringer som er gitt, behandles likt med øvrig avdelingsbefal med hensyn til bolig.

Fordelingsrutiner forsvarsboliger, Østerdal Garnison

Kilde: Boligkontoret Østerdal Garnison

5.7 Hva er tilbudet av forsvarsboliger i Østerdal Garnison?

Boligkontoret Østerdal Garnison har følgende boområde: Rena, Elverum og Hamar. Forsvarsbygg eier boligene som Boligkontoret fordeler. Standarden på boligmassen er stort sett god. Målet er å avhende de boligene med lavest standard og samtidig unngå å leie inn nye boliger. Dette gjelder primært Hamar. Hovedtildelingen av bolig skjer i slutten av mai hvert år, mens det er flere supplerende tildelinger i løpet av året.

Tabell 13: Geografisk fordeling av boliger.

	Egne	Leide	Total
Elverum	52	7	59
Rena	94	9	103
Hamar	14	12	26
Totalt	160	28	188

Tabell 14: Geografisk fordeling av kvarter.

	Egne	Leide	Total
Elverum	73	0	73
Rena	444	81	523
Hamar	0	35	35
Totalt	517	116	631

Kilde: Boligkontoret i Østerdal Garnison, notat mottatt 16.02.2005

Østerdal Garnison har hittil klart å dekke målgruppens boligbehov, i tillegg til har de også kunnet ivareta behovet til målgruppene under lokale bestemmelser. Etter innføring av avdelingsbefalsordningen kan dette endre seg. Gruppen avdelingsbefal er under vekst og her er det etter hvert mange som har krav på bolig. De som for avslag på sin søknad på forsvarsbolig på bakgrunn at de ikke nådde opp i poengkonkurransen, vil kunne gå ut på det private markedet å leie bolig. Deler av husleien vil da kunne bli kompensert ihht. Fredsregulativet del II pkt 5.12.5. (Boligkontoret i Østerdal Garnison.)

Det er mulig å søke om forsvarsbolig innen hele boområdet til Østerdal Garnison. Det vil si at ansatte i Rena leir også kan få forsvarsbolig i Elverum eller Hamar. Ser man på antallet forsvarsboliger i Elverum i for-

hold til ansatte ved Terningmoen, ser man at en del av boligene i Elverum må disponeres av ansatte i Rena leir.

5.8 Hvilke grupper har størst behov for sivile boliger?

Personell som faller utenfor målgruppene vil alltid måtte finne sivil bolig. Dvs. at dette i stor grad er sivilt ansatte, kontraktsbefal ikke underlagt beordringsplikt og engasjerte. Kontraktsbefal, vernepliktig befal og grenaderer uten familie vil heller ikke få tilbud om forsvarsbolig (ut over kvarter).

De innenfor målgruppene som ikke når opp i poengkonkurransen, kan altså leie privat og etter nærmere regler få kompensert merutgifter til sivil bolig. Det foreligger ikke planer om å øke antall forsvarsboliger. Samtidig vil innføring av personellkategorien avdelingsbefal sannsynligvis føre til at flere kommer innenfor målgruppene for forsvarsbolig.

Dette tyder på at etterspørselen etter sivile boliger for forsvarsansatte innenfor boområdet til Østerdal garnison kan være øke. Åmot kommune vil måtte konkurrere, særlig med Elverum, om å få disse personene til å velge sivil bolig i kommunen.

5.9 Forsvarets rutiner for flyttemelding

I henhold til Folkeregistreringsloven er det meldeplikt for den som avgir hus eller husrom til beboelse for andre. Forsvaret plikter å melde fra om alle personer som flytter til og fra Forsvarets leieboliger og kvarter.

Forsvarets boligdirektiv (2001)

Forsvaret skal altså sende melding til Folkeregisteret over alle ansatte som bor i deres boliger, enten det er selvstendig eller uselvstendig bolig. Den enkelte ansatte er likevel ansvarlig for å sende flyttemelding til Folkeregisteret innen 8 dager etter at man har flyttet, dette gjelder enten man selv anser boligen som selvstendig eller ikke. Folkeregisteret fatter så vedtak om hvilken kommune man skal være registrert som bosatt i. Dette får

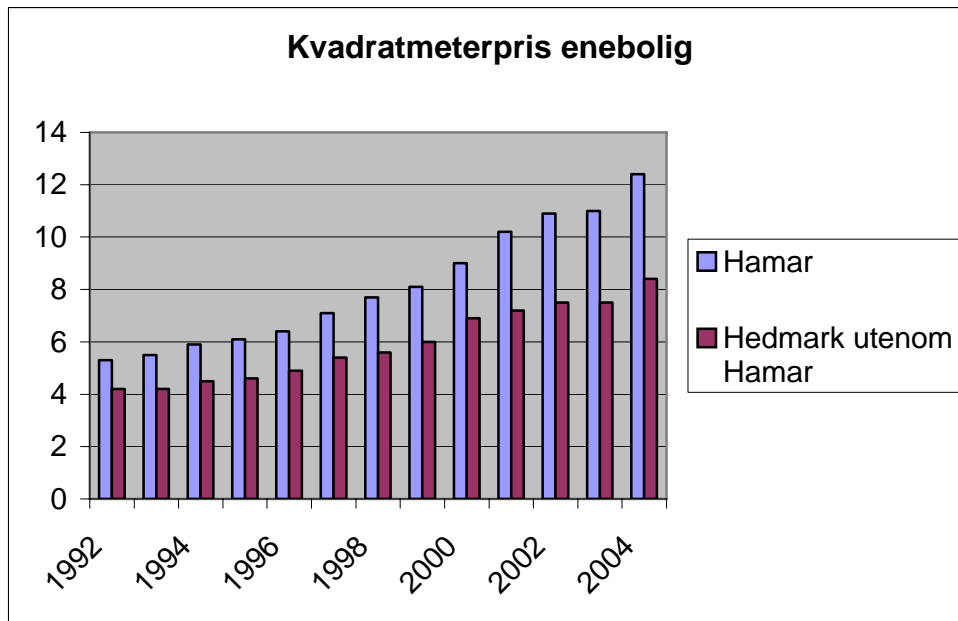

igjen konsekvenser for om man er å regne som pendler likningsmessig. Det som ikke er kjent gjennom denne undersøkelsen, er hvilke rutiner folke-registeret har for å følge opp listene fra Forsvaret over ansatte som disponerer bolig i Åmot og om disse rutinemessig samholdes med flyttemeldinger mottatt fra den enkelte ansatte.

5.10 Er det virkelig mer risikabelt å investere i bolig i Åmot enn i Elverum og Hamar?

Norsk Eiendomsmeklerforbund og Eiendomsmeklerforetakenes forening utgir kvartalsvis "Eiendomsmeglerbransjens boligstatistikk". De får også utarbeidet historiske oversikter over kvadratmeterpris på eneboliger, delte boliger og leiligheter. Statistikk er ikke utarbeidet for Åmot kommune spesielt. I informasjon om priser i Hedmark er delt opp i Hamar og andre kommuner i Hedmark. Årsaken til man ikke presenterer statistikk for enkeltkommuner utenom Hamar, er at man anser datagrunnlaget for å være for lite og resultatene blir derfor svært følsomme overfor tilfeldige variasjoner.

Figurene nedenfor viser kvadratmeterprisen i tusen kroner (ikke inflasjonsjustert) i perioden 1985–2004 i Hamar og Hedmark for øvrig. Figurene viser at i de senere år har prisforskjellen mellom Hamar og resten av Hedmark økt for enebolig. Prisene har ikke gått ned, men prisene i Hamar øker altså mer enn i Hedmark for øvrig. Utviklingstendensen er den samme for leiligheter og tomannsboliger.

Kilde: Norges Eiendomsmeklerforbund (NEF), Eiendomsmeklerforetakenes Forening (EFF), FINN.no og ECON

Utviklingen i prisen på eneboliger i Åmot i perioden 1999–2004 er presentert nedenfor. Den er basert på dagbokføringer hos Sorenskriveren i Sør-Østerdal. Data er innhentet av Hedmark Eiendom.

Tabell 15: Eneboliger omsatt i Åmot av Hedmark Eiendom i perioden 1999–2004.

År	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Antall boliger omsatt	37	48	65	60	43	46
Gjennomsnittlig kjøpesum*	653.649	574.583	697.569	758.148	806.465	863.478
Endring i gjennomsnittspris fra forrige år		-12,1 %	19,4 %	10 %	5,3 %	6,8 %

Kilde: Hedmark Eiendom

* ikke inflasjonsjustert

Den gjennomsnittlige prisen på bolig gikk ned fra 1999 til 2000, men har siden steget fra år til år. Det er naturlig å slutte at nedgangen fra 1999 til 2000 skyldes usikkerheten som oppsto rund konkursen ved Rena Kartong. Fra 2000 til 2001 steg prisene relativt mye og man har senere hatt en lavere stigning.

De oppgitte prisene er ikke inflasjonsjusterte, men det tyder på at det kan ha vært en reell prisstigning på bolig i Åmot. Vi gjør oppmerksom på at man ikke bør trekke bastante konklusjoner på grunnlag av datagrunnlaget som foreligger. Det tas også forbehold om at utviklingen for kvadratmeterprisen kan ha vært en annen, da størrelsen på de omsatte boligene ikke er kjent. Hedmark Eiendom har utarbeidet statistikk for kvadratmeterpris for eneboliger de selv har omsatt. Denne tyder på at kvadratmeterprisen også er stigende, men antallet boliger er for lavt til at man kan trekke sikre konklusjoner på dette området.

En ansatt ved Hedmark Eiendom uttalte i forbindelse med undersøkelsen at man mente å kunne registrere at omstillingen i Forsvaret og skaper en usikkerhet som påvirker boligmarkedet i Åmot negativt. Usikkerhet i forbindelse med lokalisering av Høgskolen i Hedmarks avdelinger ble også nevnt.

Konklusjon:

Gjennom denne undersøkelsen har det ikke vært mulig å fastslå hvorvidt det faktiske er mer usikkert å investere i bolig i Åmot enn i Elverum. Analyser fra Norsk Eiendomsmeklerforbund og Eiendomsmeklerforetakenes forening viser at forskjellen i kvadratmeterpris på boliger i Hamar og resten av Hedmark har vært økende, noe som kan tyde på at man kan forvente en større prisstigning ved å kjøpe bolig i byene i Hedmark. Men, det er i denne sammenheng ikke kommet fram informasjon som tyder på at man kan frykte en generell prisnedgang på boliger i Åmot.

6. KOMMENTARER TIL SPØRREUNDERSØKELSEN

På slutten av spørreskjemaet var det satt av et felt hvor man kunne komme med kommentarer til spørreundersøkelsen. Enkelte følte at skjemaet ikke passet til deres situasjon. Mangel på jobb for ektefelle ble av en del kommentert ytterligere. Det kom også en del negative kommentarer i forhold til kommunens tilbud og at det ofte var en negativ fokusering på Forsvarets tilstedeværelse i kommunen. Den hyppigste kommentaren var at man savnet svaralternativ hvor man kunne gi uttrykk for negative vurderinger. Noen ønsket også spørsmål som kunne besvart hvorfor man eventuelt ønsket å bli boende eller ikke i Åmot.

Noen av disse punktene vil man kunne følge opp gjennom resultater i andre undersøkelser. Transportøkonomisk Institutt gjennomfører i perioden 31. mai til 21. juni en spørreundersøkelse om bomiljøet i Åmot kommune. Formålet med undersøkelsen er å gi myndighetene opplysninger om hvilke kvaliteter og hvilke ulemper beboerne opplever. Undersøkelsen legger vekt på forhold rundt Forsvarets tilstedeværelse i Åmot. Åmot kommune gjennomfører også i disse dager selv en brukerundersøkelse i innen utvalget deler av tjenestetilbudet innen virksomhetsområdene helse og omsorg, sosial og skole.

7. HOVEDKONKLUSJONER

Konklusjonene i denne rapporten bygger på spørreundersøkelsen og informasjon hentent fra andre kilder. Svarprosenten i undersøkelsen var noe lavere enn man kunne ønske, men de som har svart ser ut til å være rimelig representative for de ansatte i Rena leir med hensyn til bostedskommune og personellkategori. Dette gjelder med unntak av personellkategorien grenaderer som knapt er representert. Konklusjonene i rapporten omfatter derfor ikke denne gruppen. Det er viktig å huske at det for den enkelte ofte ikke er bare en faktor som er avgjørende, men et samspill mellom flere faktorer.

Resultatene av denne undersøkelsen tyder på at de mest *avgjørende* årsakene til at så mange forsvarsansatte velger ikke å bosette seg i Åmot, er

- Ønske om å gi barna stabile oppvekstvilkår.
- Ektefeller ønsker ikke å flytte.
- Mangel på passende arbeidsplasser for ektefelle i rimelig reiseavstand fra Åmot.
- Usikkerhet på grunn av omstilling i Forsvaret.
- Usikkerhet rundt boliginvestering i Åmot, også sammenliknet med Elverum.
- Mulighet til å ha det sosiale livet man ønsker.

Følgende faktorer ser ut til i mindre grad kunne forklare hvorfor man ikke bosetter seg i Åmot (selv om disse faktorene også har betydning for en del):

- Tid tilbrakt på øvelser.
- Økonomiske kompensasjon og skattefradrag ved pendling.
- Boligstandard og boligpriser.
- Karrieremuligheter.

Det ser heller ikke ut til at en eventuell forbedring i tilbud og andre forhold ved kommunen i særlig grad er egnet til å utløse beslutning om flytting. De

forholdene som betyr mest ser ut til å bety mest i forhold til å styrke en eventuell beslutning om å flytte, er:

- Bedre offentlig kommunikasjon til steder utenfor Åmot.
- Utvalg i butikker.
- Tilbud om barnehageplass.

Blant de som har valgt å bosette seg i kommunen, ser følgende faktorer ut til å ha vært av størst betydning for deres beslutning:

- Sikkerhet i ansettelsesforhold.
- Tilhører målgruppa for forsvarsbolig.
- Gode karrieremuligheter i Rena leir.
- Jobb for ektefelle/samboer i rimelig reiseavstand.
- Faktorer relatert til fritid og friluftsliv.

8. FORSLAG TIL OPPFØLGING

8.1 Forslag til spørsmål som bør utredes nærmere

- Undersøke om det i realiteten er mer usikkert å investere i bolig i Åmot enn i Elverum (og eventuelt også andre steder i landet).
- Gjennomgå erfaringene fra garantiordningen for borettslagsleiligheter som Åmot kommune avsluttet i 1992 og utrede om det kan være aktuelt å innføre en liknende ordning.
- Utrede andre mulige tiltak som kan redusere en eventuell risiko ved å investere i bolig i Åmot.
- Gjennomføre en egen spørreundersøkelse blant grenader fordi denne gruppen er svært dårlig representert i inneværende undersøkelsen. En slik undersøkelse bør være kort, i papirversjon og deles ut til kompanier i samarbeid med personaloffiser i Telemarksbataljonen.
- Utrede hvilke fordeler det knytter seg til det å melde flytting til Åmot (økonomiske, praktiske i forhold til offentlige tjenestetilbud el.).
- Utrede kompetansen til medfølgere til forsvarsansatte og hvordan denne kompetansen kan utnyttes i Åmot og nærliggende områder.
- Utrede i hvilken grad nivået på eiendomsskatten påvirker villigheten til å bosette seg i en kommune.
- Markedsføring av boliger i Åmot overfor de som får avslag på søknad om Forsvarsbolig.

8.2 Tiltak som kan gjennomføres uten nærmere utredning

- Kommunen møter Folkeregisteret for å få en innføring i hvordan flyttemeldinger fra Rena leir følges opp.
- Kommunen kontakter NSB og konsesjonsgivende myndighet for å diskutere mulighet for bedre offentlig kommunikasjonsstilbud mellom Åmot og mer ”sentrale strøke”, samt transportmessige knutepunkter.

- Benytte Forsvarets familie-web aktivt til å informere om aktivitet og tilbud i kommunen.
- Forsvaret og kommunen blir enige om faste rutiner for innhenting/formidling av informasjon som er viktig for fortløpende å kunne vurdere tiltak for bosetting av Forsvarsansatte i Åmot (antall ansatte fordelt på personellkategorier, bostedskommune og sivil stand, statistikk for søknad til forsvarsbolig med mer)

LITTERATURLISTE

Forsvarets fredsregulativ del II (gjeldende fra 1 sept. 2003)

Forsvarets boligdirektiv (2001)

Eiendomsmeklerbransjens boligstatistikk (historisk oversikt), www.nef.no

Åmot kommune som konkurransefaktor for nærings og befolkningsutvikling, Forstudierapport, Price Waterhouse Coopers, 05.11.2004

Rena – City Branding, Forstudie, Retail Institute, Danmark, april 2005

Åmot en god bokommune, Høgskolen i Hedmark, juni 2002

Skatteetaten, www.skatteetaten.no/Templates/Brosjyre.aspx?id=5084

Folke- og bolig telling 2001, Åmot, Statistisk Sentralbyrå, APPENDIXER

”Ny befalsordning gir et bedre forsvar”, www.mil.no, 25.05.2004

APPENDIX

- Betydningsindeks rangert etter totalindeks og spesifisert på ulike grupper
- Spørreskjema

Betydningsindeks rangert etter totalindeks og spesifisert på ulike grupper

Spørsmål	Hele	Barn	Ikke barn	Gift/samboer	Enslig/skilt	Elverum	Ikke Åmot/Elverum	Militær	Sivil	Engasjert	Yrkesbefal
Jeg opplever boligkjøp i området Elverum-Hamar som en tryggere investering enn boligkjøp i Åmot.	2,68	2,83	2,59	2,67	2,69	3,22	2,26	2,59	2,94	2,49	2,65
Avstanden til steder jeg/vi besøker ofte er for lang.	2,67	2,56	2,74	2,58	2,90	2,55	2,76	2,63	2,64	2,70	2,58
I hvilken grad opplever du pendlinga/reise hjem arbeidssted som en belastning?	2,54	2,50	2,57	2,56	2,51	2,22	2,79	2,43	2,79	2,41	2,46
Jeg/vi foretrekker et mer urbant miljø.	2,48	2,44	2,50	2,42	2,62	2,64	2,36	2,52	2,39	2,49	2,55
Jeg/vi har ikke slekt eller nære venner som bor i Åmot-området.	2,30	2,10	2,43	2,19	2,56	2,09	2,46	2,29	2,21	2,27	2,31
Jeg oppfatter ansettelsesforholdet som usikkert pga. omstillinger i forsvaret.	2,19	2,25	2,16	2,11	2,41	2,05	2,30	2,03	2,58	2,32	1,84
Jeg ønsker ikke å kjøpe bolig i Åmot fordi jeg er redd for å tape penger hvis jeg må selge den igjen.	2,13	2,04	2,18	1,97	2,51	2,09	2,16	2,07	2,21	2,22	1,96
Jeg tror ikke det finnes et passende sosialt miljø for meg/oss i Åmot.	2,05	1,92	2,13	1,93	2,36	1,98	2,11	1,98	2,15	2,03	1,95
Jeg planlegger/vurderer å søke meg til annet tjenestested hvor karrieremulighetene er bedre.	1,78	1,88	1,72	1,82	1,69	1,72	1,83	1,74	1,94	1,62	1,82
Jeg synes prisnivået på boliger i Åmot er for høyt.	1,72	1,54	1,83	1,62	1,95	1,55	1,84	1,59	2,00	1,73	1,49
Jeg tror ikke jeg/vi vil bli sosialt integrert i Åmot.	1,68	1,52	1,78	1,52	2,08	1,55	1,78	1,62	1,76	1,62	1,62
Skattefradrag for pendlere gjør det økonomisk gunstig for meg å pendle.	1,65	1,46	1,77	1,53	1,95	1,34	1,88	1,60	1,48	1,95	1,36
Jeg tilbringer så mye tid på tjenestereiser/øvelser at bosted er mindre viktig.	1,65	1,46	1,77	1,57	1,85	1,33	1,89	1,83	1,18	1,97	1,73
Jeg synes standarden på ledige boliger i Åmot er for lav.	1,61	1,58	1,63	1,59	1,67	1,50	1,70	1,54	1,76	1,78	1,38
Jeg venter på beordring til nytt tjenestested.	1,60	1,54	1,66	1,65	1,17	1,37	1,88	1,60	0,00	0,00	1,60
Åmot er slik at man ikke kan leve anonymt.	1,57	1,60	1,56	1,56	1,62	1,62	1,54	1,55	1,70	1,59	1,53
Jeg får dekket merutgifter til kost og/eller losji av forsvaret fordi jeg fører to husholdninger.	1,40	1,15	1,56	1,27	1,72	1,02	1,70	1,46	1,06	1,49	1,44
Jeg ser ikke på boligkjøp som en gunstig måte å spare på.	1,38	1,43	1,34	1,41	1,29	1,46	1,30	1,35	1,45	1,27	1,40

BOSETTING ÅMOT

Jeg får dekket merutgifter til reise mellom hjem og arbeidssted av forsvaret.	1,35	1,29	1,39	1,29	1,49	1,09	1,52	1,34	1,24	1,38	1,31
Forsvaret har til nå tilbud meg rimelig/gratis transport mellom hjemkommunen min og Rena.	1,34	1,48	1,26	1,45	1,08	1,62	1,13	1,28	1,58	1,16	1,36
Jeg har ikke råd til å kjøpe egen bolig.	1,31	1,16	1,41	1,17	1,68	1,19	1,42	1,20	1,42	1,43	1,06
Jeg har mulighet til å jobbe hjemmefra en eller flere dager i uka.	1,28	1,38	1,22	1,29	1,26	1,40	1,20	1,28	1,30	1,30	1,27
Jeg/vi ønsker å gi barnet/barna mest mulig stabile oppvekstvilkår.	3,44	3,44	0,00	3,44	0,00	3,38	3,56	3,55	3,26	3,29	3,62
Det er ikke passende arbeid for ektefellen/samboeren min i Åmot eller innen akseptabel reiseavstand fra Åmot.	3,04	2,81	3,33	3,04	0,00	2,80	3,30	3,24	2,52	3,47	3,16
Ektefellen/samboeren min ønsker ikke å flytte.	2,93	2,87	3,00	2,93	0,00	2,67	3,20	3,08	2,52	2,71	3,20
Det er ikke passende studietilbud for ektefellen/samboeren min i Åmot eller innen akseptabel reiseavstand fra Åmot.	2,00	2,00	2,00	2,00	0,00	2,06	1,93	2,09	2,10	2,00	2,12
Bedre offentlig kommunikasjon til steder utenfor Åmot.	1,93	1,87	1,98	1,85	2,13	1,84	2,00	1,84	2,00	1,92	1,78
Mer allsidig utvalg av butikker.	1,75	1,69	1,79	1,66	1,97	1,76	1,75	1,80	1,52	2,03	1,65
Garanti for barnehageplass.	1,66	1,69	1,63	1,64	1,69	1,53	1,75	1,84	1,15	1,97	1,75
Flere fritidstilbud for voksne.	1,65	1,77	1,57	1,65	1,64	1,62	1,67	1,72	1,45	1,95	1,56
Bedre kulturtilbud.	1,62	1,69	1,57	1,62	1,62	1,57	1,66	1,61	1,55	1,76	1,51
Bedre tilrettelagte 'møteplasser' for medfølgere i Rena sentrum.	1,57	1,52	1,60	1,57	1,56	1,48	1,63	1,65	1,30	1,89	1,49
Flere fritidstilbud for barn og ungdom.	1,56	1,77	1,43	1,60	1,46	1,53	1,58	1,66	1,33	1,48	1,62
Bedre muligheter for barnevakt utenom barnehagens åpningstider.	1,55	1,52	1,57	1,52	1,64	1,48	1,61	1,63	1,18	1,70	1,58
Jeg får kjæreste/samboer eller gifter meg med noen som bor i Åmot.	1,55	1,10	1,84	1,38	1,97	1,24	1,79	1,58	1,33	1,76	1,45
Tryggere oppvekstvilkår for barn (for eksempel tryggere skolevei, tryggere lekeområder, mer omsorg fra lokalsamfunnet, lavere kriminalitet)	1,53	1,69	1,43	1,55	1,49	1,50	1,55	1,57	1,39	1,65	1,51
Bedre kvalitet på grunnskoletilbudet.	1,51	1,73	1,38	1,53	1,49	1,59	1,46	1,54	1,42	1,57	1,53
Gode venner bestemmer seg for å flytte til Åmot.	1,45	1,40	1,48	1,44	1,46	1,26	1,59	1,51	1,24	1,65	1,42
Bedre tilgjengelighet til jakt og fiske.	1,36	1,23	1,44	1,32	1,46	1,26	1,43	1,42	1,18	1,43	1,42
Bedre tilrettelegging av turområder.	1,32	1,31	1,33	1,34	1,28	1,26	1,37	1,30	1,36	1,43	1,22

Jeg får mitt første barn eller flere barn enn jeg har nå.	1,32	1,02	1,51	1,18	1,67	1,03	1,54	1,35	1,15	1,59	1,18
Jeg opplevde ansettelsesforholdet mitt som sikkert/sikrere enn tidligere.	2,43	2,23	2,69	2,47	2,30	0,00	0,00	2,39	2,67	2,62	2,34
Jeg var i målgruppa for forsvarsbolig.	2,34	2,30	2,40	2,34	2,35	0,00	0,00	2,42	1,92	2,08	2,51
Karrieremulighetene i Rena leir var gode.	2,29	2,23	2,37	2,37	2,05	0,00	0,00	2,41	1,58	2,38	2,42
Ektefellen/samboeren min fikk jobb i Åmot eller innen rimelig reiseavstand.	2,11	2,39	1,77	2,47	1,05	0,00	0,00	2,05	2,58	1,69	2,13
Turområdene var gode.	2,05	2,27	1,77	2,20	1,60	0,00	0,00	2,05	2,17	2,31	1,98
Fritidstilbudet for voksne var godt.	1,97	2,25	1,63	2,14	1,50	0,00	0,00	1,98	2,00	1,69	2,06
Åmot kunne tilby gode oppvekstvilkår for barn (trygghet).	1,96	2,52	1,26	2,20	1,25	0,00	0,00	1,95	2,08	1,38	1,90
Jeg vurderte Åmot som en god bokommune.	1,92	2,32	1,43	2,12	1,35	0,00	0,00	1,98	1,67	1,62	2,08
Tilgjengeligheten til jakt og fiske var god.	1,92	2,05	1,77	2,02	1,65	0,00	0,00	1,91	2,08	2,08	1,87
Jeg fikk barnehageplass eller mente det ville være lett å få barnehageplass i Åmot.	1,91	2,52	1,14	2,19	1,10	0,00	0,00	1,95	1,75	1,08	2,17
Kulturtilbudet var godt.	1,90	2,25	1,46	2,15	1,15	0,00	0,00	1,91	1,92	1,77	1,94
Fritidstilbudet for barn og unge var godt.	1,80	2,34	1,11	2,05	1,05	0,00	0,00	1,80	1,83	1,23	1,94
Det var prismessig gunstig å kjøpe/leie bolig i Åmot.	1,77	2,02	1,46	1,95	1,25	0,00	0,00	1,71	2,17	1,46	1,77
Jeg hadde pendlet tidligere og pendlinga var blitt en belastning.	1,72	1,84	1,57	1,85	1,35	0,00	0,00	1,70	1,92	1,69	1,70
Grunnskoletilbudet var godt.	1,67	2,09	1,14	1,86	1,10	0,00	0,00	1,65	1,83	1,31	1,74
Jeg fant en sivil bolig som passet for meg.	1,65	1,84	1,40	1,75	1,35	0,00	0,00	1,52	2,42	1,15	1,60
Jeg opplevde at forsvarsansatte/forsvarsfamilier ble godt integrert i lokalsamfunnet.	1,59	1,68	1,49	1,68	1,35	0,00	0,00	1,61	1,58	1,38	1,66
Jeg/vi ønsker å flytte nærmere slekt og/eller venner.	1,53	1,75	1,26	1,66	1,15	0,00	0,00	1,58	1,33	1,15	1,68
Forsvaret ga god informasjon om Åmot som bokommune.	1,53	1,64	1,40	1,61	1,30	0,00	0,00	1,55	1,50	1,46	1,57
Jeg fikk barn/skulle ha barn.	1,52	1,52	0,00	1,53	1,00	0,00	0,00	1,59	1,14	1,00	1,65
Stedet hadde trygge gang- og sykkeveier.	1,50	1,86	1,17	1,71	1,10	0,00	0,00	1,55	1,67	1,15	1,64
Leveomkostningene i Åmot var lave.	1,49	1,70	1,23	1,63	1,10	0,00	0,00	1,50	1,50	1,23	1,57
Utvalget i butikker var godt.	1,47	1,61	1,29	1,56	1,20	0,00	0,00	1,48	1,42	1,38	1,51
Det var attraktive boligtomter i Åmot.	1,41	1,64	1,11	1,53	1,05	0,00	0,00	1,38	1,58	1,00	1,47
Kommunen hadde et godt tilbud av helse- og sosialtjenester.	1,37	1,50	1,20	1,46	1,10	0,00	0,00	1,38	1,33	1,15	1,43

BOSETTING ÅMOT

Det offentlige kommunikasjonsstilbudet til steder utenfor Åmot var godt.	1,35	1,36	1,34	1,42	1,15	0,00	0,00	1,36	1,25	1,38	1,36
Jeg fikk kjæreste/ble samboer med eller giftet meg med noen som allerede bodde i området.	1,33	1,39	1,26	1,39	1,15	0,00	0,00	1,17	2,25	1,23	1,15
Ektefelle/samboer skulle ta utdanning.	1,23	1,25	1,20	1,27	1,10	0,00	0,00	1,24	1,17	1,23	1,25
Jeg skulle ta utdanning.	1,19	1,09	1,31	1,15	1,30	0,00	0,00	1,15	1,42	1,31	1,11
Jeg syntes det kommunale avgiftsnivået i Åmot var rimelig.	1,15	1,16	1,14	1,17	1,10	0,00	0,00	1,12	1,33	1,00	1,15
Jeg hadde hatt økonomiske fordeler ved pendling som bortfalt.	1,15	1,07	1,26	1,15	1,15	0,00	0,00	1,06	1,67	1,15	1,04
Kommunen tilbød god service under flytteprosessen.	1,14	1,14	1,14	1,17	1,05	0,00	0,00	1,12	1,25	1,00	1,15
En god venn/slektning bestemte seg for å flytte til Åmot.	1,13	1,07	1,20	1,14	1,10	0,00	0,00	1,09	1,33	1,08	1,09

Spørreskjema

- 1 I hvilken kommune er du registrert i folkeregisteret?
- 2 Hva er din sivile status?
- 3 Bor det barn under 18 år i husholdningen din nå?
- 4 Hva var foranledningen til at du begynte å jobbe i Rena leir?
- 5 Hvilken personellkategori tilhører du?
- 6 Har du (eventuelt ektefelle/samboer) bodd i Åmot i tidligere perioder?
- 7 Hvor ofte pendler/reiser du vanligvis mellom Rena leir og kommunen du er registrert som bosatt i?
- 8 Hva er den viktigste årsaken til at du ikke er registrert i folkeregisteret i Åmot kommune?
- 9 Hvordan bor du når du overnatter i Åmot?
- 10 Hvilken type forsvarsbolig bor du i når du er i Åmot?
- 11 Hvilken type sivil bolig bor du i når du er i Åmot?
- 12 Vi ønsker å finne ut hva som er årsaken(e) til at du ikke har bosatt deg i Åmot. Vi ber deg vurdere betydningen av en del mulige årsaker. Disse går på arbeidssituasjonen, tilrettelegging for pendling, familieforhold, sosialt liv og boligmarked.
- 13 Jeg oppfatter ansettelsesforholdet som usikkert pga. omstillinger i forsvaret.
- 14 Jeg venter på beordring til nytt tjenestested.
- 15 Jeg tilbringer så mye tid på tjenestereiser/øvelser at bosted er mindre viktig.
- 16 Jeg planlegger/vurderer å søke meg til annet tjenestested hvor karrieremulighetene er bedre.
- 17 Jeg får dekket merutgifter til kost og/eller losji av forsvaret fordi jeg fører to husholdninger.
- 18 Jeg får dekket merutgifter til reise mellom hjem og arbeidssted av forsvaret.
- 19 Skattefradrag for pendlere gjør det økonomisk gunstig for meg å pendle.
- 20 Jeg har mulighet til å jobbe hjemmefra en eller flere dager i uka.
- 21 Forsvaret har til nå tilbud meg rimelig/gratis transport mellom hjemkommunen min og Rena.
- 22 Ektefellen/samboeren min ønsker ikke å flytte.
- 23 Jeg/vi ønsker å gi barnet/barna mest mulig stabile oppvekstvilkår.
- 24 Det er ikke passende arbeid for ektefellen/samboeren min i Åmot eller innen akseptabel reiseavstand fra Åmot.
- 25 Det er ikke passende studietilbud for ektefellen/samboeren min i Åmot eller innen akseptabel reiseavstand fra Åmot.

- 26 Jeg/vi har ikke slekt eller nære venner som bor i Åmot-området.
- 27 Åmot er slik at man ikke kan leve anonymt.
- 28 Jeg/vi foretrekker et mer urbant miljø.
- 29 Jeg tror ikke det finnes et passende sosialt miljø for meg/oss i Åmot.
- 30 Avstanden til steder jeg/vi besøker ofte er for lang.
- 31 Jeg tror ikke jeg/vi vil bli sosialt integrert i Åmot.
- 32 I hvilken grad opplever du pendlinga/reise hjem arbeidssted som en belastning?
- 33 Har du vurdert/vurderer du/kommer du til å vurdere å kjøpe eller leie bolig i Åmot?
- 34 Var du/vil du være interessert i å kjøpe eller leie bolig?
- 35 Vi kommer nå til å stille noen spørsmål om hvorfor du ikke har funnet det interessant å kjøpe eller leie bolig i Åmot. Disse spørsmålene går kun på forhold rundt bolig og utfyller derfor spørsmålene du har svart på tidligere.
- 36 Du har svart at du vurderer å kjøpe bolig i Åmot. Vi ønsker å finne ut hvilken betydning du mener en del faktorer vil ha for deg når du skal vurdere boligkjøp. Vi ønsker også å finne ut hvilken type bolig du er interessert i.
- 37 Du har svart at du vurderer å leie bolig i Åmot. Vi ønsker å finne ut hvorfor du ønsker å leie og ikke kjøpe. Vi ønsker også å finne ut hva slags bolig du vil se etter.
- 38 Du har svart at du vurderer å leie eller å kjøpe bolig i Åmot. Vi ønsker å finne ut hvilken betydning du mener en del faktorer vil ha for deg når du skal vurdere dette. Vi ønsker også å finne ut hvilken type bolig du er interessert i.
- 39 Jeg ser ikke på boligkjøp som en gunstig måte å spare på.
- 40 Jeg ønsker ikke å kjøpe bolig i Åmot fordi jeg er redd for å tape penger hvis jeg må selge den igjen.
- 41 Jeg synes prisnivået på boliger i Åmot er for høyt.
- 42 Jeg har ikke råd til å kjøpe egen bolig.
- 43 Jeg synes standarden på ledige boliger i Åmot er for lav.
- 44 Jeg opplever boligkjøp i området Elverum-Hamar som en tryggere investering enn boligkjøp i Åmot.
- 45 Hvilken type bolig var du/er du/vil du være interessert i? (Du kan sette flere kryss.)
- 46 Hvor mange rom var du/er du/vil du være interessert i?(Du kan sette flere kryss)
- 47 Hvilken boligstandard var du/vil du være interessert i?(Du kan sette flere kryss)
- 48 Hvilke omgivelser var du/vil du være interessert i?(Du kan sette flere kryss)
- 49 Vi ønsker å finne ut hvilke faktorer som kan utløse flytting, dvs. det som gjør at du faktisk vil velge å flytte. Vi ønsker også å finne ut hva som er nødvendige betingelser, men ikke tilstrekkelige betingelser for at du vil flytte.
- 50 Jeg får kjæreste/samboer eller gifter meg med noen som bor i Åmot.

- 51 Jeg får mitt første barn eller flere barn enn jeg har nå.
- 52 Gode venner bestemmer seg for å flytte til Åmot.
- 53 Flere fritidstilbud for barn og ungdom.
- 54 Flere fritidstilbud for voksne.
- 55 Bedre tilrettelagte ´møteplasser´ for medfølgere i Rena sentrum.
- 56 Bedre kulturtilbud.
- 57 Tryggere oppvekstvilkår for barn (for eksempel tryggere skolevei, tryggere lekeområder, mer omsorg fra lokalsamfunnet, lavere kriminalitet)
- 58 Bedre tilgjengelighet til jakt og fiske.
- 59 Bedre tilrettelegging av turområder.
- 60 Mer allsidig utvalg av butikker.
- 61 Garanti for barnehageplass.
- 62 Bedre muligheter for barnevakt utenom barnehagens åpningstider.
- 63 Bedre kvalitet på grunnskoletilbudet.
- 64 Bedre offentlig kommunikasjon til steder utenfor Åmot.
- 65 Annet Åmot kommune kan gjøre for at du skal melde flytting til Åmot:
- 66 Annet forsvaret kan gjøre for at du skal melde flytting til Åmot:
- 67 Hadde du bodd i Åmot før du ble ansatt i Rena leir?
- 68 Den gangen du flyttet til Åmot (eventuelt bestemte deg for å bli boende i Åmot), var det sikkert en del forhold du mente måtte være på plass før du tok den endelige beslutningen om å flytte til kommunen.
- 69 Vi ønsker å vite hva som utløste beslutningen din om å flytte (bli boende) i Åmot. Vi ønsker også å vite hva du så på som nødvendige betingelser at du skulle flytte (bli boende) i Åmot, dvs. ting som er en absolutt nødvendighet i enhver god bokommune.
- 70 Jeg opplevde ansettelsesforholdet mitt som sikkert/sikrere enn tidligere.
- 71 Karrieremulighetene i Rena leir var gode.
- 72 Ektefellen/samboeren min fikk jobb i Åmot eller innen rimelig reiseavstand.
- 73 Jeg var i målgruppa for forsvarsbolig.
- 74 Jeg fikk kjæreste/ble samboer med eller giftet meg med noen som allerede bodde i området.
- 75 Jeg fikk barn/skulle ha barn.
- 76 Jeg hadde pendlet tidligere og pendlinga var blitt en belastning.
- 77 Jeg/vi ønsker å flytte nærmere slekt og/eller venner.
- 78 Jeg skulle ta utdanning.

- 79 Var utdanningen et (eller del av et) ordinært studium ved Høgskolen i Hedmark eller et samarbeid mellom Høgskolen i Hedmark og forsvaret.
- 80 Ektefelle/samboer skulle ta utdanning.
- 81 Var utdanningen et (eller del av et) ordinært studium ved Høgskolen i Hedmark eller et samarbeid mellom Høgskolen og forsvaret.
- 82 Jeg fant en sivil bolig som passet for meg.
- 83 Det var attraktive boligtomter i Åmot.
- 84 Det var prismessig gunstig å kjøpe/leie bolig i Åmot.
- 85 Jeg fikk barnehageplass eller mente det ville være lett å få barnehageplass i Åmot.
- 86 Stedet hadde trygge gang- og sykkelveier.
- 87 Åmot kunne tilby gode oppvekstvilkår for barn (trygghet).
- 88 Grunnskoletilbudet var godt.
- 89 Fritidstilbudet for barn og unge var godt.
- 90 Fritidstilbudet for voksne var godt.
- 91 Kulturtilbudet var godt.
- 92 Tilgjengeligheten til jakt og fiske var god.
- 93 Tuområdene var gode.
- 94 Utvalget i butikker var godt.
- 95 Leveomkostningene i Åmot var lave.
- 96 Jeg hadde hatt økonomiske fordeler ved pendling som bortfalt.
- 97 Jeg syntes det kommunale avgiftsnivået i Åmot var rimelig.
- 98 Kommunen tilbød god service under flytteprosessen.
- 99 Jeg vurderte Åmot som en god bokommune.
- 100 Det offentlige kommunikasjonstilbudet til steder utenfor Åmot var godt.
- 101 En god venn/slektning bestemte seg for å flytte til Åmot.
- 102 Kommunen hadde et godt tilbud av helse- og sosialtjenester.
- 103 Jeg opplevde at forsvarsansatte/forsvarsfamilier ble godt integrert i lokalsamfunnet.
- 104 Forsvaret ga god informasjon om Åmot som bokommune.
- 105 Andre nødvendige betingelser for flytting:
- 106 Andre faktorer som bidro til å utløse/var avgjørende beslutningen om å flytte:
- 107 Hvilken aldersgruppe tilhører du?
- 108 Kjønn
- 109 Hva er din ektefelle/samboers høyeste utdanning?
- 110 Eventuelle kommentarer til spørreskjemaet: